

Rapport Besteding EZH-gelden

Dit onderzoek van de Delftse Rekenkamer naar de besteding van de EZH-gelden in de periode 2000 t/m 2005 is in het najaar van 2005 in opdracht van de Delftse Rekenkamer uitgevoerd door Ger de Graaff Management+Advies. Deze rapportage is tot stand gekomen in samenwerking tussen de onderzoeker en de begeleidingscommissie van de Rekenkamer. Het rapport wordt uitgebracht onder verantwoordelijkheid van de Delftse Rekenkamer.

**Delftse Rekenkamer
Delft, 21 maart 2006**

Inhoud

0. Samenvatting.....	4
1. Inleiding, motivering en verloop van het onderzoek.....	7
1.1. <i>Achtergronden van het project 'Besteding EZH-gelden'</i>	7
1.2. <i>Redenen onderzoek van de Rekenkamer naar de besteding van de EZH-gelden</i>	7
1.3. <i>Extrapolatie onderzoekservaringen naar sturing en beheersing van grote projecten in het algemeen</i>	7
1.4. <i>Leeswijzer</i>	8
2. Het voortraject: De 'Delftse Duiten'-actie.....	9
2.1. <i>Fase 1: begin september - half november 1999</i>	9
2.2. <i>Fase 2: half november - eind december 1999</i>	9
2.3. <i>Fase 3: januari - 16 maart 2000</i>	9
2.4. <i>Fase 4: 16 maart - 30 maart 2000</i>	10
2.5. <i>Fase 5: na 30 maart 2000</i>	10
2.6. <i>Evaluatie, medio 2000</i>	11
3. Nadere concretisering van de probleemstelling en het toetsingskader.....	12
3.1. <i>Probleemstelling</i>	12
3.2. <i>Deelvragen</i>	12
3.3. <i>Focus van het onderzoek op rolverdeling tussen Raad en College</i>	13
3.4. <i>Toetsingskader</i>	13
4. Nadere uitwerking onderzoek.....	16
4.1. <i>Onderzoek bij zes clusters</i>	16
4.2. <i>De opzet van het onderzoek</i>	16
4.3. <i>Documentenonderzoek</i>	17
4.4. <i>Algemeen beleidskader</i>	17
4.5. <i>Projectspecifiek beleidskader</i>	17
4.6. <i>Procedure ter verdere concretisering</i>	18
4.7. <i>Organisatorische inbedding</i>	18
4.8. <i>De inhoudelijke, procedurele en financiële richtlijnen</i>	18
4.9. <i>De aansturing</i>	19
4.10. <i>Procedure-afspraken</i>	19
4.11. <i>Financieel-technische richtlijnen op hoofdlijnen</i>	20
4.12. <i>Planning Plan van Aanpak en Voortgangsrapportages</i>	20
4.13. <i>Verantwoording en risico's</i>	21
5. Bevindingen.....	22
5.1.1. <i>Geen specifieke inhoudelijke kaders of criteria</i>	22
5.1.2. <i>De Delftse Duiten na medio 2000 geen projectstatus meer</i>	22
5.1.3. <i>Geen projectafrekeningen of - verantwoordingen</i>	22
5.1.4. <i>Verband tussen bestuurlijk innovatief en besteding EZH-gelden verwaterd</i>	22
5.1.5. <i>Beoordeling doeltreffendheid beperkt mogelijk</i>	23
5.1.6. <i>Aanvankelijke projectsuggesties losgelaten</i>	23
5.1.7. <i>Andere projecten toegevoegd</i>	23
5.1.8. <i>Toewijzing middelen aan clusters</i>	23
5.1.9. <i>Overleg met indieners van projecten</i>	23
5.1.10. <i>Verband tussen Clusteromschrijving en projecten niet altijd goed vast te stellen</i>	24
5.1.11. <i>Verband tussen projectomschrijving en besteding niet altijd goed vast te stellen</i>	24
5.1.12. <i>Wat is een investering</i>	24
5.2. <i>Wat is er precies gevonden? En wat niet?</i>	24
5.2.1. <i>Beperkt aantal antwoorden</i>	24
5.2.2. <i>Democratische legitimatie</i>	25
5.2.3. <i>Projectbeschrijvingen later gewijzigd?</i>	25

5.2.4. Clustering van projecten.....	25
5.2.5. Clusters en projecten.....	25
5.2.6. Afvallen en toevoegen van projecten	25
5.2.7. Rol en betekenis van de projecten	25
5.2.8. Rol en de betekenis van de projecten ná de besluitvorming door de Raad.....	26
5.2.9. Projecten afgevallen	26
5.2.10. Projecten toegevoegd	26
5.2.11. Relatie tussen de kosten van afzonderlijke projecten en de toezijwing van de middelen aan de clusters	26
5.2.12. Projectvoorstellen meer dan suggesties	27
5.2.13. 'De Delftse Duiten'méér dan extra geld	27
5.3.Hoe is het project 'De Delftse Duiten'gestuurd?	27
5.3.1.Beleidskader	27
5.3.1.1. Wijze van inhoudelijke kaderstelling bij het project 'De Delftse Duiten'	27
5.3.1.2. Wijze van financiële kaderstelling bij het project 'De Delftse Duiten'	28
5.3.1.3. Rol van de Raad bij kadestelling	28
5.3.1.4. Basis voor het Raadsbesluit.....	29
5.3.1.5 .Projectrisico's	29
5.3.2. Sturings- en beheerskaders	29
5.3.2.1. Organisatie van checks & balances'	29
5.3.2.2. Rol van de ambtelijk opdrachtgever.....	30
5.3.2.3. Het budgetrecht van de Raad	30
5.3.2.4. Sturing op kernvariabelen	30
5.3.2.5. Informatiebehoefte versus actieve informatieplicht.....	31
5.3.3. Verantwoording van risico's	31
5.3.3.1. Risicobeheersing	31
5.3.3.2. Nacalculatie en evaluatie	32
6. Conclusies en aanbevelingen	33
6.1. Algemene conclusie.	33
6.2. Conclusies ontleend aan het toetsingskader	33
6.3. Aanbevelingen.....	34
BIJLAGEN	36
Bijlage 1.....	37
Toelichting op de bijlagen 2. tot en met 5.....	39
Bijlage 2. Omschrijving van de projecten volgens het projectenboek van 12/17 januari 2000.....	39
Bijlage 3. Omschrijving van de projecten volgens het projectenboek van 12/17 januari 2000.....	44
Bijlage 4. Omschrijving van de clusters in de brochure die medio februari 2000 is verspreid (document A9).....	48
Bijlage 5. Uittreksel uit 'Beschrijving van de EZH-projecten en de daaraan toegekende budgetten' d.d. 14 april 2000.....	50
Toelichting op de bijlagen 6. tot en met 11.....	56
Bijlage 6. Cluster 3. Scholen voor de toekomst.....	57
Bijlage 7. Cluster 15. Investeren in wijken.....	59
Bijlage 8. Cluster 21. Investeren in Monumenten	66
Bijlage 9. Cluster. 25 Investeren in fietsvoorzieningen	68
Bijlage 10. Cluster 28. Investeren in sportzalen en -hallen.....	70
Bijlage 11. Cluster 29. Investeren in (verenigings-)sportaccommodaties	72
Bijlage 12. Brief aan organisaties e.d.....	73
Bijlage 13. Brief aan projectindieners.....	74
Bijlage 14. Overzicht geraadpleegde documenten	75

0. Samenvatting

1. Doel van het onderzoek

De Rekenkamer van Delft heeft een onderzoek ingesteld naar de sturing en beheersing van het tweede deel van het project 'Besteding EZH-gelden', d.w.z. het deel dat ligt ná de algemeen als zeer geslaagd ervaren burgerraadpleging en de besluitvorming van de Gemeenteraad in het voorjaar van 2000 over de toewijzing van de EZH-gelden. De Rekenkamer wilde via haar onderzoek vaststellen of de follow-up daarvan in overeenstemming is (geweest) met de burgerraadpleging en de besluitvorming in de Gemeenteraad. De criteria van het onderzoek zijn geweest: de democratische legitimering, de doeltreffendheid, de doelmatigheid en de planning. Tevens heeft de Rekenkamer onderzocht of de informatie in alle stadia van besluitvorming en uitvoering - met inbegrip van de fase van de burgerraadpleging - eenduidig en adequaat was. In feite heeft het onderzoek zich gericht op de kwaliteit van de sturing en beheersing van de besteding van de EZH-gelden, als voortzetting van een bijzonder en innovatief project van burgerparticipatie. De focus lag daarbij op de rolverdeling tussen Raad en College. Daarvoor is een toetsingskader opgesteld.

Voor haar onderzoek heeft de Rekenkamer een zestal clusters van projecten uit 'Besteding EZH-gelden' onder de loep genomen, te weten: 'Scholen voor de toekomst', 'Investeren in wijken', 'Investeren in monumenten', 'Investeren in fietsvoorzieningen', 'Investeren in sportzalen en -hallen' en 'Investeren in (verenigings-) sportaccommodaties'. De veronderstelling was dat met deze selectie van zes clusters een goed beeld kon worden verkregen van het totaal van de 29 clusters.

2. Bevindingen

De bevindingen van de Rekenkamer laten zich als volgt samenvatten:

- De Gemeenteraad van Delft heeft bij de toewijzing van de EZH-gelden aan clusters van projecten geen specifieke inhoudelijke kaders of criteria vastgesteld. Er ontbrak derhalve een beleidskader voor de uitvoering.
- Het project 'Besteding EZH-gelden' had na medio 2000 geen aparte projectstatus meer, maar werd ondergebracht in de reguliere ambtelijke organisatie.
- Er zijn geen afzonderlijke afrekeningen of verantwoordingen van de met EZH-gelden bekostigde projecten aan de Raad overgelegd, ook niet nadat ze waren afgerond.
- In de loop der tijd is het verband tussen het bestuurlijk innovatief proces uit de jaren 1999 en 2000 geleidelijk op de achtergrond geraakt.
- De beoordeling van de doeltreffendheid van de projecten is mede door het ontbreken van te bereiken effecten of te verwezenlijken doelstellingen slechts in beperkte mate mogelijk.
- Een aantal projecten die in het proces van burgerraadpleging waren voorgesteld, zijn niet uitgevoerd, hoewel de clusters waartoe zij behoorden wel bij de toewijzing van middelen werden geselecteerd.
- Na de burgerraadpleging zijn ter invulling van de projectclusters ook niet eerder genoemde projecten aan de clusters toegevoegd.
- De toewijzing van middelen aan de clusters heeft achteraf een andere betekenis gekregen doordat achteraf projecten zijn afgefallen en zijn toegevoegd.
- Niet geheel duidelijk is of in alle gevallen overleg met de indieners van projecten heeft plaats gevonden.
- Het verband tussen clusteromschrijvingen en in het kader daarvan ter hand genomen projecten is niet altijd goed vast te stellen.
- Het verband tussen projectomschrijving en bepaalde bestedingen is niet altijd goed vast te stellen.
- Onder het begrip investeringen (in wijken) worden ook bestedingen in activiteiten begrepen. Deze worden geacht te kunnen bijdragen aan de verbetering van de sociale infrastructuur van wijken.

In de hoofdtekst van het rapport worden deze bevindingen uitvoerig toegelicht en in de bijlagen specifiek per projectcluster omschreven.

In het algemeen is de bevinding dat veel projecten ten tijde van de besluitvorming in 2000 onvoldoende waren uitgewerkt. Dit maakt het heel moeilijk om een oordeel te geven over het verloop van de

projecten en clusters, omdat het veelal niet mogelijk is om ze te toetsen aan een duidelijk projectplan waarover de Raad een besluit genomen heeft. Dat wil niet zeggen dat de projecten niet goed zijn uitgevoerd, alleen dat dit niet op een aan van te voren opgestelde toetsbare criteria te toetsen wijze vast te stellen is.

3. Conclusies

De conclusies van de Rekenkamer laten zich als volgt samenvatten:

1. Na de besluitvorming in de Raad over de toewijzing van middelen aan de projecten, is de bemoeienis met het totale project als zodanig, zowel van de Raad en het College, als van de media en (blijkbaar ook) van de burgers, aanzienlijk geringer geworden. De uitwerking en de uitvoering van alle projecten in het kader van de besteding van de EZH-gelden onderscheiden zich - voor zover kon worden waargenomen - niet van andere uitvoeringsprojecten.
2. Een algemeen beleidskader, als basis voor de sturing door de Raad in de tweede fase, was in feite niet aanwezig. Dat wat als beleidskader kan worden aangemerkt, was weinig zeggend, weinig samenhangend en slechts in beperkte mate concreet.
3. Voor de tweede fase van het project is noch bij de kaderstelling, noch bij de sturing door de Raad, op projectniveau in doorslaggevende mate rekening gehouden met de uitkomsten van de burgerraadpleging. Voorts zijn nauwelijks indicatoren vastgesteld voor de uitwerking en uitvoering van de projecten.
4. Doordat de uitvoering in grote lijnen is overgelaten aan de lijnorganisatie en centrale sturing vanuit de Raad of vanuit het College niet of nauwelijks aanwezig was, is de aanpak in de verschillende clusters van de onderscheiden projecten zeer verscheiden geweest.
5. De Raad had sterker gebruik kunnen maken van zijn budgetrecht, bijvoorbeeld door budgetten gedetailleerder vast te stellen.
6. Het bijzondere karakter van dit project is in termen van verantwoording en evaluatie niet uit de verf gekomen. Noch het totale project als zodanig, noch de afzonderlijke clusters en deelprojecten zijn achteraf getoetst aan enig vooraf geformuleerd of kenbaar gemaakt criterium.
7. De informatievoorziening na 2001 over de voortgang was onderdeel van de normale beleid- en beheercyclus en heeft daardoor niet of nauwelijks speciale aandacht gekregen.
8. Het totale project is beheersmatig en financieel niet afgescheiden de overige onderdelen van de huishouding van de gemeente. Daardoor is een systematische, onafhankelijke controle op de financiële uitkomsten van het project als zodanig niet mogelijk.
9. Na afloop van (deel)projecten vond en vindt geen systematische nacalculatie en evaluatie plaats, althans niet vanuit de optiek van de toewijzing van EZH-gelden.

4. Aanbevelingen

Een onderzoek als dit, dat uitsluitend als pretentie zou hebben te voldoen aan retrospectieve behoeften, zou van te geringe waarde zijn. De Rekenkamer doet daarom op grond van de ervaringen met dit grote project aanbevelingen hoe grote projecten in het algemeen te organiseren; hoe ze te beheersen en hoe in het duale stelsel de rol van Raad en College ten aanzien van deze aspecten op een juiste wijze in te vullen. Naar de mening van de Rekenkamer draagt de Raad een bijzondere verantwoording bij grote projecten.

Aanbeveling 1: Van te voren vastgelegde, gedetailleerde en controleerbare criteria

Om tijdens en na voltooiing van het project te kunnen beoordelen of het project juist wordt uitgevoerd en aan de doelstellingen voldoet, met andere woorden voor het kunnen uitoefenen van de controlefunctie van de Raad, moeten **van te voren** duidelijke kaders worden gesteld. De opdracht voor het project, het verloop van het proces, meetbare tussenstations en meetbare einddoelstellingen moeten voor de aanvang van het project gedetailleerd en eenduidig worden overeengekomen tussen Raad en College en toetsbare normen moeten daarvoor worden vastgelegd. Dit geldt ook voor een goed controleerbare planning van doorlooptijd en financiële aspecten gedurende de uitvoering

Aanbeveling 2: Speciale projectorganisatie en verantwoording bij grote projecten

Het verdient aanbeveling om bij grote projecten de verantwoordelijkheid voor het verloop en de administratie bij een voor dat project in het leven geroepen projectorganisatie te leggen. Daardoor is het gemakkelijker het project te volgen, daarover aan de Raad te rapporteren en mutatis mutandis gemakkelijker voor de Raad om het verloop van het project te volgen. Het verdient aanbeveling om hetzij bij de griffie, hetzij bij een commissie van raadsleden, alweer alleen bij grote projecten, de opdracht neer te leggen het project specifiek te volgen en daarover aan de gehele Raad te rapporteren.

Aanbeveling 3: Gestructureerde afspraken over informatievoorziening aan de Raad

De informatieverstrekking van het College aan de Raad speelt een essentiële rol bij grote projecten. De Rekenkamer adviseert daarom aan de Raad hierover bij de aanvang van grote projecten gestructureerde afspraken te maken, zodanig dat de Raad met de afgesproken informatie het verloop van het project, de kaders voor beleid en uitvoering, de werkelijke voortgang ten opzichte van de planning en de realisatie van de van te voren gespecificeerde doelstellingen tijdig en adequaat kan vaststellen en controleren.

1. Inleiding, motivering en verloop van het onderzoek

1.1. Achtergronden van het project 'Besteding EZH-gelden'

Eind jaren negentig van de vorige eeuw heeft het gemeentebestuur van Delft de aandelen die de gemeente hield in het Elektriciteitsbedrijf Zuid-Holland (EZH) te gelde gemaakt. De gemeente heeft toen besloten een gedeelte van de opbrengst, namelijk NLG 115 miljoen (€ 52,2 miljoen) te besteden aan projecten ten behoeve van de gemeente. Over de bestemming van dit bedrag heeft het gemeentebestuur de inwoners van de gemeente intensief geraadpleegd, op een bestuurlijk innovatieve wijze. Het hiervoor ontwikkelde besluitvormings- en bestedingsproces heeft plaatselijk, regionaal en landelijk naam gemaakt.

De Delftse burgers werden in de gelegenheid gesteld één of enkele denkbeeldige 'duiten' toe te kennen aan één of meer projecten van hun keuze, vandaar de aanduiding "Delftse Duiten" voor dit deel van het project. Meer dan 40% van de burgers maakte van de mogelijkheid gebruik op deze wijze invloed uit te oefenen op de besteding van de EZH-gelden.

De Gemeenteraad heeft vervolgens in het voorjaar van 2000 met inachtneming van die wensen, het beschikbare bedrag verdeeld en toegewezen aan een breed scala aan projecten. Op voorstel van het College heeft de Raad de uitkomsten van de burgerraadpleging in belangrijke mate gehanteerd als leidraad voor de toewijzing van middelen aan 29 clusters van projecten.

1.2. Redenen onderzoek van de Rekenkamer naar de besteding van de EZH-gelden

De Rekenkamer van Delft heeft besloten een onderzoek in te stellen naar de uitvoering en de resultaten van de genomen besluiten. De Rekenkamer wilde via haar onderzoek vaststellen of de follow-up van de burgerraadpleging in overeenstemming is (geweest) met de intenties en de context die golden bij de burgerraadpleging en de besluitvorming in de Gemeenteraad. Zij heeft dat gedaan door te onderzoeken of en zo ja in welke mate de burgerraadpleging de grondslag is geweest voor de daarop gevolgde besluitvorming, uitvoering, rapportage en verantwoording. Tevens heeft de Rekenkamer onderzocht of de informatie in alle stadia van besluitvorming en uitvoering -met inbegrip van de fase van de burgerraadpleging- eenduidig en adequaat was. Met andere woorden: de Rekenkamer heeft getracht vast te stellen hoe de sturing van het project 'Besteding EZH-gelden' heeft plaats gevonden. Getracht is de kwaliteit van de sturing en beheersing van het project in beeld te brengen.

Bij het project 'Besteding EZH-gelden' is de consistentie en de consequentie van burgerparticipatie én de doorwerking daarvan in het daarop volgende bestuurlijke en ambtelijke traject een aspect dat extra aandacht vraagt. Hier is derhalve sturing en beheersing van beleidsontwikkeling en -uitvoering aan de orde, gezien vanuit de optiek van het (plaats gevonden hebbende) proces van burgerparticipatie. Aldus is de democratische legitimatie een belangrijk aspect van de sturing van het project 'Besteding EZH-gelden'. Daarbij gaat het zowel om zaken van algemeen beleidsmatige aard, zoals burgerparticipatie, informatievoorziening, besluitvorming, communicatie en verantwoording, als om doelmatigheid en de doeltreffendheid van het beleid en de uitvoering daarvan.

1.3 Extrapolatie onderzoekservaringen naar sturing en beheersing van grote projecten in het algemeen

Gaandeweg het onderzoek is de Rekenkamer gestuit op het feit dat het niet de volledige ambitie van de oorspronkelijke onderzoeksopzet kon vervullen. Het bleek namelijk dat er wel heel veel aandacht van de Gemeenteraad is gegaan naar het eerste deel van het project, d.w.z. de burgerraadpleging en de vaststelling van de clusters, maar dat er door de Raad minder aandacht is besteed aan gedetailleerde projectomschrijvingen en daarmee te bereiken concrete doelen. Vele projecten bestonden uit niet veel meer dan een titel of een vage omschrijving. Er bleken van te voren geen criteria te zijn gedefinieerd door de Raad waaraan de resultaten van de projecten zouden moeten voldoen. Of, om het in modern taalgebruik te zeggen: de kaderstelling door de Raad bleek grotendeels te ontbreken. Daardoor was het voor de Rekenkamer ook niet mogelijk achteraf te controleren of na uitvoering van de projecten voldaan was aan de doelstellingen, omdat die in veel gevallen niet operationeel waren beschreven.

De Rekenkamer stuitte daarbij op een aantal aspecten rondom de sturing en beheersing van dit grote project, die zich heel goed laten veralgemeniseren naar de kaderstelling rondom grote, multidiscipli-

naire projecten in het algemeen. De focus van het onderzoek heeft zich daarom ook op dit aspect gericht. Dit rapport bevat daarover een aantal opmerkingen van algemene aard en een aantal aanbevelingen, waarvan de Rekenkamer hoopt dat de Raad daar zijn voordeel mee kan doen bij thans lopende en toekomstige grote projecten. De Rekenkamer is zich bewust dat het voortraject van de besteding van de EZH-gelden tamelijk uniek was en wellicht ook zal blijven, maar het verloop van het project nadat de raadsbesluiten eenmaal waren genomen is dat niet en wij zijn van mening dat daaruit algemeen geldige conclusies kunnen worden getrokken. Daardoor is dit onderzoek niet alleen uit historisch oogpunt interessant, maar heeft het ook waarde voor het heden en toekomstige grote projecten.

1.4 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt eerst een beknopt overzicht gegeven van **de voorgeschiedenis** van de burgerraadpleging en de daaropvolgende besluitvorming van de Gemeenteraad tot medio 2000, waarmee de noodzakelijke context wordt weergegeven van het verdere onderzoek. In het derde hoofdstuk wordt **de probleemstelling** nader beschreven en het door de Rekenkamer gehanteerde **toetsingskader** beschreven. Hoofdstuk 4 werkt **de onderzoeksopzet** nader uit en bevat gedetailleerde gegevens over de besluitvorming door de Raad. Hoofdstuk 5 bevat **de bevindingen** van de Rekenkamer en in hoofdstuk 6 worden **conclusies** getrokken aan de hand van het toetsingskader en een aantal **aanbevelingen** gedaan. Lezers die de voorgeschiedenis kennen en vooral geïnteresseerd zijn in **de bevindingen, conclusies en aanbevelingen** raden wij met name de lezing van hoofdstuk 5 en 6 aan.

2. Het voortraject: De 'Delftse Duiten'-actie

(september 1999 – medio 2000)

Voor een goed begrip van de beoordeling van de uitvoeringsfase van de besteding van de EZH-gelden is kennis van de 'voorgeschiedenis', namelijk de burgerraadpleging en de besluitvormende follow-up daarvan in de Raad (hier aangeduid als 'Delftse Duiten') van belang. Daarom wordt in dit hoofdstuk een overzicht daarvan gegeven.

2.1. Fase 1: begin september - half november 1999

In de maanden september 1999 tot en met november 1999 beraadden de Raad en het College van burgemeester en wethouders van Delft zich over de vraag op welke wijze de stem van de burgers gehoord zal worden over de besteding van de f 115 mln die beschikbaar zijn gekomen uit de verkoop van de EZH-aandelen. De Raad had laten weten in dat kader behoefte te hebben aan een brede discussie. Via een Startnota stelden burgemeester en wethouders de Raad voor een meningspeiling te organiseren onder de bevolking. Tevens besloot de Raad dat hij de projectenlijst die inzet zou zijn voor de meningspeiling, zou moeten vaststellen.

2.2. Fase 2: half november - eind december 1999

In november 1999 stelde het College een eerste aanzet vast voor de projectenlijst. Na bespreking in de commissie Middelen en Bestuur van 18 november 1999 paste het College deze projectenlijst aan. Vervolgens konden Raadsfracties, burgers en organisaties tot eind december 1999 eigen projecten indienen. Op 25 november 1999 stelde de Gemeenteraad een campagneplan vast.

In het bijzonder de partijen en fracties die niet in het College zijn vertegenwoordigd, maakten gebruik van de geboden gelegenheid (eigen) projecten in te dienen. In totaal ongeveer 30. Via burgers en organisaties werden totaal ca. 240 ideeën voor projecten ingediend. Inclusief de projecten van het College kwam het totale aantal op circa 285 verschillende projecten. In december vonden zogenaamde stadsbijeenkomsten plaats waarin de inwoners gelegenheid kregen het hunne aan de discussie toe te voegen. Ook zocht en kreeg de gemeente veel aandacht in de media.

2.3. Fase 3: januari - 16 maart 2000

Ten behoeve van de inzichtelijkheid werd een tweetal documenten samengesteld:

- het projectenboek EZH, met korte samenvattingen van de afzonderlijke projecten (volgens een vaste structuur binnen de clusters Kansen voor mensen, Ruimte, Kennis en economie, Sport en cultuur);
- brievenbundels volgens dezelfde opzet van deze structuur.

De gemeente zette het projectenboek op Internet en legde het ter inzage bij het Informatiecentrum en de bibliotheek. Begin januari 2000 was dit documentatiemateriaal definitief.

Het College selecteerde begin januari (in twee vergaderingen, namelijk (4 januari 2000 en 11 januari 2000) de projecten die het zou opnemen op de projectenlijst t.b.v. de meningspeiling. Het College clusterde deze projecten vervolgens tot 37 projectclusters.¹⁾ Met het oog op de meningspeiling onder de burgers legde het College deze lijst op 24 januari 2000 voor aan de "Algemene Commissie". De Raad stelde deze lijst vervolgens vast op 27 januari 2000, met een beperkt aantal amendementen op het voorstel van het College. De "39" projecten²⁾ waarop "gestemd" kon worden stond toen definitief vast. De indieners van de (285) projecten ontvingen vervolgens een schriftelijke mededeling of hun project al dan niet was meegegaan op de definitieve projectenlijst.

¹⁾ Dit zijn dus andere clusters dan de clusters die eerder waren gevormd bij de ordening van de projecten vanwege de inzichtelijkheid. (Kansen voor mensen, Ruimte, Kennis en economie, Sport en cultuur)

²⁾ Het is verwarrend dat het woord 'project' aanvankelijk uitsluitend werd gebruikt voor de afzonderlijke (285) projecten. Nadat deze projecten (grotendeels) waren geclusterd tot 37 -en later 39- projectclusters, is de inhoud van het woord van betekenis veranderd. Nadien werden de 39 **clusters** aangeduid met het woord 'projecten'.

In deze rapportage zal steeds over clusters worden gesproken als de 37 of 39 clusters van projecten worden bedoeld. Het woord projecten blijft dan gereserveerd voor de oorspronkelijke (285 of later de 213) projecten. (Zie ook paragraaf 5.2.5.)

Daarna vond op 14 februari 2000 de aftrap plaats van de meningspeiling. De feestelijke slotbijeenkomst was al op 16 maart 2000. Bij de gelegenheid werd de uitslag van de meningspeiling openbaar gemaakt.

2.4. Fase 4: 16 maart - 30 maart 2000

De Raad stelde op 30 maart 2000, de Algemene Commissie op 28 maart 2000 gehoord, vast welke clusters van projecten voor gehele of gedeeltelijke bekostiging uit de EZH-gelden in aanmerking komen. Het College had hiervoor aan de Raad een even ingenieuze als afdoende en blijkbaar ook bevredigende methodiek voorgesteld. Het probleem was natuurlijk dat (volledige) honorering van alle clusters/projecten een aanzienlijk hoger bedrag zou vergen dan de beschikbare *f* 115 mln. Aan de hand van de geschatte of becijferde (minimale) kosten van alle ingediende projecten, had het College becijferd op welke bedrag men in totaal zou uitkomen bij volledige honorering. Dat bleek *f* 300 mln te zijn.

De burgerraadpleging was de oorsprong van de voorkeursvolgorde op clusterniveau in het Collegevoorstel aan de Gemeenteraad en indirect ook van het bedrag waarmee de onderscheiden clusters werden gehonoreerd. In de voorkeursvolgorde is het College volledig volgend geweest ten opzichte van de burgerraadpleging. Het College heeft vervolgens te honoreren percentages van de geraamde minimumkosten van de desbetreffende projecten verbonden aan de totale clusters. De 10 hoogst genoteerde clusters kregen 100%, de volgende 10 kregen 50% en de daaropvolgende 10 kregen 25%. De resterende 9 clusters vielen buiten de boot. Op deze wiskundige formule zijn op inhoudelijke gronden drie uitzonderingen gemaakt. De cluster die op plaats 1 was geëindigd (Investeren in de wijken) kreeg 200% van de minimaal nodige kosten en daarmee in feite 100% van de maximaal nodige kosten.³⁾ De cluster die als elfde was geëindigd (spoortunnel en stadskantoor), en dus recht had op 50%, kreeg 75% en één cluster die in de reeks van 50% zat (gratis Internet voor iedereen), werd alsnog geschrapt en kreeg dus 0%. Aldus is het bedrag van *f* 115 mln precies opgedeeld over 29 clusters. De Raad heeft het Collegevoorstel vrijwel integraal overgenomen. Via een amendement (A III) van PvdA, D66, STIP en GroenLinks heeft een verschuiving van in totaal een bedrag van *f* 0,75 mln van twee clusters naar één andere cluster (steun aan zustersteden) plaats gevonden. Niettemin kan vastgesteld worden dat voor de toewijzing en verdeling van de middelen de meningspeiling onder de burgers zwaar had meegewogen. De politieke (bij-)sturing had zich in de besluitvormende fase beperkt tot onderdelen.

2.5. Fase 5: na 30 maart 2000

De gemeentelijke projectorganisatie heeft na de besluitvorming door de Gemeenteraad alle indieners van projectvoorstellen (andermaal) schriftelijk geïnformeerd. Ditmaal over de afloop van de besluitvorming. Daarbij heeft de projectorganisatie tevens vermeld of de ingediende projecten bij de verdere uitwerking door de gemeente nog betrokken bleven, dan wel dat deze nu definitief waren afgefallen. De tekst van deze brief heeft de Rekenkamer niet ingezien.

Na 30 maart 2000 was de bijzondere bemoeienis van de Raad met het 'Delftse Duiten' gedeelte van de besteding van de EZH-gelden ten einde. Wel zouden voor elke cluster nog specifieke bestedingsvoorstellen aan de Raad worden voorgelegd. Dat is nadien ook successievelijk gebeurd. Deze voorstellen zijn steeds op 'normale' wijze in procedure gebracht. Behoudens een verwijzing naar de herkomst van de dekkingsmiddelen heeft de procedure m.b.t. en de besluitvorming over deze voorstellen zich -voor zo ver waarneembaar- in niets onderscheiden van de procedure m.b.t. andere voorstellen. In overeenstemming met wat daarover eerder was besloten, was de verdere uitwerking en uitvoering van het project 'Besteding EZH-gelden' en zaak van de normale bevoegdheidsverdeling over College en staande organisatie. Ook de normale regels van planning en control en wat daarmee annex is, waren van toepassing op de follow-up van de 'Delftse Duiten'-actie'.

Slechts op twee onderdelen bleef er een onderscheid. In de eerste plaats zou over de voortgang van de EZH-projecten in elk van de jaren 2000 en 2001 een tweetal afzonderlijke rapportages aan de Gemeenteraad worden uitgebracht. Voor zover de Rekenkamer kon nagaan, is dat is ook gebeurd. Voorts zou voor de verdere uitwerking bovendien nog een aantal inhoudelijke, financiële en procedurele richtlijnen worden vast-

³⁾ Voor de cluster Investeren in de wijken was het minimum geschatte kostenbedrag *f* 7 mln en het maximum *f* 14 mln.

gesteld. Het College van burgemeester en wethouders heeft deze regels vastgesteld. De Raad heeft van deze regels kennis genomen op 29 juni 2000.

2.6. Evaluatie, medio 2000

Medio juli 2000 is de 'Delftse Duiten'-actie geëvalueerd, met over het algemeen zeer positieve uitkomsten. De evaluatie betrof de publiciteitscampagne, het gebruik van het instrument van burgerraadpleging, de ambtelijke en bestuurlijke betrokkenheid en de besluitvormingprocessen. De uitwerking en de aspecten waar het onderzoek van de Rekenkamer zich op richt, zijn niet in de evaluatie betrokken. Dat kon ook niet gezien het moment waarop deze plaats vond. In het raadsdebat is relatief veel aandacht besteed aan de waarde die -naar achteraf bleek- door het College aan de burgerraadpleging zou worden toegekend. Vooraf was niet bekend (gemaakt) op welke waarde de burgerraadpleging zou worden gewogen en hoe het advies van de burgerraadpleging in de besluitvorming zou worden verdisconteerd.

(Leden van) de Gemeenteraad sprak(en) bij de evaluatie zich er ook met zoveel woorden over uit dat de raad betrokken diende te worden bij nadere besteding van de gelden. Verder is er sterk op aange drongen de resultaten van de besteding van de gelden voortdurend te monitoren. Voorts drong men aan op het blijvend aandacht besteden aan het managen van de verwachtingen van de projectindieners. Ook wilde de Raad na één, twee of drie jaar nagaan of de toebedeelde gelden ook echt waren uitgegeven. Ten slotte sprak de raad uit dat gemarkeerd zou moeten worden als iets afgerond zou zijn. Dat diende ook naar de stad te worden teruggekoppeld. Omdat er geen of vrijwel geen ruimte was geboden de bestedingsvoorstellen van het College aan te passen, vond men dat in het vervolgtraject goed aangeven moest worden wat (nu) precies uitgevoerd zou gaan worden. Dit om duidelijkheid te geven aan de projectindieners en aan de raad.

Last but not least werd bij de evaluatie de suggestie gedaan in de toekomst meer te experimenteren met deze en andere vormen van interactieve beleidsvorming.

Het is vanaf dit punt (medio 2000) en met de bovenstaande gegevens, besluiten en uitgangspunten als leidraad dat de Rekenkamer zijn studie naar het verdere verloop van de besteding van de EZH-gelden heeft verricht.

3. Nadere concretisering van de probleemstelling en het toetsingskader

3.1. Probleemstelling

Het onderzoek van de Rekenkamer heeft zich gericht op de volgende feitelijke vraag: 'In welke mate zijn de bestedingen van de EZH-gelden bij de projecten democratisch gelegitimeerd, doeltreffend, doelmatig en volgens de planning verlopen en welke factoren zijn hierop van invloed geweest?

De Rekenkamer hanteert bij bovenstaande onderzoeksvraag de volgende begripsomschrijvingen.

- *Democratisch gelegitimeerd*⁴. Hiermee wordt bedoeld de mate waarin het gemeentebestuur is tegemoetgekomen aan de verwachtingen die met het referendum zijn gecreëerd
- *Doeltreffend*. Hiermee wordt bedoeld de mate waarin het met het project beoogde doel is bereikt.
- *Doelmatig*. Hiermee wordt bedoeld de mate waarin de ingezette middelen in een redelijke verhouding staan tot de bereikte resultaten.
- *Volgens planning*: Hierbij gaat het vooral om de tijdplanning.

3.2. Deelvragen

Aan de hand van de antwoorden op een aantal deelvragen wilde de Rekenkamer tot een antwoord komen op de centrale vraagstelling.

1. In welke mate zijn de bestedingen democratisch gelegitimeerd?
 - a. Welke projectbeschrijving werd aan de burgers voorgelegd?
 - b. Welke projectbeschrijving werd ter besluitvorming aan de Raad voorgelegd?
 - c. Welke eisen en grenzen stellen a. en b. aan de bestedingen?
 - d. In welke mate voldoen de bestedingen aan de onder c gestelde eisen en grenzen?
 - e. Hoe kan het bestaan van eventuele niet conforme bestedingen worden verklaard?
 - f. In welke mate zijn de inwoners van Delft betrokken bij de feitelijke bestedingen?
 - g. In welke mate zijn de inwoners van Delft over de bestedingen geïnformeerd?
2. In welke mate zijn de bestedingen doeltreffend?
 - a. In welke mate is het in het project geformuleerde doel bereikt?
 - b. Waren de EZH-middelen daarvoor toereikend?
 - c. Hoe kan het eventueel niet bereiken van het doel, dan wel de niet toereikendheid van de middelen worden verklaard?
3. In welke mate zijn de bestedingen doelmatig?
 - a. Welke directe en welke indirecte kosten zijn voor het project gemaakt?
 - b. Zijn deze kosten doelmatig?
 - c. Hoe kan de eventueel niet doelmatige kostenomvang worden verklaard?
4. In welke mate zijn de projecten volgens planning uitgevoerd?
 - a. Welke tijdsplanning is aan de burgers voorgelegd?
 - b. Welke tijdsplanning is aan de Raad voorgelegd?
 - c. In welke mate voldoet de projectuitvoering aan deze planning(en)?

⁴ De democratische legitimatie van de genomen besluiten en uitvoering daarvan is een wezenlijk element geweest van het onderzoek. Het gemeentebestuur beoogde met een project als 'Besteding EZH-gelden' in te spelen op de nieuwe trend die in algemene zin met meer burgergericht, innovatief en interactief gemeentebestuur is ingezet. De gemeente Delft heeft met het project ook flink 'gescoord'. Dan is het nodig juist bij een project als dit nauwgezet te monitoren of zaken ook daadwerkelijk zo lopen als expliciet de bedoeling of impliciet de verwachting was. Indien dat niet het geval zou zijn, bestaat het risico dat dergelijke projecten voor de relatie tussen bestuur en burgers een contraproductief effect hebben.

De Rekenkamer heeft de vraag naar de democratische legitimatie van de bestedingen dus centraal gesteld. Zijn deze bestedingen in het licht daarvan doelmatig en volgens de planning verlopen en welke factoren zijn hierop van invloed geweest?

Het zwaartepunt van het onderzoek is gaandeweg komen te liggen bij de deelvragen die zijn vermeld onder 1. Zoals in hoofdstuk 1 reeds aangeduid en hierna in hoofdstuk 5.2. uitvoeriger weergegeven redenen bleek het niet of vrijwel niet mogelijk de deelvragen 2. tot en met 4. te beantwoorden, althans niet in het kader van het onderzoek zoals de Rekenkamer dat voor ogen stond, respectievelijk zoals zij heeft uitgevoerd.

3.3. Focus van het onderzoek op rolverdeling tussen Raad en College

In de beoordeling van de resultaten van het onderzoek naar het project 'Besteding EZH-gelden' heeft de Rekenkamer twee inhoudelijk zware accenten gelegd:

1. de rolverdeling tussen de Raad en het College;
2. de cyclus van sturing en beheersing.

Voor de rolverdeling tussen de Raad en het College sluit de Rekenkamer aan bij de staatkundige en wettelijke rolverdeling tussen Raad en College. Hoewel de wetgever in 2002 bij de invoering van het stelsel van duaal gemeentebestuur de rollen van het College en de Raad ten opzichte van elkaar scherper heeft gemarkeerd, is in grote lijnen de verhouding bestendigd die sedert jaar en dag feitelijk al bestond.

De raad:

- is het beleidsbepalende orgaan;
- stelt de hoofdlijnen en criteria vast voor de uitvoering door het College;
- bepaalt de te bereiken doelen en te verwezenlijken effecten;
- geeft criteria voor doelmatigheid en doeltreffendheid van beleid en uitvoering;
- controleert het College op de uitvoering.

Het College is belast met en verantwoordelijk voor de uitvoering.

Het volgende overzicht geeft een samenvattend beeld van de verantwoordelijkheden van de Raad en het College, afgezet tegen de opeenvolgende fasen in het beleidsproces. Bij elke fase is tevens de meest essentiële vraag in die fase vermeld.

Fasen in het beleidsproces	Beleidsvragen	Taak voor:
Sturen, normeren en kaders stellen	Wat willen wij en wat mag het kosten?	De Raad
Sturen en beheersen van de uitvoering	Wat doen wij daarvoor?	het College
Verantwoorden van de uitvoering	Wat hebben wij gedaan?	het College
Toetsen en controleren	Hebben wij bereikt wat wij wilden? Heeft het niet meer gekost dan toegestaan?	De Raad

3.4. Toetsingskader

Willen deze onderscheiden en te onderscheiden rollen van de Raad en het College transparant en evenwichtig tot hun recht komen, dan zal voor de sturing en beheersing van de beleidsuitvoering een helder en kenbaar bestuurlijk instrumentarium en aanwezig moeten zijn. Vervolgens zullen de beide bestuursorganen dat instrumentarium daadwerkelijk en actief moeten hanteren.

De Rekenkamer heeft het 'toetsingskader' op de volgende pagina als onderlegger gehanteerd voor haar weging en beoordeling van haar bevindingen m.b.t. het project 'Besteding EZH-gelden' (zie hoofdstuk 5). Uiteraard bepaalt de kwaliteit van elk van de instrumenten én de onderlinge samenhang de kwaliteit en de effectiviteit van de sturing en beheersing van de uitvoering.

Sturing op:	Instrumenten:
Inhoud	Beleidskader (algemeen en [project-] specifiek) <i>Criteria: breed, samenhangend en concreet</i> • visie, doelstellingen, maatschappelijke effecten en strategie • strategische en operationele doelen • interactie met de samenleving • integraliteit • budgettaire consequenties • middelenbeleid • toekomstige ontwikkelingen • normen en criteria, ook m.b.t. doeltreffendheid en doelmatigheid.
Organisatie	Sturings- en beheersingskaders <i>Criteria: duidelijk, tijdig en 'in control'</i> • rolverdeling • expliciete momenten kaderstelling en controle • afspraken over informatievoorziening • risicomanagement, -analyse en rapportage • financieel management • middelenbeheer
Toegespitst op risicomanagement en -verantwoording	
Risico's ⁵⁾	Risicoanalyse <i>Criteria: volledig, gedegen en transparant</i> • inhoudelijke dimensies: financiële, technische, juridische en procesrisico's • (onafhankelijke) toetsing • presentatie en begrijpelijkheid • gebruik voor sturing en beheersing
Verantwoording	Evaluatie <i>Criteria: expliciet, zelfkritisch en gericht op leren</i> • volledige, gedegen en transparante rapportage, analyse en verantwoording • realisatie van beleid en/of project (resultaat versus doelstellingen) • uitvoerings- of realisatieproces (ervaringen en leerpunten) • algemene lessen voor beleidsontwikkeling en –uitvoering

De inzet van de Rekenkamer was dat aan de hand van de antwoorden op de onderzoeksvragen een oordeel gevormd zou kunnen worden over de sturing en beheersing van het project 'Besteding EZH-gelden', met inbegrip van de consistentie en de consequenties. In die zin is het onderzoek daarom mede gericht geweest op het gebruik van beleidskaders, het hanteren van sturings- en beheerskaders en in het bijzonder de wijze waarop invulling is gegeven aan verantwoording, terugkoppeling naar Raad en burgers en bij de uitvoering 'in het spoor blijven van de burgerraadpleging'.

Met betrekking tot het project 'Besteding van de EZH-gelden' zijn daarom de volgende hoofdvragen aan de orde. Deze zijn naar het oordeel van de Rekenkamer van belang voor de positie van de Raad

⁵⁾ Uiteraard zijn risico's en risicomanagement bij de uitvoering van projecten in het kader van de besteding van de EZH-gelden niet of nauwelijks aan de orde (geweest),

in het gehele proces en zijn mogelijkheden bestuurlijk 'in control' te zijn en te blijven, dus voor zijn positie in de aansturing van het uitvoeringsbeleid.

Beleidskader

- Op basis van welk beleidskader is de sturing ingericht?
- Wat is de kwaliteit van het beleidskader?
- Op welke wijze is in de uitvoering aangesloten op het beleidskader?

Sturings- en beheerskaders

- Hoe is de sturing en beheersing van het totale project ingericht?
- Hoe werkte dit door in de verschillende projectonderdelen?
- Zijn er afwijkingen ten opzichte van het beginpunt? Hoe zijn deze te verklaren? Was dit als risico (te) voorzien? Hoe is hierover aan de Raad gerapporteerd?

Verantwoording en terugkoppeling

- Hoe is de informatievoorziening aan de Raad ingericht?
- Op welke wijze kon de Raad sturen op (het behoud) van het innovatieve karakter van het totale project en het bewaken van de interactieve beleidsuitvoering?

4. Nadere uitwerking onderzoek

4.1. Onderzoek bij zes clusters

De Rekenkamer heeft zich voor dit onderzoek beperkt tot een onderzoek naar de gang van zaken bij slechts een deel van de projecten die in het kader van 'Besteding EZH-gelden' in uitvoering zijn genomen. In het proces van burgerparticipatie is een veelheid van ideeën, suggesties en voorgestelde projecten samengevoegd en ingedeeld in 39 clusters. Sommige clusters bestonden uit één of enkele oorspronkelijke projecten, andere uit een groter aantal. Uiteindelijk zijn 29 van deze clusters ook daadwerkelijk voor (gedeeltelijke) bekostiging uit de EZH-gelden in aanmerking gekomen. De Rekenkamer heeft een zestal van die clusters in haar onderzoek betrokken. In zekere zin was dit onderzoek van de Rekenkamer te beschouwen als een pilot, respectievelijk een vooronderzoek. Indien en voorzover de Rekenkamer in het resultaat van dit onderzoek daar aanleiding toe zou zien, zou zij beoordelen of al dan niet een vervolgonderzoek naar andere onderdelen van het project 'Besteding EZH-gelden' zou worden ingesteld. Omdat de Rekenkamer veronderstelt dat vervolgonderzoek bij andere clusters niet tot bijzonder afwijkende constatering zal leiden, ziet de Rekenkamer echter af van een nader onderzoek naar de andere clusters.

De Rekenkamer heeft de volgende zes clusters in haar onderzoek betrokken.

No. clus- ter <u>Omschrijving clusters</u>	Rangorde bij raad- pleging	Toegewezen bedrag volgens:	
		voorstel <u>College</u>	raads- <u>besluit</u>
3. Scholen voor de toekomst	3	f 10 (100%)	f 10,00 mln
14. Investeren wijken	1	f 14 (200%)	f 13,65 mln
20. Investeren in monumenten	12	f 5 (50%)	f 5,00 mln
23. Investeren in fietsvoorzieningen	2	f 7 (100%)	f 7,00 mln
25. Investeren in sportzalen en –hallen	18	f 3 (50%)	f 3,00 mln
26. Investeren in (verenigings-)sportaccommodaties	19	f 1 (50%)	f 1,00 mln
Totaal			f 39,65 mln

Aldus is de besteding van ongeveer 1/3 van de EZH-gelden in het onderzoek betrokken.

De criteria voor deze selectie van deze zes waren de volgende.

- substantiële financiële omvang
- aansprekendheid
- zo veel mogelijk hoog in de raadplegingsuitkomst
- spreiding over de beleidsterreinen
- spreiding over de bestedingssnelheid.

De Rekenkamer heeft in de Bijlagen 6 t/m 11 de gegevens over deze clusters verzameld en daar relevante opmerkingen bij gemaakt. De Rekenkamer heeft zich vrijwel niet bezig gehouden met details van het verloop van de projecten, zij het dat de Rekenkamer wel aandacht heeft geschonken aan (het ontbreken van) een (afzonderlijke) projectorganisatie en de informatievoorziening. Andere relevante beheersingsaspecten (processen, procedures en maatregelen inzake planning, budgetbewaking, kwaliteitsbewaking e.d.) zijn buiten de scope van de Rekenkamer gebleven. De Rekenkamer heeft zich evenmin verdiept in de rechtmatigheid van de bestedingen. Daarentegen heeft de Rekenkamer wel veel aandacht besteed aan het bestuurlijke kader, met name aan de vraag in hoeverre er van te voren duidelijke beleidskaders waren neergelegd, waaraan een beoordeling van de uitvoering en de resultaten van de clusters kon worden getoetst.

4.2. De opzet van het onderzoek

De Rekenkamer heeft voor haar onderzoek als leidraad gehanteerd de onderzoeksopzet d.d. 5 juli 2005. (Zie bijlage 2.) De onderzoeksopzet heeft geleid tot een plan van aanpak d.d. 26 juli 2005. Aan de hand van het plan van aanpak en in het bijzonder aan de hand van checklist (bijlage 1) die beoogde een antwoord te krijgen op de in subparagraaf 1.3.3. geformuleerde deelvragen, heeft in de maanden oktober en november 2005 een uitgebreide documentstudie plaats gevonden. Zie voor een over-

zicht bijlage 14. Vervolgens is eind november 2005 met een zestal gemeentelijke functionarissen gesproken en is nadere toelichting, verklaring en uitleg gevraagd en gekregen op voorlopig geformuleerde bevindingen. Vervolgens zijn de bevindingen getoetst aan het toetsingskader van paragraaf 1.5. Het plan van aanpak is leidraad geweest bij de start van het onderzoek.

4.3. Documentenonderzoek

Voor het onderzoek zijn systematisch alle van gemeentewege voor dit doel beschikbaar gestelde documenten geanalyseerd op (aanwijzingen voor) antwoorden op de vragen zoals verwoord in subparagraaf 1.3.3. Andere schriftelijke bronnen, zoals dossiers, zijn niet geraadpleegd. Evenmin is gebruik gemaakt van informatie uit de financiële administratie, anders dan via beschikbaar gestelde overzichten. Indien en voorzover niet op de vermelde projecten betrekking hebbende uitgaven ten laste van projecten zijn gebracht, onttrekt zich dat aan de waarneming van het onderzoek.

Na rapportage 2001-II zijn de EZH-projecten opgenomen in de reguliere planning- en controlcyclus. Indien en voorzover werd gerapporteerd over de stand van zaken en de voortgang van EZH-projecten, alsmede over de besteding van middelen, dan vond dit plaats in het kader van en als onderdeel van de gebruikelijke rapportagelijnen en verantwoordingen van de gewone bedrijfsvoering. Ook deze bronnen zijn niet geraadpleegd.

Ten behoeve van het onderzoek van de Rekenkamer zijn (opnieuw) afzonderlijke overzichten samengesteld van de stand van zaken van projecten en de uitputting van beschikbare financiële bronnen. Dit betreft de overzichten A 4, A 5, A 9, A 10, C 3, D 1 en H 2. (Zie bijlage 14 voor verwijzing.)

Het documentenonderzoek had mede ten doel de wijze waarop Delft in de praktijk invulling heeft gegeven aan de sturing en beheersing van het tweede, uitvoerende deel van het project 'Besteding EZH-gelden' te toetsen aan het toetsingskader uit hoofdstuk 3.

4.4. Algemeen beleidskader

Voor zover de Rekenkamer heeft kunnen vaststellen was er voor de 'Delftse Duiten'-actie in het algemeen en dus ook niet voor het specifieke element 'Besteding EZH-gelden' als zodanig geen algemeen beleidskader van toepassing of vastgesteld.

4.5. Projectsamenlevingskader

De uitgangspunten van het Raadsbesluit van 30 september 1999 betreffen voor een deel financiële uitgangspunten, maar er zijn ook enkele uitgangspunten van inhoudelijk belang. Voor de bestemming van de EZH-gelden dacht het College onder meer aan de volgende opties:

- Inzet van EZH-gelden voor nog te bepalen bestedingsprojecten.
- Compensatie in de begroting voor het wegvallen van het dividend en voor het vanaf 2003 niet meer ter beschikking hebben van een jaarlijks budget incidenteel beleid.
- Mogelijke inzet voor het tarievenbeleid door het afvlakken van tariefsverhogingen voor de burger.

Vervolgens somde het College een aantal specifieke bestuurlijke uitgangspunten op:

Inhoudelijk

De aanwending is gericht op lange termijneffecten en komt ten gunste van de hele Delftse samenleving.

De bestemming draagt substantieel bij aan de verdere uitvoering van de gemeentebrede strategie. De bestaande ontwikkelingsrichting van Delft is daarbij leidend. Dit heeft betrekking op:

- ruimtelijk volumebeleid.
- speerpunten Delft Kennisstad.
- arbeidsmarktbeleid/economische speerpunten.
- speerpunten van lokaal sociaal beleid.
- energiebesparing en duurzame energie, mede gelet op de herkomst van de middelen.
- Een gedeelte van de EZH-gelden wordt mogelijk ingezet voor beperking van tariefsverhogingen voor de burger.
- Een gedeelte van de EZH-gelden wordt gereserveerd voor het wegvallend dividend en voor budgetruimte incidenteel nieuw beleid (vanaf 2003)

Financieel beleid

- *De besluitvorming met betrekking tot de bestedingsprojecten geschiedt op basis van integrale voorstellen, exploitatiekosten zijn structureel geregeld.*
- *Het door middel van de EZH-gelden verkregen buffervermogen blijft in de tijd gezien voor een zo kort mogelijke periode onbestemd.*

Procesgang

- *Er is sprake van een open dialoog van het gemeentebestuur met de burgers en maatschappelijke organisaties.*

In het Raadsdebat van 30 maart 2000 is op geen enkele moment over inhoudelijke aspecten van de voorstellen gesproken. Ook zijn geen criteria voor doelmatigheid of doeltreffendheid geformuleerd. Ook is over het beheer van de middelen en de verantwoording niet gesproken. De Raad richtte zich in de discussie in hoofdzaak op de selectie van de projecten en de wijze waarop bij die selectie de informatie van de burgerraadpleging een rol heeft gespeeld. Ook ging het vrijwel niet over afzonderlijke projecten maar veel meer over de clusters van projecten (39 stuks). Conclusie: er was bij de aanvang van de uitvoering geen sprake van een document dat het projectspecifieke beleidskader uiteenzette en de Raad had zo'n kader ook niet vastgesteld.

4.6. Procedure ter verdere concretisering

Na toewijzing van het beschikbare bedrag aan de 29 clusters bij raadsbesluit van 30 maart 2000, diende verdere concretisering plaats te vinden in de vorm van plan voor de nadere uitwerking van de toewijzing van de middelen, met inbegrip van een plan van aanpak, een bestedingsplan, procedure-afspraken, financieel-technische richtlijnen en een planning voor voortgangsrapportages. Gedeeltelijk heeft deze concretisering plaats gevonden in of krachtens een document genaamd 'De nadere uitwerking van EZH-projecten'. De Gemeenteraad heeft kennis genomen van dit document in zijn vergadering van 29 juni 2000.

4.7. Organisatorische inbedding

Omdat er niet voor is gekozen de fase na de besluitvorming in de Gemeenteraad van 30 maart 2005 van het traject van 'Besteding EZH-gelden' via een project te voltooien, was er ook geen aanleiding voor dat deel van het traject een projectorganisatie in stand te houden of te vormen. Voorzover er sprake kon blijven van een project 'Besteding EZH-gelden' waren de projectleiding en het ambtelijke opdrachtgeverschap ingebracht in de 'reguliere' lijnorganisatie. Bestuurlijke opdrachtgevers voor alle onderdelen van het project 'Besteding EZH-gelden' werden daardoor de betrokken leden van het College van burgemeester en wethouders. Dat had als voordelen dat de uitvoering van de geselecteerde clusters/projecten ter hand kon worden genomen in lijn met de overige in het desbetreffende beleidsgebied al in gang gezette of anderszins operationele beleidsinitiatieven. Daarmee was tevens samenhangende beleidsuitvoering op het desbetreffende beleidsterrein geborgd. Voorts konden de lijnverantwoordelijken bij het realiseren van 'hun' projecten gebruik van de expertise uit de lijnorganisatie. Maar deze keuze had ook nadelen, zoals later zal blijken.

4.8. De inhoudelijke, procedurele en financiële richtlijnen

Enige maanden na toewijzing van het beschikbare bedrag aan de 29 clusters op 30 maart 2000, zag een belangrijk sturingsdocument 'De nadere uitwerking van EZH-projecten' het licht. De Gemeenteraad van Delft nam kennis van dit document in zijn vergadering van 29 juni 2000. Het document behelsde - ook in het licht van het voorgaande - belangrijke procedure-afspraken. Zo diende met de indieners van de projecten overleg te worden gevoerd. 'Zij die projecten hebben ingediend, verwachten nu dat er met hen overleg gaat worden gevoerd. En dat hun eigen voorstel geheel of gedeeltelijk gaat worden gehonoreerd.', zo zegt het stuk. Blijkbaar hebben burgemeester en wethouders de aansturing en de richtlijnen vastgesteld en is de rol van de Raad beperkt (gebleven) tot 'kennismemen'. Het College stelde bij die gelegenheid de Raad in uitzicht hem nog voorafgaand aan het zomerreces te informeren over de stand van zaken van de afzonderlijke projecten en het te verwachten vervolg. Voorts kondigde het College aan de Raad over de uitvoering van deze projecten te informeren via integrale voortgangsrapportages voor de jaren 2000 en 2001. Daarna zouden de EZH-projecten volgens het College kunnen opgaan in de normale beleids- en controlcyclus.

4.9. De aansturing

De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de EZH-projecten is bij het lijnmanagement gelegd (i.c. de sectorhoofden).

1. Bij het GMT berustte de 'regierol en controlling' op het geheel.
2. Het lijnmanagement moest voor de nadere uitwerking van de projecten en de daarop volgende uitvoering zorgen voor:
 - a. een plan van aanpak;
 - b. een bestedingsplan;
 - c. voortgangsrapportage.
3. Het verantwoordelijke lijnmanagement diende via het plan van aanpak aan het GMT voor te leggen op welke wijze het project uitgewerkt kon worden. In het plan van aanpak diende het lijnmanagement de volgende vragen te beantwoorden:
 1. Wat is nodig om het project succesvol uit te werken en te implementeren?
 2. Wie wordt ambtelijk coördinator voor het project?
 3. Hoe wordt de voortgang in het project gewaarborgd? Is hiervoor voldoende capaciteit beschikbaar?
 4. Zijn er al activiteiten ondernomen om in contact te treden met de indieners van de projecten?
 5. Wanneer is het integrale bestedingsvoorstel te verwachten?
 6. Wat is de planning voor het vervolg? Wanneer kan de implementatie starten? Hoe lang duurt het implementatietraject? Vanaf wanneer zijn de concrete resultaten zichtbaar?
4. De bestedingsvoorstellen zouden als Raadsvoorstellen via de normale besluitvormingslijn en dus ook via het College van burgemeester en wethouders naar de Gemeenteraad gaan. De Centrale Staf (vakteam Strategie en Control) zou de voorstellen toetsen op opzet en aanpak en zou de voorstellen beoordelen op doelbereik en op financiële en procedurele aspecten.
5. Eenmaal per drie maanden zouden voortgangsrapportages worden uitgebracht aan het GMT. Het GMT zou via een voortgangsrapportage aan burgemeester en wethouders en aan de Raad(scommissies) rapporteren over voorbereiding en uitvoering van alle 29 projecten. De Centrale Staf zou de integrale voortgangsrapportage opstellen. Voor 2000 werd uitgegaan van een voortgangsrapportage per de peildata 1 september en 1 december.
6. In de voortgangsrapportages zou worden ingegaan op:
 - de voortgang ten opzichte van het plan van aanpak;
 - zich voordoende knelpunten in de voortgang en daartoe te nemen maatregelen;
 - het doelbereik (zichtbaarheid van resultaten);
 - inzet van middelen (m.n. financieel/personeel/publiciteit).

Voorgesteld werd om de aparte voortgangsrapportages op te stellen voor de jaren 2000 en 2001. Daarna zouden de EZH-projecten opgaan in de normale cyclus.

4.10. Procedure-afspraken

Voor elk project zou een afzonderlijk traject gevolgd gaan worden met zijn eigen tempo voor wat betreft de bestuurlijke besluitvorming en de daaropvolgende uitvoering.

1. Onderkend werd dat het verder operationaliseren van de projecten soms nog lastig zou zijn. Voorzien werd dat nadere keuzes gemaakt dienden te worden, omdat het beschikbare budget per project veelal niet toereikend zou zijn om alle ingediende voorstellen volledig uit te voeren. Per definitie zou dit gelden voor de projecten van de clusters die op de 11^e plaats of lager hadden gescoord en waaraan daardoor per definitie minder dan 100% van het voor alle onderdelen van die clusters benodigde minimumbedrag als budget was toegewezen. Bovendien waren de projecten zeer verschillend van aard. Sommige konden op relatief korte termijn worden uitgewerkt, terwijl voor andere een veel langere periode zou gelden.
2. Als regel gold dat de verantwoordelijke beleidsafdeling er zorg voor diende te dragen dat:
 - a. met de indieners van de projecten overleg werd gevoerd;
 - b. aan de Raad afzonderlijke bestedingsvoorstellen werden voorgelegd, volgens de gebruikelijke vormvereisten (Raadsvoorstel, Raadsbesluit, begrotingswijziging om het beschikbare geld voor het totale project toe te delen aan de onderscheiden onderdelen/deelprojecten;

- c. de projecten (met mogelijk daarbijbehorende gedetailleerde begrotingen en plan van aanpak) werden uitgevoerd en dat de hieraan verbonden technische wijzigingen op de begrotingen via tussentijdse wijzigingen op de gemeentebegroting werden verwerkt;
 - d. over de voortgang van de projecten systematisch werd gerapporteerd, voor het eerst op de daarvoor geldende formele peildatum 1 september 2000.
3. Ook bij mogelijk noodzakelijke uitzonderingen op de algemene regel (zie punt 8 van de Financieel technische richtlijnen in paragraaf 4.8.) diende een bestedingsvoorstel (incl. begrotingswijziging) via de verantwoordelijke vakcommissie aan de Gemeenteraad te worden voorgelegd. Op de Raadsagenda zouden de in besluitvorming gebrachte bestedingsvoorstellen steeds gebundeld worden tot één agendapunt: 'Bestedingsvoorstel(len) EZH'.

4.11. Financieel-technische richtlijnen op hoofdlijnen

1. De omvang van de budgetten zoals die bij het Raadsbesluit van 30 maart 2000 aan de verschillende clusters waren toegekend, was sedertdien een gegeven.
2. Zij die projecten hadden ingediend verwachtten dat er met hen overleg gevoerd zou gaan worden, maar ook dat hun 'eigen' voorstel (geheel of gedeeltelijk) zou worden gehonoreerd. Dat hield in dat de beoordeling van toetsing op bestedingsvoorstellen 'streng in de leer' moest zijn. Er werd op gewezen dat het EZH-geld niet bestemd was om binnen het beleidsveld waar het project in thuis hoort, op een andere wijze dan direct voor dit project ingezet te worden. De activiteiten die met het EZH-geld uitgevoerd zouden gaan worden en de resultaten die daaraan te ontleen zouden zijn, dienden een tijd lang symbool te blijven staan voor iets wat bereikt kon worden dankzij de op voordracht van de burgers gegeven bestemming van de EZH-gelden.
3. De projecten werden onderscheiden in projecten met:
 - a. een structureel karakter (bijv. wanneer voor een project structureel personele capaciteit nodig zou zijn, of wanneer aan investeringen exploitatielasten verbonden zouden zijn);
 - b. het karakter van investeringen of incidentele uitgaven (bijvoorbeeld subsidies voor een bepaalde periode).

Dit onderscheid werd ook begrotingstechnisch verwerkt, zodra de bestedingen vaststonden. In de werkbegrotingen voor 2001 (en vermoedelijk ook voor latere jaren) zou dit ook worden opgenomen.

4. Voor alle voorgenomen bestedingen ten laste van de EZH-gelden werden reserves gealloceerd. De bestedingen voor investeringen en incidentele uitgaven zouden normaliter over een aantal jaren gespreid gaan plaats vinden. Voor de reserves bestemd voor deze investeringen en incidentele uitgaven gold de normale gemeentelijke beleidslijn voor het bijschrijven van rente op de reserves: aan deze reserves zou jaarlijks alleen een inflatiecorrectie worden toegevoegd. De renteopbrengst van het eigen vermogen zou doorgaans hoger zijn dan deze prijscompensatie. Het verschil tussen deze rente en de calculatierente voor inzet van het eigen vermogen als financieringsmiddel zou worden toegevoegd aan het financiële beeld van de gemeente. Deze rentemarge zou derhalve geen aanvullende dekkingsbron voor bestedingsvoorstellen kunnen vormen.
5. Zoals gezegd werden ook de gelden bestemd voor bestedingen met een structureel karakter gereserveerd. Voor deze te blokkeren reserves werd uitgegaan van een vaste renteopbrengst van 5%. Er werd dus volgens een vaste formule uitgegaan van 5% rente op de geblokkeerde hoofdsom.
6. De renteopbrengst van 5% zou vanaf het besluit tot besteding jaarlijks beschikbaar zijn als structureel budget voor de desbetreffende structurele uitgaaf. De reserve zelf zou nominaal op het vooraf geblokkeerde, vaste bedrag blijven staan. Dit was een afwijking van de gebruikelijke gemeentelijke beleidslijn voor het bijschrijven van rente op reserves. Door in te stemmen met de financiële richtlijnen is de Gemeenteraad ook akkoord gegaan met deze afwijking.

4.12. Planning Plan van Aanpak en Voortgangsrapportages

Bij het overzicht 'Nadere uitwerking EZH projecten' gevoegd bij het Raadsbesluit van 29 juni 2000 was een tijdsplanning gevoegd, die echter slechts betrekking had op de totaliteit van de projecten en niet op de individuele projecten. Bovendien liep de tijdsplanning slechts tot eind 2000.

4.13. Verantwoording en risico's

Ten aanzien van de verantwoording geldt dat in elk van de jaren 2000 en 2001 afzonderlijke voortgangsrapportages zijn uitgebracht. Deze 'Voortgangsberichten' bevatten voor alle 29 clusters een korte omschrijving van elk van de deelprojecten, een toelichting op de stand van zaken, de voor elk van de projecten beschikbare bedragen, de bedragen tot dusver uitgegeven en het geprognosticeerde uitgavenbedrag voor het volgende jaar. Na 2001 is er niet meer afzonderlijk gerapporteerd over de stand van zaken rond de uitvoering van de projecten van de 'Besteding EZH-gelden' als zodanig. De verslaglegging daarover is vanaf 2002 opgenomen in de reguliere verslaglegging. Voor zover de Rekenkamer kon nagaan, is in de jaarrekeningen en de jaarverslagen van 2002 en daarna geen afzonderlijke aandacht besteed aan verantwoording van 'Besteding EZH-gelden'-projecten. In verband met het onderzoek van de Rekenkamer zijn van de zes clusters die de Rekenkamer heeft onderzocht speciale overzichten gemaakt van de stand van zaken per september/oktober 2005. Het ontbreken van aparte rapportages per project heeft het onderzoek van de Rekenkamer er niet eenvoudiger op gemaakt. De rapportage van het College aan de Raad ligt in het verlengde daarvan. Het leidende principe daarbij is de actieve informatieplicht van het College aan de Raad. In Delft zijn voor zover de Rekenkamer bekend geen formele afspraken gemaakt tussen College en de Raad over de specifieke invulling van de actieve informatieplicht van het College aan de Raad.

Het gebruik van de 'voortgangsberichten' gedurende twee jaar en het daarna de Raad niet meer afzonderlijk informeren over de stand van zaken van 'Besteding EZH-gelden'-projecten als zodanig, is impliciet overeengekomen tussen Raad en College door het 'kennisnemen' door de Raad van 'De nadere uitwerking van EZH-projecten'. Er ligt geen formeel besluit ten grondslag aan het gebruik hiervan. Ook over de inhoud van 'voortgangsberichten' zijn geen afspraken gemaakt. Het lijkt echter voor de hand te liggen dat de onderwerpen die in de genoemde richtlijnen de revue passeren in de voortgangsberichten al dan niet beknopt of uitgebreid aan de orde zouden komen.

Met betrekking tot de verantwoording en het risicomanagement omvatten de in paragraaf 4.8. beschreven inhoudelijke, financiële en procedurele richtlijnen van de uitwerking van het project 'Besteding EZH-gelden' ook de kaders voor verantwoording en risicomanagement. Het risicomanagement beperkt zich in hoofdzaak tot financiële risico's. Voor de uitvoering van de verschillende onderdelen van 'Besteding EZH-gelden' werden geen maatregelen getroffen die men kan rangschikken onder het hoofd risicomanagement.

5. Bevindingen.

Het onderzoek van de Rekenkamer heeft geleid tot een aantal bevindingen. Deze zijn van specifiek-feitelijke aard en van meer algemene aard. De specifieke bevindingen van de zes onderzochte clusters zijn voor een deel gedetailleerd beschreven in de bijlagen 6 t/m 11 bij deze rapportage. Deze en de meer algemene bevindingen zijn op hoofdlijnen weergegeven in de paragrafen 5.1.1. tot en met 5.1.12. In de hoofdstukken 5.2. en 5.3 zijn ze nader onderbouwd en gemotiveerd.

5.1.1. *Geen specifieke inhoudelijke kaders of criteria*

- De Gemeenteraad heeft vooraf geen of vrijwel geen inhoudelijk criteria voor toetsing en controle achteraf gesteld voor de projecten die in het kader van 'De Delftse Duiten' zouden worden en zijn aangepakt.
- Er waren en zijn geen door de Raad vastgestelde procedurele en andere bijzondere voorschriften die te maken hebben met de bijzonderheid van het project.
- De Raad heeft grote belangstelling en betrokkenheid bij het project 'De Delftse Duiten' aan de dag gelegd tot en met de besluitvorming over monitoring en rapportage. Nadien heeft de Raad veel minder aandacht meer geschonken aan de tweede fase van het project, hier aangeduid als 'Besteding EZH-gelden' en vrijwel geen aandacht aan de aansturing ervan.

5.1.2. *'Besteding EZH-gelden' na medio 2000 geen projectstatus meer*

- Voor de uitvoering van de projecten in het kader van 'Besteding EZH-gelden' is geen afzonderlijke projectorganisatie in het leven geroepen. De projectorganisatie die het innovatieve traject van burgerparticipatie heeft georganiseerd en gestuurd, is operationeel gebleven tot en met de evaluatie van dit deel van het project, medio 2000. Na de toewijzing van de middelen aan de clusters, is de uitvoering en realisatie ingebracht in de staande gemeentelijke organisatie.

5.1.3. *Geen projectafrekeningen of -verantwoordingen*

- Er zijn geen specifieke afrekeningen gemaakt voor de projecten die als onderdeel van één van de zes onderzochte clusters van projecten zijn gestart, uitgevoerd en afgesloten.
- Een groot aantal projecten is inmiddels feitelijk en administratief afgesloten zonder dat daaraan bijzondere aandacht is besteed in de vorm van specifieke rapportage of verantwoording. Sommige van deze projecten lopen nog door 'in de gewone begroting'. Dat geldt in het bijzonder voor een aantal projecten uit de cluster 'Investeren in de wijken'. Andere projecten zijn echt afgesloten. Dat geldt bijvoorbeeld voor (veel projecten in) de clusters 'Investeren in monumenten', 'Investeren in fietsvoorzieningen', 'Investeren in sportzalen en -hallen' en 'Investeren in (verenigings-) sportaccommodaties' en voor een aantal specifieke projecten van de cluster 'Investeren in de wijken'.

5.1.4. *Verband tussen bestuurlijk innovatief proces en besteding EZH-gelden verwaterd*

- Het teloor gaan van de bijzondere status van de EZH-projecten heeft er toe geleid dat noch in de bestuurlijke gremia, noch in de ambtelijke organisatie bij de uitvoering en verantwoording van de projecten van 'Besteding EZH-gelden' zichtbaar aandacht is geschonken het bijzondere karakter, althans de bijzonder herkomst van deze projecten, als vrucht van een innovatief proces van burgerparticipatie. Er was geen monitoring en control vanuit een centraal punt vanwege dat bijzondere karakter.
- Naarmate de tijd verstreek, zijn de verschillende projecten meer en meer de gewone cycli 'ingezogen'. Op zichzelf genomen is dat geen zeer groot bezwaar, maar anderzijds is het bijzondere karakter van de bestuurlijk-innovatieve exercitie steeds meer op de achtergrond geraakt.
In de beleving van de praktijk van alle dag school het bijzondere karakter van de projecten die (mede) met EZH-gelden mogelijk zijn geworden, op den duur vooral daarin dat de middelen 'extra' waren.

5.1.5. Beoordeling doeltreffendheid beperkt mogelijk

- De Rekenkamer heeft geen oordeel kunnen en willen vormen over de inhoudelijke aspecten van de projecten. Zij meent te moeten aannemen dat de projecten de gestelde doelen dienen. Deze aanname is vooral daarop gebaseerd dat vooraf geen te bereiken doelen en effecten zijn geformuleerd. Dat geldt eveneens voor criteria om dit bereik te beoordelen en te toetsen. Hiermee is de beoordelingscontext voor de beoordeling van de doeltreffendheid van de onderscheiden tot uitvoering gebrachte projecten gereduceerd tot de omschrijving van de clusters waarbinnen de desbetreffende projecten zijn ter hand genomen.

5.1.6. Aanvankelijke projectsuggesties losgelaten

- Menig, concreet in projectvoorstellen genoemd onderwerp, is niet in uitvoering genomen. Ook al paste zo'n project in de omschrijving van een geselecteerde cluster. Hiervoor waren en zijn verklaringen. Die houden voor een deel verband met andere programma's of budgetten waarin al voorzien was in werkzaamheden waar bepaalde projectvoorstellen betrekking op hadden. Verder moest op een aantal clusters gekort worden omdat er nu eenmaal minder geld beschikbaar was dan de getotaliseerde kosten van de voorgestelde projecten zouden vergen. Ten slotte is een verklaring dat kennelijk nadere prioriteitenafweging tot verdieping van inzichten leidde en bepaalde projecten niet voor uitvoering in aanmerking kwamen.

5.1.7. Andere projecten toegevoegd

- Anderzijds constateert de Rekenkamer dat in een aantal clusters die zij onder de loep heeft genomen, projecten zijn uitgevoerd waarvan de burgers van Delft onkundig waren toen zij hun 'duiten zetten' op één of meer van de 39 in de burgerparticipatie ingebrachte projectclusters. Dat komt doordat een aantal van die projecten toen (nog) niet beschreven of mogelijk zelfs onbekend waren en blijkbaar pas daarna zijn geopperd, ingebracht, uitgewerkt en voorgesteld. Dan gaat het om projecten die niet voorkomen in het projectenboek van eind 1999/begin 2000, het overzicht van de 213 projecten die de onderbouwing vormden van de clusters die in het participatieproces zijn ingebracht.

5.1.8. Toewijzing middelen aan clusters

- De methodiek die de Gemeenteraad heeft gehanteerd voor het honoreren van (in de burgeraadpleging hoog scorende) clusters met (beredeneerde), verschillende percentages van de geraamde kosten, blijkt achteraf minder mathematisch-rationeel te zijn geweest, nu bij de uitwerking van de clusters in meerder of mindere mate blijkt te zijn afgeweken van de projectvoorstellen die als grondslag en onderbouwing hebben gediend voor de omschrijving en de indicatie van de kosten van de clusters. Met andere woorden: het weglaten of toevoegen van projecten achteraf, maakt de toegepaste distributie van de beschikbare middelen (onder meer) naar rato van de geschatte kosten van vooraf expliciet benoemde en beschreven projecten, achteraf voor discussie vatbaar.

5.1.9. Overleg met indieners van projecten

- Van de zijde van de gemeente is meegedeeld dat na de besluitvorming door de gemeenteraad voor het beschikbaar stellen van het budget met alle indieners van projectvoorstellen overleg heeft plaats gevonden. Met hen is bij een lunch met wethouder Torenstra het al dan niet vervolg krijgen van hun voorstellen besproken. De indruk is echter dat dit in het stadium was waarin nog geen concrete plannen ter tafel lagen, maar het uitsluitend nog ging over de toewijzing van budgetten aan de clusters. Slechts in een enkel geval wordt er in de stukken expliciet melding van gemaakt dat overleg met projectindieners heeft plaats gevonden (Investerings in fietsvoorzieningen). Hoewel niet uitgesloten kan worden dat dit bij alle andere projectclusters eveneens stelselmatig is gebeurd, blijkt hiervan niet uit de stukken. Wel heeft men blijkbaar met de belanghebbende bewoners en organisaties veel en intensief overleg gepleegd. Daarvan blijkt onder meer bij de clusters 'Investerings in de wijken' en 'Scholen voor de toekomst'. Ook is van de zijde van de gemeente nog meegedeeld dat alle indieners van projectvoorstellen medio 2000 schriftelijk bericht hebben gekregen van het al dan niet gehonoreerd zijn van hun project.

5.1.10. Verband tussen Clusteromschrijving en projecten niet altijd goed vast te stellen

- Van het merendeel van de projecten kan door het ontbreken van informatie over te bereiken doelen of gewenste effecten niet worden vastgesteld of ze doeltreffend zijn geweest. Van een aantal is wel betrekkelijk gemakkelijk vast te stellen of de gewenste output is gedefinieerd en/of is geleverd.
- Ook kon in veel gevallen voor zeker worden aangenomen dat het beschikbare bedrag daadwerkelijk voor het beoogde doel is besteed: bijvoorbeeld monumentenrestauraties, de rotonde aan de Delfgauwseweg, de sportvoorzieningen. In dergelijke gevallen was vooraf (ten tijde van het beschikbaar stellen van het krediet door de Raad) bekend waarvoor hoeveel geld nodig was. Bij realisatie van het project kon het moeilijk anders zo zijn dan dat het uitgetrokken bedrag kennelijk ook aan het beoogde doel was besteed. Bijvoorbeeld omdat er afrekeningen met derden beschikbaar waren (monumenten).
- Voor veel andere bestedingen kan niet op een dergelijke wijze worden beoordeeld of het geld ook besteed is aan het beoogde doel. Dat geldt voor het merendeel voor de zeer algemeen omschreven of in uitsluitend als activiteiten(soort) omschreven bestemming van de gelden (Zie bijvoorbeeld de omschrijving van de projecten in de subcluster 'Leefbaarheid' van de Cluster 'Investeren in de wijken': Veiligheid, Schonere stad, Kleur in het groen etc.) Hier is alleen zekerheid over het verband tussen bestemming en besteding te krijgen door grondige analyse en bestudering van de financiële administratie.

5.1.11. Verband tussen projectomschrijving en besteding niet altijd goed vast te stellen

- Er zijn op verscheidene clusters/projecten apparaatskosten ten laste van projecten gebracht: een bouwkundige voor het project veilig wonen, een projectleider voor de monumentenrestauraties, het uitbesteden van de monumenteninventarisatie, een toezichthouder bij de skatebaan, een programmamakelaar, etc. Uiteraard zijn ook in veel gevallen personeelskosten uit EZH-gelden bestreden voor inhoudelijke doeleinden, zoals veel van de projecten in de cluster 'Investeren in de wijken'.
- Ook zijn of worden zaken ten laste van projecten gebracht die slechts in een verder verwijderd verband lijken te staan of stonden met projecten: een boekje over de glas-in-loodramen van de Nieuwe Kerk, de verzuimadministratie van scholen voor voortgezet onderwijs, het deelproject 'Herinneringen uit de wijk (€ 200.000,00)'.

5.1.12. Wat is een investering?

- Het is de vraag of bij alle betrokkenen een eenduidige interpretatie heeft geleefd van het begrip 'investeringen'. In een aantal gevallen zijn 'investeringen' gedaan van niet-materiële aard. Door middel van activiteitenprogramma's is bijvoorbeeld geïnvesteerd in de sociale infrastructuur van de wijken. Uiteraard leiden deze niet tot een 'verbetering van de onderhoudstoestand' van de wijken, of tot anderszins 'tastbare' output.
- Nog lastiger dan bij investeringen van materiële aard, is het van investeringen in de sociale infrastructuur vast te stellen wat 'het heeft opgeleverd'.

5.2. Wat is er precies gevonden? En wat niet?**5.2.1. Beperkt aantal antwoorden**

De Rekenkamer heeft moeten vaststellen dat een deel van haar vragen niet goed of in het geheel niet beantwoord kon worden. Dat betreft in het bijzonder de deelvragen naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid en voor een groot deel ook de vragen betreffende de planning. De eenvoudige en vrijwel afdoende verklaring daarvoor is dat vooraf geen criteria voor doelmatigheid en doeltreffendheid zijn geformuleerd. De deelvragen m.b.t. de planning zijn voor een gedeelte minder van belang omdat een planning niet gemaakt is of niet nodig was, terwijl voor een ander deel de planning in voorkomende gevallen kon of moest worden aangepast aan externe of interne noodzaak daartoe.

5.2.2. Democratische legitimatie

De deelvragen over de democratische legitimatie, althans voor zover van de democratische legitimatie ook een beeld gekregen wordt door de antwoorden op de deelvragen daarover, konden over het algemeen wel beantwoord worden. In de bijlagen 3. tot en met 5. bij dit rapport is voor elk van de zes onderzochte clusters beschreven of en zo ja in welke mate projectomschrijvingen in de verschillende fasen van het proces van burgerraadpleging dezelfde zijn gebleven. De conclusie kan getrokken worden dat dit over het algemeen in redelijk mate het geval is geweest.

5.2.3. Projectbeschrijvingen later gewijzigd?

Voorts is nagegaan of (de beschrijvingen van) de projecten in de latere fasen van het uitvoerings-traject en dus de (voorgenomen bestedingen) (nog altijd) overeenstemden met de initiële projectomschrijvingen die in de burgerraadpleging zijn betrokken geweest. De conclusie hierover kan luiden dat dit slechts in zeer beperkte mate het geval is geweest.

5.2.4. Clustering van projecten

Dat komt in de eerste plaats doordat de omschrijving van de (aanvankelijk 285, later 213) projecten die in de initiële fase in de boeken stonden, in de burgerraadpleging en in de latere besluitvorming over de toewijzing van de middelen, een veel minder prominente plaats innamen. Zowel ten behoeve van de burgerraadpleging als voor de besluitvorming zijn de afzonderlijke projecten geclusterd tot een 39-tal clusters. De burgers konden in de burgerraadpleging 'scoren' op deze clusters, niet op afzonderlijke projecten. Later -bij de besluitvorming- heeft de toewijzing van de middelen ook plaats gevonden aan de clusters. Daardoor is het de vraag geworden welke betekenis en welk belang vanaf dat moment mag worden gehecht aan de omschrijving van de afzonderlijke projecten. Daarmee en ook doordat op de verschillende clusters ook verschillende honoreringpercentages voor de toewijzing van middelen zijn toegepast, is een deel van de deelvragen naar de democratische legitimatie in feite ook niet te beantwoorden.

5.2.5. Clusters en projecten

In de stukken wordt het woord 'projecten' voor een tweetal verschillende begrippen gehanteerd. Het kan slaan op één van de 285, later 213 projectvoorstellen (uit het projectenboek) (of één van de achteraf toegevoegde projecten), maar het kan ook slaan op één van de 39 clusters van projecten (zoals vermeld in de brochure voor de bevolking). Om misverstand uit te sluiten reserveert de Rekenkamer het woord **project** voor de 213 (of 285) en het woord **cluster** voor de 39. Voorbeeld: 'Het vervangen van de bomen in de Händellaan' is een project. 'Investeren in de wijken' is een cluster (waarvan het projectvoorstel 'Het vervangen van de bomen in de Händellaan' deel uitmaakte).

5.2.6. Afvallen en toevoegen van projecten

In de bijlagen 6. tot en met 11. is voor elk van de onderzochte clusters vermeld welke afzonderlijke projecten de samenstellende delen vormden voor de zes clusters, welke van die afzonderlijke projecten bij de budgettoewijzing aan de clusters impliciet of expliciet zijn gehonoreerd, en welke dus niet. Bovendien is vermeld welke projecten na de burgerraadpleging onder de desbetreffende clusters zijn gebracht, dus bij de eerste of latere toewijzing van middelen of bij latere besluitvorming, bijvoorbeeld omdat een aanvankelijk gekozen of gestart project niet door kon gaan of voortgezet kon worden.

5.2.7. Rol en betekenis van de projecten

Tot en met december 1999/januari 2000 heeft in het traject van 'De Delftse Duiten' het bieden van de gelegenheid tips, suggestie en ideeën vanuit alle hoeken en gaten van de Delftse samenleving aan te dragen een belangrijke rol gespeeld. Burgers, organisaties, bestuurders, ja, wie niet, kregen de mogelijkheid ideeën aan te dragen voor het besteden van f. 115 mln. Bij het clusteren daarna raakten de afzonderlijke projecten echter op de achtergrond en kregen de projecten in hoofdzaak betekenis als onderbouwing van de clusters. Niettemin hebben de bedragen die aan de onderscheiden projectvoorstellen hingen -sommige door of namens het College drastisch gecorrigeerd voor de realiteit- wel tot een totaalbedrag per cluster van projecten geleid dat aan de clusters en clusteromschrijvingen is op-

gehangen. Vervolgens heeft de Raad, op voorstel van het College, via een ingenieuze formule ⁶), gescoord op de clusters, met percentages van 100, 75, 50 en 0. Dat waren procenten van de geschatte kosten van de clusters, samengesteld uit de kosten van de individuele projectvoorstellen! Deze gang van zaken is één reden waarom die oorspronkelijke, uit de samenleving afkomstige projectvoorstellen volgens de Rekenkamer niet onbelangrijk waren en zijn gebleven.

5.2.8. Rol en betekenis van de projecten ná de besluitvorming door de Raad

Ook de omstandigheid dat de projectvoorstellen zorgvuldig zijn beschreven, voor een deel ook op kosten zijn gewaardeerd, en zelfs op de cd-rom nog voorkomen in een lijst van 14 april 2000, dus ná de besluitvorming door de Raad, geeft aan dat de projectvoorstellen niet zonder betekenis waren. Als bovendien in de besluitvorming en de uitwerking uitdrukkelijk is 'voorgeschreven' dat met de indieners van de projecten overleg moest worden gepleegd, moet de Rekenkamer constateren dat die projectvoorstellen inderdaad belangrijk waren en zeker niet als een vrijblijvend gegeven konden worden beschouwd, laat staan ter zijde konden worden gelegd. Dat nu is toch wat de Rekenkamer meent te moeten vaststellen wat in meerdere of minder mate is gebeurd in een aantal clusters.

5.2.9. Projecten afgevallen

Van het afvallen van projecten zijn in de cluster 'Investeren in wijken' de meest prangende voorbeelden te vinden. De ingediende projectvoorstellen hadden vrijwel alle betrekking op voorzieningen in de 'hardware' van de wijken, dus in veilig, heel, schoon, etc. De meerderheid van de projecten die in uitvoering zijn genomen in het kader van deze cluster waren van niet-materiële aard. Aldus kwamen bijvoorbeeld heel concrete voorstellen als 'Herstraten van De Kuyperwijk' of 'Vervangen van de bomen in de Händellaan' niet tot realisatie in het kader van 'Besteding EZH-gelden'. Ook over zaken als straatmeubilair, openbare toiletten en drinkwaterplaatsen is niets in één van de projecten van 'Investeren in de wijken' terug te vinden. Ook in andere clusters zijn projecten afgevallen, zoals bijvoorbeeld het project 'Lange-afstandfietspaden' bij 'Investeren in fietsvoorzieningen'. Ten tijde van de burgerparticipatie wees niets er op dat een deel van in het projectenboek opgenomen projecten in het kader van de uitwerking van de burgerraadpleging niet aan bod zouden komen, anders dan om redenen van prioriteitstelling en keuzen maken omdat de middelen (te) beperkt waren. De vraag kan gesteld worden of het uit een oogpunt van transparantie en zuiverheid niet beter zou zijn geweest projecten die niet inpasbaar waren in gemeentelijke prioriteiten of om andere redenen geen schijn van kans hadden te worden gerealiseerd (in het kader van "De Delftse Duiten"), buiten de projectenboeken en dus buiten de onderbouwing van de clusters te laten.

5.2.10. Projecten toegevoegd

Ook van toevoegen van projecten is bij de cluster 'Investeren in de wijken' -maar ook bij andere- in betekende mate sprake. De vraag is bijvoorbeeld of de burgers zoiets als de Buurtacademie of Kunst in de wijken konden verwachten toen zij hun 'duiten zetten' op de cluster Investeren in de wijken. Uiteraard is het werken aan de sociale infrastructuur ook te rangschikken onder 'investeren in de wijken'. Maar vermoedelijk hebben veel Delftse burgers daarbij toch vooral investeringen in de fysieke infrastructuur voor ogen gehad, althans werkzaamheden in verband met of aan de fysieke infrastructuur (schoon, heel veilig). Dat geldt bijvoorbeeld ook voor de verdeling van het voor deze cluster beschikbaar gestelde bedrag in een tweetal subclusters: 'Leefbaarheid' en 'Kinderen en jongeren'. Deze tweedeling en de doelgroep kinderen en jongeren waren onvermeld gebleven bij de bevolkingsraadpleging. Min of meer vergelijkbaar zijn gevallen waarin de omschrijving van het project en het project zoals dat feitelijk in uitvoering is genomen, niet één op één met elkaar overeenkomen. Zie bijvoorbeeld project 108 uit het projectenboek 'Versnelde uitvoering van het fietspadenplan, enz.' en het meest kostbare project dat daaruit daadwerkelijk is voortgevloeid: een rotonde van € 2 mln aan de Delfgauwseweg.

5.2.11. Relatie tussen de kosten van afzonderlijke projecten en de toewijzing van de middelen aan de clusters

De weloverwogen en beredeneerde honorering van clusters (en indirect dus van projectvoorstellen) in x, y of z% van 'de kosten' werd goeddeels illusoir toen in de fase ná de besluitvorming over de toede-

⁶) Zie paragraaf 3.2.4.

ling van de middelen over de clusters, projecten werden toegevoegd, gewijzigd of weggelaten. De conclusie dringt zich op dat wanneer in de fase van de burgerraadpleging en de besluitvorming in de Raad geweten was dat het na de besluitvorming zó zou gaan, hij minder 'mathematisch' had kunnen omgaan met die percentsgewijze toedeling van de middelen.

5.2.12. Projectvoorstellen meer dan suggesties

De opvatting dat de projectvoorstellen een zekere status hadden, wordt gevoed door het feit dat projectvoorstellen in enig voorstadium zijn 'afgewezen'. De Rekenkamer is op de hoogte gesteld van enkele gronden voor afwijzing. Zo zijn projectvoorstellen 'afgewezen' als zijnde 'niet van algemeen belang'. Curieus is dat deze kwalificatie aanvankelijk ook gold voor twee van de drie projecten in de Cluster 'Investeren in (verenigings-) sportaccommodaties', die achteraf wél zijn gehonoreerd.

Naar het oordeel van de Rekenkamer waren de onderliggende projectvoorstellen bij de Clusters geen vrijblijvende ideeën, waar wel of niet op kon worden ingegaan. Het waren serieuze voorstellen die serieuze beoordeling verdienden en als het kon, ook realisatie. Het lijkt niet helemaal in overeenstemming met de uitkomsten van de burgerraadpleging dat een aantal van die voorstellen om zeer uiteenlopende redenen niet zijn gehonoreerd.

5.2.13. 'De Delftse Duiten' méér dan extra geld

Het oordeel van de Rekenkamer is niet gebaseerd op vrees dat de middelen niet zijn besteed in overeenstemming met de omschrijving van de clusters. Ook vertrouwt de Rekenkamer er op dat in alle gevallen daadwerkelijk met indieners van voorstellen gesprekken zijn gevoerd als hun voorstellen niet konden worden gehonoreerd, om welke reden dan ook, ofschoon slechts over één van de zes onderzochte clusters een verslag van een dergelijke bijeenkomst met indieners is aangetroffen. In een aantal gevallen was het niet nodig of niet mogelijk ingediende projectvoorstellen te bekostigen uit de EZH-gelden. Het spreekt vanzelf dat in voorkomende gevallen projecten in het kader van de EZH-gelden ter hand zijn genomen in combinatie met ander projecten die al voorzien waren in de lopende begroting. De vraag die dan echter rijst is waarom deze projecten niettemin een rol speelden bij de samenstelling van de clusters en de onderbouwing van aan de clusters toe te wijzen bedragen. Zo bezien was het effect van de toevoeging van de EZH-gelden aan de budgetten inderdaad vooral de toevoeging van extra middelen aan overigens al lopende of voorgenomen beleidsuitvoering en vervaagde het aspect van het ter hand nemen van door de samenleving geopperde taken en activiteiten.

5.3. Hoe is het project 'Besteding EZH-gelden' gestuurd?

De Rekenkamer heeft vorenstaande bevindingen gerelateerd aan een drietal hoofdthema's, die naar het oordeel van de Rekenkamer van belang zijn voor de positionering van de Gemeenteraad in de aansturing van de beleidsuitvoering:

- 1. het beleidskader;
- 2. sturings- en beheerskaders;
- 3. verantwoording en risico's.

5.3.1. Beleidskader

5.3.1.1. Wijze van inhoudelijke kaderstelling bij het project 'Besteding EZH-gelden'

Het project is te onderscheiden in twee fasen. De eerste fase ('Delftse Duiten') was die van het proces van de burgerraadpleging. De tweede fase ('Besteding EZH-gelden') was het vervolgtraject: het in uitvoering brengen van de deelprojecten van de 29 clusters. Naar hun aard dienen deze beide fasen te worden opgepakt en uitgevoerd binnen de beleidskaders die voor de desbetreffende beleidsvelden gelden. De vraag of bij het project 'Besteding EZH-gelden' onsequent en consistent is gehandeld binnen een algemeen beleidskader kan derhalve in principe alleen worden beantwoord voor het proces van de burgerraadpleging. Echter de afzonderlijke deelprojecten van het uitvoeringstraject hadden drie extra kenmerken gemeen, waarin zij tevens verschilden van al het overige uitvoeringsbeleid in de gemeente Delft:

- (versnelde) realisatie van al deze projecten werd mogelijk dank zij de EZH-gelden;
- de burgers van Delft hadden (in veel gevallen) én het project voorgedragen;
- én de prioriteit bepaald.

Deze bijzondere -extra- kenmerken, legitimeren een beoordeling van deze projecten vanuit de scope van het project 'Besteding EZH-gelden'.

Vastgesteld kan worden dat het Raadsbesluit van 30 september 1999 (de startnotitie) beschouwd kan worden als het algemene beleidskader voor het eerste deel van het traject. Op hun beurt kunnen de Raadsbesluiten van 30 maart 2000 (de selectie van de clusters en projecten) en van 29 juni 2000 voor een deel (de vaststelling van de richtlijnen) als het algemene beleidskader voor het tweede deel van het project worden aangemerkt.

Een meer algemeen en samenhangend beleidskader als zodanig ontbreekt echter, zeker in de uitwerking en detaillering als hiervoor in hoofdstuk 1.3. geduid. Zo de drie zo juist bedoelde Raadsbesluiten aangemerkt kunnen worden als algemene beleidskaders, dan zijn deze zeer algemeen en niet of nauwelijks toetsbaar. Zij bieden derhalve veel ruimte voor nadere invulling van de clusters en projecten bij de verdere uitwerking. Dat leidt tot de situatie dat de ambtelijke organisatie (in opdracht van het College) aan deze kaders weinig houvast heeft bij het concretiseren van de uitgangspunten in de ontwerp- en realisatiefase. Daardoor kan een politieke discussie ontstaan over de vraag of de operationele invulling van de gekozen uitgangspunten al dan niet past binnen vastgestelde kaders door de Raad.

5.3.1.2. Wijze van financiële kaderstelling bij het projecten 'Besteding EZH-gelden'

De financiële kaderstelling voor 'Besteding EZH-gelden' was in feite de enige harde kaderstelling, en paradoxaal genoeg niet of nauwelijks inhoudelijk kaderstellend. Het totaal beschikbare bedrag van f 115 mln is verdeeld over 29 clusters aan de hand van tot aan het moment van feitelijke toewijzing onbekende criteria. De bedragen hadden het karakter van maximumbedragen, te besteden aan elke cluster afzonderlijk. Er was geen expliciete opdracht de beschikbare bedragen te besteden aan de concrete projecten, die de onderbouwing en motivering vormden voor de samenstelling én de toewijzing van de gelden aan de clusters. Er was niet meer dan een impliciete opdracht de middelen te besteden aan projecten die qua duiding en doelgroep geacht konden worden te passen in de omschrijving van de clusters. De budgetten waren noch programmatisch taakstellend, noch in formele zin gerelateerd aan de geraamde, geschatte of begrote kosten van met de budgetten in concreto te verwezenlijken projecten. Evenmin waren de budgetten normatief ten aanzien van de verwezenlijking van die projecten. Door deze wijze van allocatie van middelen kregen het College en het ambtelijk apparaat ruimte om inzichten die geen rol hadden gespeeld in de eerste fase van het project, bij de uitwerking van de deelprojecten in de tweede fase tot gelding te brengen. Uiteraard zou de Raad zicht op de wijze en de mate waarin dit zou geschieden, verwerven doordat de feitelijke bestedingsplannen in de vorm van Raadsvoorstellen aan hem dienden te worden voorgelegd. Een bijzondere bijkomstigheid, maar zeker geen onbelangrijk detail, is dat de hoogte van de (geschatte) kosten per cluster, en dus de toewijzing van de middelen aan de clusters, waren bepaald door de geschatte kosten van de 285⁷⁾ projecten 'onder' de clusters te totaliseren. Op die totalen zijn de toewijzingspercentages van 200, 100, 50 en 25 toegepast. Het normatieve bestedingskader was derhalve de omschrijving van de clusters, terwijl de grondslag voor het te besteden bedrag was gebaseerd op de kosten van de onderliggende projectvoorstellen.

5.3.1.3. Rol van de Raad bij kaderstelling

De Raad kan de meeste invloed uitoefenen op de richting van een plan (kaderstelling) in de fase voorafgaand aan de vaststelling van een beleids- of projectplan. Maar juist in die fase bestaat de meeste onzekerheid en onduidelijkheid over draagvlak in de samenleving, de rol van partners, uitvoeringsvraagstukken, kosten, risico's, inkomsten, etc. Sturing is dus vereist. Verderop in het proces nemen onzekerheden en risico's af, maar ook de sturingsmogelijkheden van de Raad. Was bij de eerste fase van het project 'De Delftse Duiten' (de burgerraadpleging) de rol van de Raad nog dominant, zij het minder initiërend en kaderstellend dan flatterend, in de initiatieffase van het tweede deel van het traject (de uitwerking van de clusters) was de zichtbare betrokkenheid van de Raad als kadersteller beperkt. Juist ook daardoor is de rol van de Raad als controleur evenmin zeer prominent geworden.

In de eerste twee jaar na de toewijzing van de middelen aan de clusters krijgt de Raad van het College informatie over de realisatie van de projecten van 'Besteding EZH-gelden' via specifieke voortgangsberichten, daarna via de reguliere planning- en controllijnen. Voor het hele traject geldt dat het College beoordeelt welke informatie voor de Raad van belang is. Dat past binnen duale verhoudingen, maar het is de vraag of de wijze waarop dat bij het project 'Besteding EZH-gelden' is gebeurd,

⁷⁾ In dat stadium was volgens het projectenboek d.d. 12/17 januari 2000 het oorspronkelijke aantal van 285 verminderd tot 213.

niet teveel het primaat bij het College heeft gelegd. Uiteraard is de Raad meegegaan met de voorstellen van het College in dit opzicht. Maar met recht en reden kan de vraag gesteld worden of niet juist vanwege het bijzondere karakter van fase 1. van het project, de kaderstellende en controlerende rol van de Raad ook in fase 2. meer tot gelding had moeten komen. De bijzonderheid van fase 1. was een zeer intensieve, brede en zeer geslaagde burgerraadpleging. Het bijzondere van fase 2. had dan kunnen zijn dat de Raad zich als vertegenwoordiger van diezelfde burgers sterk had gemaakt zodanige kaders te stellen dat zekerheid zou bestaan over het verdere verloop van het project volgens de wil en de uitspraken van de bevolking.

5.3.1.4. Basis voor het Raadsbesluit

Uit de stukken komt niet sterk naar voren hoe men zich in de fase voorafgaand de burgerraadpleging het verloop van het project na de burgerraadpleging en de toewijzing van de middelen aan de clusters, precies voorstelde. Dat blijkt evenmin uit de Handelingen van de Gemeenteraad van 30 maart 2000 en van 29 juni 2000. Beoogde de Raad (niet meer dan) een machtiging te geven aan het College om -binnen de financiële kaders en binnen de keuzen van de bevolking voor de clusters- voorstellen voor te leggen om de f 115 mln te besteden aan doeleinden die zouden worden gedekt door de omschrijving van de clusters? Of stond bij de Raad of bij delen van de Raad voor ogen dat er voorstellen zouden komen om de 'samenstellende onderdelen' van de clusters, dus de onderliggende (deel-)projecten, tot uitvoering te brengen? Welke percepties bestonden daaraan voorafgaand op dit punt precies bij de indieners van projecten? En bij hen die daarover bij de burgerraadpleging oordeelden door hun stem te geven aan het ene of het gene projectcluster?

Op grond van de studie van de toen gediend hebbende stukken komt de Rekenkamer tot de conclusie dat het merendeel van de betrokkenen als perceptie zal hebben gehad dat kiezen voor Cluster X, Y of Z, tevens inhield kiezen voor de projecten die de onderbouwing opleverden voor die clusters.

Uiteraard met dien verstande dat binnen de clusters waaraan niet 100% van de benodigde middelen werd toegewezen, er prioriteitstelling tussen de projecten zou moeten plaats vinden. Dat ook ná de besluitvorming door de Gemeenteraad op 30 maart 2000 de afzonderlijke projecten een status hadden, blijkt uit de Procedurele en financiële richtlijnen voor de verdere uitwerking, die de Raad op 29 juni 2000 voor kennisgeving aannam. In de teksten van dit document is op een aantal punten de redactie zodanig dat in de perceptie van alle betrokkenen toen blijkbaar nog steeds werd uitgegaan van realisatie van de ingediende projectvoorstellen.

Niettemin heeft de Raad ingestemd met de voorstellen en plannen zoals het College die heeft aange-reikt, inclusief de ruimte om bestedingsvoorstellen te doen die af zouden kunnen wijken van de verwachtingen en percepties die over concrete projecten bestonden, binnen en buiten de Raad.

5.3.1.5. Projectrisico's

Aandacht voor projectrisico's is een belangrijk aspect bij de sturing en kaderstelling door de Raad voor uitvoering van beleid en projecten. Behoudens het duiden van risico's bij de tijdelijke belegging van de middelen van de opbrengst van de EZH-gelden, is er geen aandacht geschonken aan specifieke uitvoerings- of financiële projectrisico's bij het project 'Besteding EZH-gelden'.

Wel is in het document 'De nadere uitwerking van EZH-projecten' een aantal passages gewijd aan het afbreukrisico dat er voor het totale project was vanwege het bijzondere interactieve bestuurlijke element van het gehele project 'Besteding EZH-gelden'. Er diende met de indieners van de projecten overleg te worden gevoerd, omdat er op de projecten met onderliggende voorstellen een zware 'hypotheek' zou liggen. Zij die projecten hebben ingediend, zouden volgens het op 29 juni 2000 door de Raad voor kennisgeving aangenomen document genaamd 'De nadere uitwerking van EZH-projecten'. verwachten dat er met hen overlegt zou gaan worden. En dat hun eigen voorstel geheel of gedeeltelijk gaat worden gehonoreerd, voegt het stuk daaraan toe.

5.3.2. Sturings- en beheerskaders

5.3.2.1. Organisatie van 'checks & balances'

De gemeente Delft heeft er voor gekozen de uitvoering van het tweede deel van het project 'Besteding EZH-gelden' in te brengen in de lijnorganisatie. Voor het eerste deel van het traject was een speciale projectorganisatie gevormd. Voor het tweede deel heeft men dat bewust niet gedaan. Nu echter noch in de sfeer van kaderstelling, verantwoording en controle, noch in de sfeer van organisatorische en beheermaatregelen, de tweede tranche van het project als specifiek project bleef

gedetermineerd, is het effect dat juist de specifieke kenmerken van het project 'Besteding EZH-gelden' in die tweede fase zijn verwaterd. Hoewel de Rekenkamer geen aanleiding heeft te twijfelen aan de

zinnigheid en de adequaatheid van de uitvoering van de projecten, is de vraag toch gewettigd of het tweede deel van het project niet een anticlimax oplevert ten opzichte van het eerste deel. Indien het bijzondere karakter van het project ook in de tweede fase zou zijn gehandhaafd, was het mogelijk geweest de bijzondere relatie met de burgers die was opgebouwd in de eerste fase, in de tweede fase te handhaven. Mogelijk met even belangrijke effecten voor het burgerschap van de inwoners van Delft als in de eerste fase. Mogelijk dat dan ook de relatie tussen de ingediende projecten, de indieners, het uiteindelijke product dat de burgers is geboden en de outcome, beter en meer voor de hand liggend had kunnen worden vastgesteld dan nu het geval is. Hoe zou het zijn geweest als 'Besteding EZH-gelden' als totaalproject zou zijn georganiseerd gebleven? Als het afzonderlijk zou zijn beheerd en geadmistreerd? Als via een stelsel van 'checks & balances' tussen de projectverantwoordelijken, de financiële disciplines en de vakafdelingen zowel het hoe en wat, als de effecten van de bestedingen van de EZH-gelden in totaliteit inzichtelijk waren gebleven? Zou dan niet de als waardevol ervaren bestuurlijke vernieuwingsimpuls van de eerste fase, in de tweede fase zijn bestendigd?

Doordat in de tweede fase het project 'Besteding EZH-gelden' niet als totaalproject is beheerd, is in die tweede fase de natuurlijke kans gemist om via checks en balances evenwicht te bewaren tussen vakdisciplinaire belangen en 'burgerbelangen'. Met 'burgerbelangen' bedoelt de Rekenkamer in dit verband het zicht houden op de goede besteding van de EZH-gelden, in overeenstemming met de 'wil van de burger'.

5.3.2.2. Rol van de ambtelijk opdrachtgever

Nu alom in den lande meer en meer wordt overgegaan tot interne of externe verzelfstandiging van ambtelijke diensten, krijgen ook de functies opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap in toenemende mate de aandacht die hen toekomt. Ook vanwege de zo gewenste checks en balances is het introduceren van te onderscheiden en te scheiden opdrachtgevers- en opdrachtnemersrollen een goede zaak. Ook zaken als integriteit, zuiverheid, doelmatigheid en effectiviteit worden hiermee gediend. Bovendien voorkomt het rolvermenging, zeker ook wanneer er te onderscheiden belangen bestaan. In casu zou men als twee te onderscheiden belangen kunnen hanteren het belang van het bestuurlijke innovatief project 'De Delftse Duiten' en de verschillende vakdisciplines op wier beleidsvelden de projecten dienden te worden ontwikkeld en uitgevoerd. Uiteraard zou er een formele relatie tussen projectleider en bestuurlijk opdrachtgever hebben moeten bestaan die niet geheel of gedeeltelijk samenvalt met een vergelijkbare relatie in één van de vakdisciplines.

5.3.2.3. Het budgetrecht van de Raad

Een elementair onderdeel van de uitoefening van het budgetrecht van de Raad is het afwegen tussen offer en nut. Bij 'Besteding EZH-gelden' heeft de Raad op dit punt een stap opzij gedaan, en heeft hij het oordeel van de burgers doorslaggevend geacht voor de allocatie van de EZH-gelden. Dat is het goed recht van de Raad. Op hoog aggregatieniveau is het beleidsuitgangspunt 'uitslag burgerraadpleging' doorslaggevend geweest voor de afweging.

De Raad is voorts aan zet geweest bij het beschikbaar stellen van de kredieten voor de uitvoering van de projecten. Hoewel in de stukken hierover weinig is te vinden, zal de Raad bij de gelegenheid ongetwijfeld expliciet of impliciet afwegingen tussen nut en offer hebben gemaakt, maar nu op uitvoerings-/projectniveau. Hierbij zullen inhoudelijk afwegingen m.b.t. de individuele projecten zelf de doorslag hebben gegeven. Wat evenwel opvalt is dat in deze trits de sturing op het tactische niveau goeddeels ontbreekt. Dan gaat het bijvoorbeeld om sturing op het niveau van de heroverweging van aanvankelijk gemaakte keuzen, wanneer naderhand blijkt dat de aanvankelijke keuzen (en dus de aanvankelijke afweging) of de eerder gekozen beleidsuitgangspunten niet (meer) juist blijken te zijn. Of het gaat om versnelling of vertraging van de uitvoering als niet in verband met externe oorzaken. Nu de Raad als zodanig daar blijkbaar geen grote rol in heeft gespeeld, is de facto een beperkte invulling gegeven aan het budgetrecht van de Raad.

5.3.2.4. Sturing op kernvariabelen

De Raad heeft bij het begin van de tweede tranche van het project 'Besteding EZH-gelden' de beschikbare middelen toegewezen aan de clusters. Voor zover de Rekenkamer kan beoordelen, heeft de Raad daarbij geen of vrijwel geen kernvariabelen benoemd aan de hand waarvan gedurende de

looptijd van het project op hoofdlijnen kan worden gestuurd en waarop het College kan worden bevraagd. In dat opzicht is de situatie gelijk aan de criteria aan de hand waarvan de verantwoording dient plaats te vinden. Bij afwezigheid van zowel kernvariabelen voor de aansturing van de projecten, als bij afwezigheid van eindtermen voor de beoordeling achteraf van doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur, is het onmogelijk een reële evaluatie te doen plaats vinden.

5.3.2.5. Informatiebehoefte versus actieve informatieplicht

Het College is krachtens de artikelen 169 en 180 van de Gemeentewet gehouden aan de Gemeenteraad actief informatie te verstrekken. M.b.t. de informatievoorziening van het College aan de Raad zijn er in Delft vele vormen en methoden. Deze betreffen over het algemeen vormen van passieve informatievoorziening, zoals het beschikbaar stellen van de besluitenlijst van het College en informatie over majeure ontwikkelingen. Daarbij is het aan het College te bepalen wat majeure ontwikkelingen zijn. Het is aan de Raad of aan Raadsleden het College (nader) te bevragen als men vindt dat de actieve informatievoorziening van het College niet in voldoende mate toekomt aan de behoeften van de Raad.

Zoals in veel andere gemeenten, is in Delft (nog) niet uitgekristalliseerd hoe de actieve informatieplicht van het College in te vullen. Het is voor alle partijen nog zoeken naar effectieve verhoudingen tussen informatiebehoefte van de Raad enerzijds en de actieve informatieplicht van het College anderzijds. Op dit moment bepaalt het College op welke wijze het zijn actieve informatieplicht vervuld. De Raad heeft zich niet uitgesproken over de vraag hoe de actieve informatieplicht door het College dient plaats te vinden. Ook heeft de Raad zich niet uitgesproken op welke wijze en op welk moment in processen m.b.t. grote projecten de informatiebehoefte kenbaar gemaakt moet worden.

Dan gaat het om de vragen

- op welke wijze
- op welke momenten
- en over welke aspecten

de Raad geïnformeerd dient te worden over de voortgang.

De Rekenkamer meent dat voor een deugdelijke rekenschap m.b.t. de uitvoering van majeure onderdelen van het beleid en majeure projecten de Raad en het College moeten komen tot consensus en afspraken op dit punt. Voor zover de Rekenkamer heeft kunnen nagaan, heeft de Raad geen aanleiding gezien nadere informatie aan het College te vragen over de (voortgang van de) projecten van 'Besteding EZH-gelden', dan de informatie die het College gestructureerd of incidenteel over deze projecten heeft gegeven.

5.3.3. Verantwoording en risico's

In de eerste twee jaar van de looptijd van de tweede tranche van het project 'Besteding EZH-gelden', zijn specifieke voortgangsberichten aan de Raad overgelegd. Nadien zijn verantwoording en rapportage onderdeel geworden van de reguliere verantwoordings- en rapportagelijnen. Noch de voortgangsberichten, noch de reguliere rapportages en verantwoordingen zijn tot stand gekomen door een specifiek gearticuleerde informatievraag door de Raad. Door het globale karakter en de beknoptheid was de informatiewaarde van de voortgangsberichten voor de Raad, zeker als verantwoordingsdocument, beperkt. Opname van de voortgangs- en verantwoordingsrapportage in de reguliere rapportage- en verantwoordingsstromen, heeft daarin geen verandering aangebracht.

Voor de Raad is het niet alleen van belang dat de informatie toegesneden is op relevante sturings- en besluitvormingsmomenten, maar ook dat deze in onderlinge relatie goed is te volgen en in financiële zin op elkaar aansluit. Daarbij gaat het om zaken als de start van het project, beoordeling resultaten burgerraadpleging, verdeling/allocation van beschikbare middelen, vaststellen projectplan, beschikbaar stellen kredieten, beoordelen voortgang, projectafsluiting, evaluatie, etc.

5.3.3.1. Risicobeheersing

Uit de analyse van de stukken en ook uit gesprekken met direct betrokken ambtelijke medewerkers blijkt dat op uitvoeringsniveau veel betrokkenheid, kennis en kunde aanwezig is, ook m.b.t. de behoefte aan en de realisatiemogelijkheden van projecten en de risico's die eventueel aan de orde kunnen zijn. De Raad is veel minder op de hoogte van projectrisico's en ook minder betrokken bij het benoemen van voor de Raad relevante informatie over deze risico's. Veelal wordt de Raad pas in een laat

stadium deelgenoot gemaakt van risico's, vertragingen of het niet kunnen verwezenlijken van een bepaald project of de noodzaak van doelgroep, project of aanpak te veranderen.

Nog afgezien van het summiere karakter van de voortgangsberichten, kan vastgesteld worden dat:

- een systematische duiding van en rapportage over risico's in het gehele tweede deel van het traject van 'Besteding EZH-gelden' heeft ontbroken;
- uiteraard mede vanwege het niet in de beleids- en projectkaders opgenomen zijn van de te bereiken doelen en te verwezenlijken effecten, en het niet systematisch voorhanden zijn van risicoanalyses, het ook ontbreekt aan informatie over de risico's rond het al dan niet behalen van de projectdoelstellingen;
- voorzover de Rekenkamer kon nagaan, de bekostiging en dus ook de voortzetting van de projecten die in het kader van de EZH-gelden zijn geëntameerd, na het vervallen van deze specifieke inkomstenbron, was of is veiliggesteld, waardoor risico's voor de continuïteit (indien van toepassing) op dit punt niet of vrijwel niet aanwezig zijn.

5.3.3.2. Nacalculatie en evaluatie

Ook wellicht door het feit dat het tweede deel van het project 'Besteding EZH-gelden' niet als afzonderlijk project is beheerd, ontbreekt het aan nacalculatie van (deel-)projecten. Voor zover de Rekenkamer kon nagaan, vinden als regel geen evaluaties plaats bij afgeronde (deel)projecten of kredieten. De Raad wordt hier dus niet over geïnformeerd. Hij vraagt echter zelf ook niet actief naar nacalculaties en evaluaties. Dit vermindert de mogelijkheid om te leren van afgeronde projecten en om op een juiste manier verantwoording af te leggen over de deelprojecten.

Systematische evaluatie gericht op:

- de projectrealisatie (vergelijking uitkomsten met oorspronkelijke doelstellingen) en
- de projectuitvoering (ervaringen en leerpunten)

is evenwel noodzakelijk om de kwaliteit van de sturing en beheersing van de uitvoering van majeure beleidsonderwerpen en grote projecten in het algemeen te kunnen verbeteren.

6. Conclusies en aanbevelingen

6.1. Algemene conclusie.

De eerste conclusie van de Rekenkamer luidt dat de gemeente Delft op het terrein van innovatief bestuur een stevige slag heeft gemaakt met de eerste fase van het project 'Besteding EZH-gelden', in dit rapport aangeduid als 'Delftse Duiten'. Bestuurlijk, ambtelijk, publicitair en bij de bevolking werd het project ervaren als nuttig, reëel en werkelijk bestuurlijk innovatief. Na de besluitvorming in de Gemeenteraad op 30 maart 2000 over de toewijzing van de middelen en zeker nadat eind 2001 de bijzondere status van het project was vervallen en alle onderdelen van het project in de normale bestuurlijke en ambtelijke planning- en controlcyclus zijn opgenomen, is het bijzondere karakter van het project verwaterd. In weerwil van het bijzondere karakter van het totale project, dat breed gedragen werd en breed is uitgedragen bij de bevolking, heeft de Gemeenteraad geen duidelijke kaders gesteld voor de uitwerking en uitvoering van het totale project. De Gemeenteraad heeft volstaan met het nemen van zeer globale toewijzingsbesluiten en slechts zeer globale criteria geformuleerd voor de uitwerking en uitvoering, de verantwoording en de terugkoppeling, zowel naar hemzelf als naar de burgers. Wil van projecten als 'Besteding EZH-gelden' een blijvend en duurzaam effect op de relatie tussen overheid en burgers uitgaan, dan moet naar de mening van de Rekenkamer in vergelijkbare, toekomstige duale situaties en processen de rol van de Raad en zijn kaderstelling pregnanter zijn. Bovendien moeten verantwoording en terugkoppeling, zowel naar de Raad als naar de burgers, meer en inhoudsvoller worden gestructureerd. Ook los van het aspect innovatief besturen kan in meer algemene zin gesteld worden dat voor projecten als 'Besteding EZH-gelden' duidelijke verbeteringen in de sturing en beheersing mogelijk zijn.

Er zijn geen redenen waarom deze conclusies niet op andere, overeenkomstige beleidsbepalende en richtinggevende besluiten van de Raad van toepassing zouden zijn. Te denken is aan grote, multidisciplinaire projecten, met een brede impact en een min of meer lange doorlooptijd. Een sterkere rol en grotere betrokkenheid van de Raad kan in dergelijke situatie sterk bijdragen aan de vergroting van de kwaliteit en de samenhang. Daarbij mogen ook de aandacht voor versterking van de '*checks and balances*' en systematische aandacht voor specifieke aspecten als projectevaluatie niet ontbreken.

6.2. Conclusies ontleend aan het toetsingskader

In de volgende tabel trekt de Rekenkamer in lijn van het in hoofdstuk 3.4. geïntroduceerde toetsingskader conclusies:

Toetsingsnorm:	Conclusies
Beleidskader <i>Criteria: breed, samenhangen en concreet</i>	1. De gemeente Delft heeft op het terrein van innovatieve, met de burger interactieve beleidsbepaling met de 'Delftse Duiten'-actie een fraai resultaat geboekt. 2. De betrokkenheid van de Raad in de initiatiefase, de definitiefase en de fase van de feitelijke communicatie met de burgers is zeer groot geweest. 3. Na de besluitvorming in de Raad over de toewijzing aan middelen aan de projecten, is de bemoeienis met het totale project als zodanig, zowel van de Raad en het College, als van de media en (blijkbaar ook) van de burgers, aanzienlijk geringer geworden. De uitwerking en de uitvoering van alle projecten in het kader van de besteding van de EZH-gelden onderscheidden zich -voor zover kon worden waargenomen- niet van andere beleidsprojecten. 4. Een algemeen beleidskader, als basis voor de sturing door de Raad in de tweede fase, was in feite niet aanwezig. Dat wat als beleidskader kan worden aangemerkt was weinig zeggend, weinig samenhangend en slechts in beperkte mate concreet.

	5. Voor de tweede fase van het project is noch bij de kaderstelling, noch bij de sturing door de Raad, op projectniveau in doorslaggevende mate rekening gehouden met de uitkomsten van de burgerraadpleging. Voorts zijn nauwelijks indicatoren en criteria vastgesteld voor de uitwerking en uitvoering van de projecten.
Sturings- en beheersingskader <i>Criteria: duidelijk, tijdig en in control'</i>	6. Doordat de uitvoering in grote lijnen is overgelaten aan de lijnorganisatie en centrale sturing vanuit de Raad of vanuit het College niet of nauwelijks aanwezig was, is de aanpak in de verschillende clusters van de onderscheiden projecten zeer verscheiden geweest. 7. De Raad heeft minimaal gebruik gemaakt van zijn budgetrecht. Er zijn alleen totaalbedragen toegewezen aan de projecten, waardoor College en ambtelijk apparaat in de praktijk ruime budgetbevoegdheden hadden. 8. Het bijzondere karakter van dit project is in termen van verantwoording en evaluatie niet uit de verf gekomen. Noch het totale project als zodanig, noch de afzonderlijke clusters en deelprojecten zijn achteraf getoetst aan enig vooraf geformuleerd of kenbaar gemaakt criterium. 9. De informatievoorziening na 2001 over de voortgang was onderdeel van de normale beleid- en beheercyclus en heeft daardoor niet of nauwelijks speciale aandacht gekregen.
Risicoanalyse <i>Criteria: volledig, gedegen en transparant</i>	10. Het totale project is beheersmatige en financieel niet afgescheiden de overige huishouding van de gemeente. Daardoor is een systematische, onafhankelijke controle op de financiële uitkomsten van het project als zodanig niet mogelijk. De projecten werden niet afzonderlijk beheerd en geadministreerd.
Evaluatie <i>Criteria: expliciet, zelfkritisch en gericht op leren</i>	11. Na afloop van (deel)projecten vond en vindt geen systematische nacalculatie en evaluatie plaats, althans niet vanuit de optiek van de toewijzing van EZH-gelden.

6.3. Aanbevelingen

Ten aanzien van de restant besteding van de EZH-gelden acht de Rekenkamer het weinig zinvol om nog met concrete aanbevelingen ten aanzien van de gekozen projecten te komen. Van de budgetten is bij de meeste projecten > 80% van de gelden reeds uitgegeven en 99% van de gelden zijn gecommiteerd. Maar, zoals reeds eerder betoogd, de Rekenkamer ziet dit project als een groot project, waarvan er in de toekomst nog wel meer zullen voorkomen, al zullen ze het specifieke voortraject van de "Delftse Duiten" dan missen. De Rekenkamer doet daarom op grond van de ervaringen met dit grote project aanbevelingen hoe grote projecten in het algemeen te organiseren; hoe ze te beheersen en hoe in het duale stelsel de rol van Raad en College ten aanzien van deze aspecten op een juiste wijze in te vullen. Naar de mening van de Rekenkamer draagt de Raad een bijzondere verantwoording bij grote projecten.

Aanbeveling 1: Van te voren vastgelegde, gedetailleerde en controleerbare criteria

Om tijdens en na voltooiing van het project te kunnen beoordelen of het project juist wordt uitgevoerd en aan de doelstellingen voldoet, met andere woorden voor het kunnen uitoefenen van de controlefunctie van de Raad, moeten **van te voren** duidelijke kaders worden gesteld. De opdracht voor het project, het verloop van het proces, meetbare tussenstations en meetbare einddoelstellingen moeten voor de aanvang van het project gedetailleerd en eenduidig worden overeengekomen tussen Raad en College

en toetsbare normen moeten daarvoor worden vastgelegd. Dit geldt ook voor een goed controleerbare planning van doorlooptijd en financiële aspecten gedurende de uitvoering

Aanbeveling 2: Speciale projectorganisatie en verantwoording bij grote projecten

Het verdient aanbeveling om bij grote projecten de verantwoordelijkheid voor het verloop en de administratie bij een voor dat project in het leven geroepen projectorganisatie te leggen. Daardoor is het gemakkelijker het project te volgen, daarover aan de Raad te rapporteren en mutatis mutandis gemakkelijker voor de Raad om het verloop van het project te volgen. Het verdient aanbeveling om hetzij bij de griffie, hetzij bij een commissie van raadsleden, alweer alleen bij grote projecten, de opdracht neer te leggen het project specifiek te volgen en daarover aan de gehele Raad te rapporteren.

Aanbeveling 3: Gestructureerde afspraken over informatievoorziening aan de Raad

De informatieverstrekking van het College aan de Raad speelt een essentiële rol bij grote projecten. De Rekenkamer adviseert daarom aan de Raad hierover bij de aanvang van grote projecten gestructureerde afspraken te maken, zodanig dat de Raad met de afgesproken informatie het verloop van het project, de kaders voor beleid en uitvoering, de werkelijke voortgang ten opzichte van de planning en de realisatie van de van te voren gespecificeerde doelstellingen tijdig en adequaat kan vaststellen en controleren.

BIJLAGEN

Bijlage 1. Checklist (per project)**‘Besteding EZH-gelden’**

- 1a. Hoe luidde de tekst van de omschrijving van het project?
 - bij de burgerraadpleging
 - bij het Raadsbesluit
 - in de fase van opdrachtverlening door het college aan de ambtelijke organisatie?
 - In de uitvoeringsfase in de ambtelijke organisatie?
 - In de post-uitvoeringsfase
 - In maraps, verslagen en evaluaties
- 1b. Hoe luidde de tijdplanning in de situaties bedoeld in vraag 1a?
- 2a. Welke verschillen zijn er m.b.t. de onderscheiden projectomschrijvingen?
- 2b. Idem m.b.t. de tijdplanning?
- 3a. Is een eventuele wijziging in de tekst van de projectomschrijving expliciet aan de orde gesteld?
 - Zijn redenen daarvoor vermeld?
 - Is daarop gereageerd?
 - Zo ja, hoe en door wie?
- 3b. Idem m.b.t. de tijdplanning?
4. Hoe scoorde het project t.o.v. andere prioriteiten (in de sector?)
 - bij de Raad?
 - bij het college?
 - en in de organisatie?
 - Welk oordeel bestond er bij de genoemde gremia over de urgentie?
5. Heeft de Raad expliciet of impliciet kaders gesteld voor de uitvoering?
6. Zijn er impliciete of expliciete doelstellingen en criteria voor doeltreffendheid en doelmatigheid geformuleerd? Zo ja door wie?
7. Zo ja welke?
8. Zijn benchmarks toegepast?
9. Indien geen criteria voor doelmatigheid en doeltreffendheid zijn gesteld, hoe worden doeltreffendheid en doelmatigheid gemonitord en vastgesteld?
10. Op welke wijze is het project impliciet of expliciet ingebracht in de programmabegroting?
11. Waarom is de uitvoering ingebracht in de lijn? Hoe is dat georganiseerd?
12. Hoe zijn P&C georganiseerd m.b.t. het project?
13. Wie is/was verantwoordelijke voor: budgetbewaking, voortgangsbewaking, verantwoording?
14. In hoeverre is sprake (geweest) van functiescheiding, in het bijzonder m.b.t. behoeftestelling (vaststelling van het programma, de inhoud, de kwaliteit, etc.) van het project enerzijds en budget toewijzing en -controle anderzijds?
15. Is bij de projectrealisatie sprake geweest van burgerparticipatie?
16. Zijn burgers geïnformeerd over eventuele veranderingen bedoeld in de vragen 1., 2. en 3, respectievelijk over veranderde financiële omstandigheden?
17. Is er gecommuniceerd over de voortgang?
18. Op de vragen 15. tot en met 17: zo ja hoe, zo neen waarom niet?

19. Welk bedrag is genoemd/aan de orde geweest in de zes fasen van vraag 1. voor het project?
20. Is in de uitvoeringsfase en bij de besteding van de middelen zichtbaar gebleven (voor de organisatie, voor het bestuur, voor de betrokken burgers) dat het om een project in het kader van Besteding EZH-gelden ging?
21. Welk bedrag is inmiddels besteed?
22. Als er meer of minder is of wordt uitgegeven dan in fase 1a. bekend was, is dat dan ooit expliciet aan de orde gesteld? Zo ja, hoe en bij wie?
23. Zijn alle middelen besteed binnen de kaders van één van de omschrijvingen bedoeld in één van de fasen van vraag 1.? Zo ja welke?
24. Hoe is er tegen gewaakt dat middelen weglekken of anderszins niet conform worden besteed? Is dat niettemin gebeurd? Zo ja hoe kan dat? In welke mate? Waarheen?
25. Als middelen aan andere doelen zijn besteed, waaraan?
26. Is een andere besteding expliciet gemaakt?
28. In welk stadium bevindt het project zich thans?
29. Strookt dat met de planning? Is een eventuele afwijking gecommuniceerd? Zo ja met wie? Zo neen, waarom niet?
30. Brengt het project exploitatiekosten met zich mee?
31. Zo ja, hoeveel? Hoeveel is dat en opzichte van het investeringsbedrag?
32. Op welke wijze is in de dekking van exploitatiekosten voorzien?.

Verder de vragen uit onderdeel 3. van de Uitwerking informatiebehoefte.

Ten slotte is beantwoording van de volgende algemene vragen nodig (niet per project, maar 'gemeentebreed').

1. Is er überhaupt beleid m.b.t. doeltreffendheid en doelmatigheid in de gemeente, in het bijzonder t.a.v. meten, beoordelen en rapporteren?
2. Hoe wordt in algemene zin met de programmabegroting en de doeltreffendheid van beleid en beheer omgegaan?
3. Waarom is geen afzonderlijke projectorganisatie in het leven geroepen voor de projecten van besteding EZH-gelden?
4. Waarom niet een afzonderlijke projectorganisatie/(financiële) administratie?

N.B. De onderzoeker beantwoordt de vragen aan de hand van het beschikbare materiaal. Met behulp van de antwoorden op de checklistvragen beantwoordt de onderzoeker de hoofdvraag en de deelvragen van de onderzoekopzet.

Bijlage 2. Onderzoekvoorstel EZH-gelden (5 juli 2005)**1. Inleiding**

De Rekenkamer van Delft heeft besloten tot het doen van een onderzoek naar de EZH-gelden. Naar aanleiding van een startnotitie is vervolgens besloten enkele projecten van de EZH aan een onderzoek te onderwerpen. Cruciaal is daarbij de vraag of de projectbeschrijving die aan de burgers is voorgelegd voldoende concreet is om bestedingen aan te toetsen en op welke wijze die toetsing dan plaats zou moeten vinden.

In dit onderzoeksvorstel worden de gedachten uit de vorige startnotitie en de discussie die daarover in de Rekenkamer van Delft is gevoerd, vertaald naar een concreet onderzoeksvorstel, inclusie selectie van de EZH-projecten die in dat onderzoek mee zouden moeten worden genomen.

2 Achtergrond: de besluitvorming over de EZH-gelden**2.1 Het project "Delftse Duiten"**

Toen eind jaren 90 door de verkoop van de Delftse aandelen EZH een aanzienlijke som geld beschikbaar kwam, heeft het Delftse Gemeente bestuur besloten op intensieve wijze de inwoners van Delft bij de besluitvorming te betrekken. Het project "De Delftse Duiten" is geboren. Een deel van de opbrengst is apart gehouden een ander deel werd aan een burgerraadpleging onderworpen. Alle burgers kregen een de gelegenheid om een of enkele zinnebeeldige "duiten" aan hun voorkeursprojecten toe te kennen. Meer dan 40% van de burgers maakte van deze mogelijkheid gebruik.

2.2 Het besluitvormingsproces

Het ingewikkelde besluitvormingstraject over de EZH-gelden laat zich schematisch als volgt samenvatten. Dit schema bevat enkele noodzakelijke versimpelingen.

Fase 1: Besluitvorming over de projecten

- 1a: indienen voorstellen groslijst (bestuur, raadsfracties, burgers en organisaties)
- 1b: voorselectie uit en bewerking van groslijst (ambtenaren en bestuur)
- 1c: raadpleging (burgers)
- 1d: besluitvorming door de Raad (raadsleden en bestuur)

Fase 2: Besluitvorming over de besteding

- 2a: budgetaanvraag op basis van bestedingsplan (ambtenaren)
- 2b: budgettoekenning (bestuur)
- 2c: feitelijke besteding (ambtenaren/bestuur)

Wat meteen op valt is dat er schijnbaar geen fase 3: verantwoording/evaluatie bestaat Wel zijn de communicatieve aspecten van de burgerraadpleging uitgebreid geëvalueerd, hetgeen tot een positief oordeel heeft geleid.

Er lijkt dan ook geen aparte projectbeheersing (op het niveau van de totale EZH-begroting) te zijn georganiseerd, noch aparte informatievoorziening. De bestedingen worden gedaan en verantwoord via de normale AO/IC procedures.

2.3 Het besluitvormingsresultaat

Door deze manier van werken zijn er uiteindelijk 30 projecten uitgekozen die met de EZH-gelden worden gefinancierd. Deze hadden in oorsprong gezamenlijke kosten van 52,23 mln. Hiervan is per saldo 49,84 mln. in budgettoekenningen vertaald. Bij enkele projecten is sprake van overbesteding, bij meer projecten is sprake van onderbesteding. Een project staat zelfs voorlopig stil. Het resterende bedrag van 2,59 mln. is wel belegd in projecten, maar is nog niet vertaald in concrete budgettoekenningen. Van de wel toegekende budgetten is op 28-02-2005 37,57 mln. uitgegeven, ofwel 75%). Bij sommige projecten is het hele budget uitgegeven. Bij een project nog niets. Bij de meeste projecten is een deel uitgegeven, dat varieert van 50% tot 80%

Overigens is er ook sprake van rente op het EZH-geld. Onduidelijk is of dit de rente is die voortkomt uit het van meet af apart zetten van een deel van de EZH-opbrengst (bedoeld om de verliezen aan dividenden te compenseren) dan wel de rentemeevaller die voortvloeit uit de vertraagde bestedingen. Het gaat om een bedrag van 3,5 mln. Dit is bij de "nutsbedrijvenreserve" gevoegd, en bestemd voor "grote projecten"..

Een laatste probleem op dit moment betreft de projectbeschrijvingen. Deze zijn in diverse stadia van de besluitvorming aangepast, (bijvoorbeeld samengevoegd, aangepast door beraadslaging in raad of college etc.) Dat bemoeilijkt een eventueel onderzoek. Het onderzoek zou zich moeten richten op de beschrijvingen die aan de burgers zijn voorgelegd en beschrijvingen die door de Raad zijn gehonoreerd. Uit de veelheid van documenten is dit op dit moment niet te achterhalen.

3. Voorgestelde onderzoeksopzet

3.1 Onderzoeksvraag

In het onderzoek staat de volgende onderzoeksvraag centraal

In welke mate zijn de bestedingen van de EZH gelden bij de projecten 1) Investeren in wijken, 2) Investeren in sportzalen en sporthallen/Investeren in (verenigings-) sportaccommodaties, 3) Scholen voor de toekomst, 4) Investeren in fietsvoorzieningen en 5) Investeren in monumenten democratisch gelegitimeerd, doeltreffend, doelmatig en volgens de planning verlopen en welke factoren zijn hiervan op invloed geweest?

3.2 Begripsomschrijvingen

- a) Democratisch gelegitimeerd: hiermee wordt bedoeld de mate waarin ze tegemoetkomen aan de verwachtingen die met het referendum zijn gecreëerd. Daarbij dient ook betrokken te worden de wijze waarop de burgers geïnformeerd zijn over de feitelijke besteding.
- b) Doeltreffend: Hiermee wordt bedoeld de mate waarin het met het project beoogde doel is bereikt. Daarbij staat het doel in termen van outcome (maatschappelijke effecten) centraal tenzij voor een project geen outcome-doelstelling is geformuleerd.
- c) Doelmatig: Hiermee wordt bedoeld de mate waarin de ingezette middelen in een redelijke verhouding staan tot de bereikte resultaten. Die redelijkheid kan worden bepaald aan de hand van benchmark-gegevens, aan de hand van een oordeel over de wijze waarop het rendement van de investering op (middel)-lange termijn wordt bevorderd of aan de hand van een soberheidsanalyse
- d) Volgens planning: Het gaat hier vooral om de tijdsplanning

3.3 deelvragen (letters analoog aan 3.2)

- a) In welke mate zijn de bestedingen democratisch gelegitimeerd?
 - a1) Welke projectbeschrijving werd aan de burgers voorgelegd?
 - a2) Welke projectbeschrijving werd ter besluitvorming aan de raad voorgelegd?
 - a3) Welke eisen en grenzen stellen a1 en a2 aan de bestedingen
 - a4) In welke mate voldoen de bestedingen aan de onder a3 gestelde eisen en grenzen
 - a5) Hoe kan het bestaan van eventuele niet conforme bestedingen worden verklaard?
 - a6) In welke mate zijn de inwoners van Delft betrokken bij de feitelijke bestedingen? a7) In welke mate zijn de inwoners van Delft over de bestedingen geïnformeerd?
- b) In welke mate zijn de bestedingen doeltreffend?
 - b1) In welke mate is het in het project geformuleerde doel bereikt?
 - b2) Waren de EZH-middelen daarvoor toereikend?
 - b3) Hoe kan het eventueel niet bereiken van het doel, dan wel de niet toereikendheid van de middelen worden verklaard?
- c) In welke mate zijn de bestedingen doelmatig?
 - c1) Welke directe en welke indirecte kosten zijn voor het project gemaakt?
 - c2) Zijn deze kosten doelmatig?
 - c3) Hoe kan de eventueel niet doelmatige kostenomvang worden verklaard?
- d) In welke mate zijn de projecten volgens planning uitgevoerd?
 - d1) Welke tijdsplanning is aan de burgers voorgelegd?
 - d2) Welke tijdsplanning is aan de Raad voorgelegd?
 - d3) In welke mate voldoet de project uitvoering aan deze planning(en)?

3.4 Projecten

Uit de lijst van 30 projecten zijn er 5 uitgezocht om in het onderzoek te betrekken.. Deze zijn als volgt geselecteerd

- substantiële financiële omvang
- aansprekendheid
- zo veel mogelijk hoog in de raadplegingsuitkomst
- spreiding over de beleidsterreinen
- spreiding over de bestedingssnelheid

Dit heeft geleid tot de keuze voor de volgende projecten

- Investeren in wijken
- Investeren in sportzalen en sporthallen/Investeren in (verenigings-)sportaccommodaties
- Scholen voor de toekomst
- Investeren in fietsvoorzieningen
- Investeren in monumenten

Zie bijlage 1 voor een aantal kenmerken van deze projecten

4. Onderzoeksplanning

De Rekenkamer van Delft heeft het expliciete voornemen dit rapport in 2005 te publiceren. Gelet op haar ervaringen bij het onderzoek DKS, hanteert zij hiertoe de volgende planning. Uiteraard is onderzoek niet en detail te voorspellen. Op kleinige onderdelen kunnen aanpassingen plaatsvinden.

Wat	Wanneer	Communicatie met gemeentelijke instellingen	Opmerkingen
Vaststelling onderzoeksopzet:	5 juli	Raad, college en gemeentesecretaris	
Documenten verzameling, deel 1	juli en augustus	Via gemeentesecretaris en/of ambtelijk contactpersoon	Geïnitieerd door de leden van de Rekenkamer, vooruitlopend op de besluitvorming over de uitbesteding van het onderzoek
Vorbereiding uitbesteding	Medio juli tot medio augustus	Nvt	
Besluitvorming over uitbesteding	Medio augustus	gemeentesecretaris	
Doen uitvoeren feitenonderzoek,	Medio augustus tot medio oktober	Via gemeentesecretaris en/of ambtelijk contactpersoon	
Bespreking concept rapport	22 oktober 2005	Nvt	inclusief conclusies en aanbevelingen
Opstellen concept-rapportage	4-november 2005	Nvt	
Bestuurlijk hoor en wederhoor	5-19 november 2005	College	
Vaststellen definitief rapport	19 november	Nvt	
publicatie	2 december 2005	Raad en college	

Bijlage 2a. Overzicht van alle clusters die in de burgerraadpleging zijn betrokken

- Steun aan zustersteden
- Investeren in de wijken
- Natuur, sport, recreatie en milieu: voorzieningen en activiteiten in de stad
- Uitbreiding algemeen maatschappelijk werk
- Investeren in sportzalen en -hallen
- Investeren in (verenigings-)sportaccommodaties
- Aardewerkcentrum
- Versterking Delft Kennisstad
- Investeren in de musea
- Investeren in fietsvoorzieningen
- Uitbreiden ondergrondse afvalcontainers
- Versnelde aanleg spoortunnel, inclusief stadskantoor
- Investeren in monumenten
- Verbetering van het openbaar vervoer, m.n. lijn 61
- Parkeergarages Zuidpoort en oostkant binnenstad
- Beheersing wateroverlast binnenstad
- Beperken autoverkeer
- Instellen van een energiefonds
- Scholen voor de toekomst
- Ouderen: Informatie en zorg
- Meer activiteiten en zorg rond de scholen
- Bestrijden sociaal isolement en ondersteuning vrijwilligers
- Tegengaan van armoede en verkleinen instroom WAO
- Centra voor dagbesteding
- Opvang zwerfjongeren en daklozen
- Investeren in de openbare bibliotheek
- Bijdrage aan Filmhuis
- Stimuleren van gebruik computer en Internet
- Poppodium en cultuurpodium

Toelichting op de bijlagen 3. tot en met 5.

In een aantal stadia voorafgaand, ten tijde van en na de burgerraadpleging zijn de projecten zoals die door burgers van Delft en anderen zijn ingediend, beschreven en gepubliceerd. Dat geldt ook voor de clusters die in enig stadium zijn samengesteld uit de onderscheiden projecten. Nagegaan is of er substantiële verschillen zijn in de onderscheiden teksten. De bijlagen 2. tot en met 5. zijn ontleend aan de volgende documenten:

Bijlage 3.	Projectenboek 12/17 januari 2000	Teksten van de projecten
Bijlage 3a, niet opgenomen	Extra editie stadskrant d.d. 17 februari 2000	Teksten van de clusters
Bijlage 4.	Brochure, verspreid medio februari 2000	Teksten van de clusters
Bijlage 5.	Beschrijving EZH-projecten met toegekend budgetten d.d. 14 april 2000 op evaluatie-teksten van de projecten, Cd-rom budgetten per cluster, en kostenramingen projecten	Teksten van de clusters,

De bijlagen 2. en 5. zijn m.b.t. de teksten over de projecten identiek aan elkaar.

De teksten van de bijlagen 3. en 3a. zijn identiek aan elkaar.

De teksten van de bijlagen 3 en 3a. verschillen op onderdelen met de teksten van bijlage 4.

De teksten van bijlage 5. zijn m.b.t. de clusters identiek aan de teksten van de bijlagen 3. en 3a.

N. B. De bronvermelding bij de bijlagen 2. tot en met 5. is bestemd voor intern gebruik door de Rekenkamer.

Bijlage 3. Omschrijving van de projecten volgens het projectenboek van 12/17 januari 2000**Bron: F 3**

De **nummering** van de **clusters** is die van het projectenboek van 12/17 januari 2000. De nummers tussen haakjes corresponderen met de nummering van de clusters in de brochure die in februari 2000 onder de bevolking is verspreid.

3 (4) Scholen voor de toekomst**186. Kiezen voor techniek**

Bedrijven hebben grote behoefte aan goed opgeleide technici. Te weinig jongens en meisjes kiezen voor een technische opleiding. Samen met de drie scholen voor voorbereidend beroepsonderwijs in Delft en met het bedrijfsleven wil de gemeente een project opzetten om technische opleidingen aantrekkelijker te maken. Dat kan door te investeren in samenwerking tussen dezelfde soort afdelingen op verschillende scholen. Dat kan ook door met bedrijven te investeren in de opleidingen, bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van de modernste apparatuur. En tot slot is het van belang leerlingen eerder te laten zien wat technisch werk eigenlijk inhoudt en wat zij in de techniek kunnen bereiken.

Voorgesteld bedrag: f 2 mln

Datum van ingang: 2000-2001

188. Kennisinfrastructuur in de stad als ondersteuning voor lokaal sociaal beleid

Dit is een nieuw terrein, waarvan het beleid ook nog niet vaststaat. Volgens de KIS-filosofie, verwoord in het KIS-bedrijfsplan, houdt de ICT-ontwikkeling niet op bij interne vernieuwing. Belangrijke middelen voor de gewenste externe ontwikkeling zijn:

- ICT in het onderwijs. Dit behelst hardware (groen computeren), software (het Delftse kennisnet), de daarbij behorende beheersproblematiek en de benodigde opleiding van docenten. Hiervoor komt ook geld van het ministerie, maar vooralsnog lijkt dat onvoldoende.
- servicepunten van de bibliotheek in de stad. Burgers hebben altijd een bibliotheekservice in de buurt. De bibliotheek reserveert hier zelf f 2.5 ton voor.
- overige ICT-infrastructuur in de stad. Hierbij wordt gedacht aan voorzieningen die het mogelijk maken voor burgers, die een computer gebruiken, om te internetten, en via Internet bijvoorbeeld een boek of een parkeervergunning te bestellen. Ook kan voor Delftenaren die daar behoefte aan hebben een soort helpdesk georganiseerd worden. Hierin past ook het stimuleren van het groen computeren en het ondersteunen van een beheersorganisatie die deze voorzieningen bijhoudt. Deze laatste voorziening kan dan mogelijk ook gekoppeld worden aan de servicepunten van de bibliotheek. Het is niet gezegd dat dit allemaal met de huidige technologieën moet. Gedacht kan ook worden aan toepassing van technieken als bij het identificatie-experiment en de kabel. In het kader van een digitale gemeenschap is het ook wenselijk de digitale stad te ondersteunen. Zij geven Digitaal Delft 'smoel' in plaats van dat iedereen ver weg en individueel bij een gratis provider zit, waar niemand hem of haar kan vinden.

De verdere uitwerking van dit project leidt tot een plan met pilots en projecten.

Voorgesteld bedrag: f 8 mln

Fasering: 2000/2001

193. "School voor de toekomst"

Bepleit wordt de uitvoering van het concept "School voor de Toekomst".

In 's-Hertogenbosch is dit project (uitgerust met een gebouw met 2 verdiepingen voor f 10 mln., voorzien van de modernste computer- en presentatie-apparatuur) gezamenlijk vormgegeven door de gemeente, een aantal High Tech bedrijven en het Koning Willem I College. Er worden cursussen volgens het studiehuisconcept gedraaid voor medewerkers uit het bedrijfsleven en onderwijs. De indiener van het project heeft het concept ook voorgelegd aan de TU.

Denkmodel f 10 mln.

195. De "Soundbox"

Invoering van de 'Soundbox', een "spraakmakend" voorstel. De Soundbox is een computergestuurd systeem waarmee muziek of teksten die als geluidsbanden (MP3) in het vaste geheugen zijn opgeslagen via een luidspreker worden weergegeven. Het systeem is met name ideaal voor degifoben, mensen met een visuele handicap, anderstaligen en kinderen. Toepassing zijn denkbaar in het taalonderwijs, spel- leermiddelen voor kinderen met dyslexie, informatievoorziening voor toeristen e.d. De gemeentelijke bijdrage zou nodig zijn voor een projectbureau dat voor een bepaalde periode uit hooguit 2 personen bestaat.

196. ICT-impuls primair onderwijs

Het Delfts Primair Onderwijs bepleit de realisatie van moderne computervoorzieningen op de Delftse scholen in het primair onderwijs (doelgroep 10% van alle Delftse inwoners, t.w. de kinderen). Totale investering f 4.4 mln waarvan nog f 3.5 mln tekort.
f 3.5 mln

197. Stimuleringsfonds voor computers op scholen
Instellen van een stimuleringsfonds aanschaf computers op scholen, van waaruit scholen onder voorwaarden leningen resp. subsidies kunnen verkrijgen.
f 3 mln

199. Beroepsonderwijsdag
De beroepsonderwijsdag Delft is reeds 3 maal gehouden, deze manifestatie groeit uit tot een structurele activiteit. Doelgroep zijn de leerlingen van het basisonderwijs (groepen 7 en 8), hun ouders/verzorgers, relaties uit het Delftse bedrijfsleven. Om de beroepsonderwijsdag mogelijk te maken is een structurele bijdrage nodig van f 35.000, waarvan f 15.000,00 gevraagd wordt van de gemeente.
f 3 ton (f 15.000,00 gekapitaliseerd)

14 (15) Investeren in de wijken

51. Kwaliteitsimpuls aanpassingen per wijk
De gemeente investeert in buurt- en wijkverbetering.
Dit wordt planmatig aangepakt. Zo zijn er voor de zes woonwijken concept-wijkbeschrijvingen gemaakt en wordt er hard gewerkt aan het opstellen van wijkplannen voor Tanthof en Voorhof. De komende twee jaar worden er ook nog wijkplannen gemaakt voor de vier overige wijken. Voor de uitvoering van de wijkplannen zou een extra bedrag van f 7 mln uit de EZH gelden gereserveerd kunnen worden. Globaal genomen gaat het per wijk om een investering van ca. f 1 mln. Een substantieel (nog te bepalen) deel daarvan zal gebruikt worden voor het realiseren van voorzieningen voor kinderen en jongeren. Dit zal gebeuren in overleg met de jongeren. Het totale project geeft een kwaliteitsimpuls aan de wijken. Gedacht kan worden daarbij aan ondermeer het volgende type projecten:
verbetering van fietsroutes en het realiseren van fietsenstallingen;
het duurzaam opknappen van bepaalde groenplekken;
het investeren in voorzieningen voor kinderen en jongeren;
kunsttoepassing in wijken en in wijkgebouwen.
Suggesties voor andere projecten zijn uiteraard welkom. Het spreekt voor zich dat deze projecten in goed overleg met de bevolking moeten worden voorbereid.
Voorgesteld bedrag: f 7 mln
Fasering: Over 4 jaar verspreid: 2000-2003

66. Investeren in de kwaliteit van openbare leefomgeving
De toegankelijkheid van de stad kan vergroot worden, er zouden hiertoe extra voorzieningen geplaatst kunnen worden:
voor dubbele zelfreinigende openbare toiletten f 1 mln.
kwaliteitsimpuls straatmeubilair f 4 ton
vier drinkwaterplaatsen bij de vier openbare toiletten f 40.000
Voorgesteld bedrag: f 2.24 mln.
Datum van ingang: 2000/2001

78c. De Kuyperwijk bestraten.

79c. Beter onderhoud van de straten en het schoonhouden van sloten en parken.

110.a. Kwaliteitsimpuls wijken
In aanvulling op de collegeprojecten kwaliteitsimpuls Delftse wijken en uitbreiding ondergrondse afvalcontainers wordt bepleit:
a. beter/ meer schoonhouden van fietspaden, tunnels, bermen, weteringen, opruimen zwerfvuil;
b. meer groen en bloeiende struiken, bloemen in deze 'versteende' stad;
f 3 mln

112a. Hogere onderhoudsbudgetten voor de openbare ruimte (m.n. bestratingen en plantsoenen), straatverlichting Tanthof.

113. Meer maatregelen te treffen voor de bestrijding van hondenpoep, zoals hondentoiletten

115c. Ontmoetings-/ opvangmogelijkheden voor jongeren
Het realiseren van Balspelcontainers bijvoorbeeld in Voorhof en Wippolder
per locatie f 1 ton (gekapitaliseerd f 1 mln)

jaarlijkse exploitatiekosten f 55.000 (gekapitaliseerd f 1.1 mln.)

Voor 2 locaties f 2.2. mln, waar ook anderen dan de gemeente een bijdrage aan zouden kunnen leveren.

max. f 2.2 mln

126a.

In de Händellaan vanwege explosieve groei, de bomen aldaar te rooien en te vervangen

20 (21) Investeren in monumenten

64. Eenmalig extra gelden voor grote Delftse monumenten.

Het beschikbare budget voor de jaren 1998/2004 bedraagt f 5.5 mln.

Er is mede door dalende rijkssubsidies behoefte aan een extra impuls van f 5 mln voor de belangrijkste monumenten (Oude Kerk, Burgwalkerk, Hippolytuskapel, Waalse kerk, Synagoge, Waltoren DDS)

Daarnaast loopt de subsidie voor gemeentelijke monumenten gevaar vanaf 2004. Door eenmalig f 8 mln in een restauratiefonds te storten, kan de jaarlijks beschikbaar komende rente gebruikt worden voor restauratiesubsidies (vanaf 2001).

Voorgesteld bedrag: f 13 mln.

Datum van ingang: 2000 e.v.

65. De ontbrekende gelden voor de restauratie van de Oude Kerk financieren

In aansluiting op voorstel commissie voor geldwerving:

Naar raming van de commissie voor geldwerving voor de Oude Kerk gaat de restauratie voor de oude kerk ca. f 9 mln bedragen. Monumentenzorg draagt f 5 mln bij, de Hervormde gemeente f 4 mln. O.m. uit bijdragen van particulieren is f 2.5 mln beschikbaar.

De commissie 'zoekt' nog naar een bedrag van f 1.5 mln.

Datum van ingang: start in 2000.

89. Restauratie Oude kerk en andere monumenten

Aangedrongen wordt op bestemming deel EZH-gelden voor restauratie van diverse historische monumenten in Delft. Voor de Oude Kerk is op dit moment nog f 1.5 mln nodig. (Totale kosten: f 9 mln).

max. f 1.5 mln.

90. Restauratie Maarschalkenweerdorgel

Bepleit wordt restauratie van het Maarschalkerweerdorgel van de Maria van Jessekerk te Delft. De jaarlijkse zomerconcertserie geeft een culturele bijdrage aan Delft. Een schoonmaak- en grondige restauratiebeurt is noodzaak. Totaal bedrag f 1 mln eventueel als subsidies ontvangen worden weer deels restitueerbaar.

f 1 mln

92c. Een dak op de arme zijbeuk van de Oude Kerk te plaatsen.

93. Monumentale binnenstad

Bepleit wordt onder de noemer van Delft monumentenstad: ca. f 10 mln.

93e. Restauratie poorten en hekken

(f 0.2 mln)

93h. Restauratie klokken stadhuis

94. Revolving fund voor monumenten

Bepleit wordt in verband met de afbouw van rijkssubsidies een "Delft revolving fund voor monumenten", door een eenmalige storting van f 5 mln., en daarna voor 4 jaar achtereen f 1 mln. per jaar.

f 9 mln

97. Restauratie monumenten

Voorgesteld wordt f 10 mln vrij te maken voor restauratie en het groot onderhoud van Delftse monumenten, en dit bedrag over 5 à 10 jaar uit te geven.

f 10 mln

23 (25) Investeren in fietsvoorzieningen

101. Fietspaden

Bepleit wordt het asfalteren van fietspaden. Met een goed wegdek en goede verkeerslichten kan een goede infrastructuur ontstaan.

Speerpunten:

Verbeteren huidige fietspaden
Snelfietspad Delft-Den Haag
Snelfietspad Delft-nieuwe VINEX locaties
Goede fietspaden zijn dan ook een alternatief voor kostbaar openbaar vervoer en voor korte autoritten.

102. Fietsinfrastructuur

Voorgesteld wordt de fietsinfrastructuur te verbeteren;
dit houdt onder meer in:
opnieuw asfalteren van de hoofdroutes;
het maken van een goed fietsnetwerk, met meerdere noord-/ zuidroutes en oost-/ westroutes die goed op elkaar aansluiten. Dit project kan starten in 2000, verbeterde fietsvoorzieningen zorgen mede voor een betere leefomgeving en een lager energieverbruik.

103. Fiets-/ voetgangerstunnel Tanthof-Oost

Bepleit wordt de realisatie van een fiets- en voetgangerstunnel in Tanthof-Oost.
De beoogde tunnel zal de verbinding vormen tussen de Willem Dreeslaan en de Einsteinweg.
Op deze wijze ontstaat een belangrijke schakel in de fietsroute rond het Abswoudepark zonder de gevaarlijke oversteekpunten van de huidige route.

108. Versnellen fietspadenplan, 30-km zones projecten, en de invoering van vuilcontainers

25 (28) Investeren in sportzalen en –hallen

137. Nieuwbouw/ verbouw van sportzalen en sporthallen

De gemeente wil de mogelijkheden voor sport-dichtbij-huis flink vergroten door geld uit te trekken voor meer en betere overdekte sportaccommodaties. Er wordt hierbij - in het verlengde van de sportvisie 2000 - gedacht aan nieuwbouw en verbouw van sportzalen in de wijken en sporthallen op sportparken (in samenwerking met sportverenigingen).

Voorgesteld bedrag: f 5 mln

Fasering: 2000-2002

142. Sporthallen.

Dit ingebrachte project sluit aan bij het project dat het college ingebracht heeft onder de naam: Nieuwbouw/ Verbouw van sportzalen en -hallen.

Voorgesteld bedrag: f 5 mln

Datum van ingang: 2000-2002

164b. Investeringsimpuls sportaccommodaties

De SportRaad stelt voor:

- oplossing ineens van de sporthallen problematiek
- sporthal op sportpark Tanthof-Zuid;
- sporthal in sportpark Kerpolder;
- verbeteren/ aanpassingen bestaande sporthallen en gymzalen;
- bij voldoende vervanging, afbreken sporthal Buitenhof.

175. Renovatie sportcentrum TU

Voorgesteld wordt om enkele procenten van de f 115 mln te investeren in de uitbreiding van het TU-Delft Sportcentrum, met enkele squashbanen en extra tennisbanen. Met ook een renovatie van de sporthal. (De TU verhoogt voor de dekking van de kosten de kaartprijzen met 25%).

Enkele miljoenen

26 (29) Investeren in (verenigings-)sportaccommodaties

166. Wetra-velden voor Full Speed

De vereniging Full Speed komt door een exponentiële groei van de jeugdafdeling in problemen. De vereniging ziet als oplossing veld 2 en het huidige oefenveld omzetten in wedstrijd-trainingsvelden.

Bijlage 4. Omschrijving van de clusters in de brochure die medio februari 2000 is verspreid (document A9)

Bron: Losse stukken nummer 9

4. Scholen voor de toekomst

Uitvoering: 2000-2001

Budget: f 10 miljoen

Scholen hebben onvoldoende materiaal om leerlingen goed voor te bereiden op de samenleving waarin computers niet meer zijn weg te denken. De Delftse basisscholen en de drie Delftse scholengemeenschappen willen met dit plan investeren in computers en software. Doel is ook dat meer leerlingen kiezen voor een technische studierichting.

15. Investeren in de wijken

Uitvoering: 2000-2003

Budget: f 7 à 14 miljoen

Het gaat onder meer om verbeteren van fietsroutes, opknappen van groen, verbeteren van verlichting, bestrijden van hondenpoep, onderhoud en schoonhouden van straten en plaatsen van kunst. Ook zijn onder meer straatmeubilair en openbare toiletten mogelijk. Voor elke wijk komt een plan. Ongeveer de helft van het bedrag wordt gereserveerd voor kinderen en jongeren, zoals voor het plaatsen van meer spelcontainers waar de jeugd spelmateriaal kan lenen. Dit alles in overleg met de wijk.

21. Investeren in monumenten

Uitvoering: 2000-2010

Budget: f 10 miljoen

Er is veel geld nodig voor de restauratie van Delftse monumenten. Uit een nieuw fonds kan Delft bijdragen aan het herstel van in elk geval de Oude Kerk, (het orgel van) de Maria van Jessekerk, de Koornbeurs, de Hippolytuskapel, de Waalse kerk, de synagoge, de klokken van het stadhuis en de St. Huybrechtstoren.

25. Investeren in fietsvoorzieningen

Uitvoering: 2000-2003

Budget: f 7 miljoen

Extra geld kan worden gebruikt voor het versneld aan leggen van een aantal nieuwe fietspaden en voor het verbeteren van belangrijke fietsroutes in de stad. Een project is de aanleg van een fietstunnel onder het spoor, tussen Tanthof en het bedrijventerrein Schie-oever.

28. Investeren in sportzalen en -hallen

Uitvoering: 2000-2002

Budget: f 6 à 8 miljoen

Er komen meer mogelijkheden voor sport dichtbij huis door te investeren in meer en betere overdekte sportruimtes. Het gaat om nieuwbouw en verbouw van sportzalen in de wijken en sporthallen op sportparken.

29. Investeren in (verenigings-)sportaccommodaties

Uitvoering: vanaf 2000

Budget: f 2 miljoen

Er zijn sportaccommodaties van de gemeente (zoals sportvelden) en verenigingen (clubgebouwen). Aanleg en onderhoud is kostbaar. Voor het op peil houden van deze noodzakelijke voorzieningen is een extra budget wenselijk. Met het geld worden sportverenigingen ondersteund en wordt de aanleg van moderne sportvelden versneld.

Bijlage 5. Uittreksel uit 'Beschrijving van de EZH-projecten en de daaraan toegekende budgetten' d.d. 14 april 2000

Bron: document op Cd-rom

Scholen voor de toekomst

(projectnr.4, in de meningspeiling op de 3e plaats geëindigd)

Door het Gemeentebestuur op 30 mrt 2000 toegekend bedrag: f 10 miljoen

Informatie- en communicatietechnologie worden steeds belangrijker. Het onderwijs is onvoldoende toegerust om leerlingen goed voor te bereiden op de computersamenleving. De Delftse basisscholen en de drie Delftse scholengemeenschappen willen met dit project investeren in computers en software. Dit project moet er ook toe bijdragen dat meer leerlingen voor een technische richting gaan kiezen. Ook het innovatieve project voor de ontwikkeling van een Soundbox (een computersysteem specifiek voor o.m. visueel gehandicapten) kan verder worden uitgewerkt.

Voorgesteld wordt om de onderwijsberoepsdag structureel mogelijk te maken.

Uitvoering: 2000-2001

Voorgesteld budget vóór de meningspeiling: f 10 miljoen

Dit projectcluster is gebaseerd op ingediende projectvoorstellen **186, 188, 193, 195, 196, 197 en 199** hieronder samengevat:

186. Kiezen voor techniek

Bedrijven hebben grote behoefte aan goed opgeleide technici. Te weinig jongens en meisjes kiezen voor een technische opleiding. Samen met de drie scholen voor voorbereidend beroepsonderwijs in Delft en met het bedrijfsleven wil de gemeente een project opzetten om technische opleidingen aantrekkelijker te maken. Dat kan door te investeren in samenwerking tussen dezelfde soort afdelingen op verschillende scholen. Dat kan ook door **met bedrijven te investeren in de opleidingen, bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van** de modernste apparatuur. En tot slot is het van belang leerlingen eerder te laten zien wat technisch werk eigenlijk inhoudt en wat zij in de techniek kunnen bereiken.

Voorgesteld bedrag: f 2 miljoen

Datum van ingang: 2000-2001

188. Kennisinfrastructuur in de stad als ondersteuning voor lokaal sociaal beleid

Dit is een nieuw terrein, waarvan het beleid ook nog niet vaststaat. Volgens de KIS-filosofie, verwoord in het KIS-bedrijfsplan, houdt de ICT-ontwikkeling niet op bij interne vernieuwing. Belangrijke middelen voor de gewenste externe ontwikkeling zijn:

- ICT in het onderwijs. Dit behelst hardware (groen computeren), software (het Delftse kennisnet), de daarbij behorende beheersproblematiek en de benodigde opleiding van docenten. Hiervoor komt ook geld van het ministerie, maar vooralsnog lijkt dat onvoldoende.
- servicepunten van de bibliotheek in de stad. Burgers hebben altijd een bibliotheekservice in de buurt. De bibliotheek reserveert hier zelf f 2.5 ton voor.
- overige ICT-infrastructuur in de stad. Hierbij wordt gedacht aan voorzieningen die het mogelijk maken voor burgers, die een computer gebruiken, om te internetten, en via Internet bijvoorbeeld een boek of een parkeervergunning te bestellen. Ook kan voor Delftenaren die daar behoefte aan hebben een soort helpdesk georganiseerd worden. Hierin past ook het stimuleren van het groen computeren en het ondersteunen van een beheersorganisatie die deze voorzieningen bijhoudt. Deze laatste voorziening kan dan mogelijk ook gekoppeld worden aan de servicepunten van de bibliotheek. Het is niet gezegd dat dit allemaal met de huidige technologieën moet. Gedacht kan ook worden aan toepassing van technieken als bij het identificatie-experiment en de kabel. In het kader van een digitale gemeenschap is het ook wenselijk de digitale stad te ondersteunen. Zij geven Digitaal Delft 'smoel' in plaats van dat iedereen ver weg en individueel bij een gratis provider zit, waar niemand hem of haar kan vinden.

De verdere uitwerking van dit project leidt tot een plan met pilots en projecten.

Voorgesteld bedrag: f 8 miljoen

Fasering: 2000/2001

(Dit voorstel wordt ook deels opgenomen in project 2 'stimulering gebruik van computer en internet')

193. "School voor de toekomst"

Besluit wordt de uitvoering van het concept "School voor de Toekomst".

In 's-Hertogenbosch is dit project (uitgerust met een gebouw met 2 verdiepingen voor f 10 miljoen, voorzien van de modernste computer- en presentatie-apparatuur) gezamenlijk vormgegeven door de gemeente, een aantal High Tech bedrijven en het Koning Willem I College. Er worden cursussen volgens het studiehuisconcept gedraaid voor medewerkers uit het bedrijfsleven en onderwijs. De indiener van het project heeft het concept ook voorgelegd aan de TU.

195. De "Soundbox"

Invoering van de 'Soundbox', een "spraakmakend" voorstel. De Soundbox is een computergestuurd systeem waarmee muziek of teksten die als geluidsbanden (MP3) in het vaste geheugen zijn opgeslagen via een luidspreker worden weergegeven. Het systeem is met name ideaal voor digifoben, mensen met een visuele handicap, anderstaligen en kinderen. Toepassing zijn denkbaar in het taalonderwijs, spel- leermiddelen voor kinderen met dyslexie, informatievoorziening voor toeristen e.d. De gemeentelijke bijdrage zou nodig zijn voor een projectbureau dat voor een bepaalde periode uit hooguit 2 personen bestaat.

196. ICT-impuls primair onderwijs

Het Delfts Primair Onderwijs bepleit de realisatie van moderne computervoorzieningen op de Delftse scholen in het primair onderwijs (doelgroep 10% van alle Delftse inwoners, t.w. de kinderen). Totale investering f 4.4 miljoen waarvan nog f 3.5 miljoen tekort.

197. Stimuleringsfonds voor computers op scholen

Instellen van een stimuleringsfonds aanschaf computers op scholen, van waaruit scholen onder voorwaarden leningen resp. subsidies kunnen verkrijgen.

199. Beroepsonderwijsdag

De beroepsonderwijsdag Delft is reeds 3 maal gehouden, deze manifestatie groeit uit tot een structurele activiteit. Doelgroep zijn de leerlingen van het basisonderwijs (groepen 7 en 8), hun ouders/verzorgers, relaties uit het Delftse bedrijfsleven. Om de beroepsonderwijsdag mogelijk te maken is een structurele bijdrage nodig van f 35.000, waarvan f 15.000 gevraagd wordt van de gemeente.

Investeren in de wijken

(projectnr. 15, in de meningspeiling op de 1e plaats geëindigd)

Door het Gemeentebestuur op 30 mrt 2000 toegekend bedrag: f 13,65 miljoen

Investeren betekent onder meer het verbeteren van fietsroutes, het opknappen van groen, het verbeteren van verlichting, het bestrijden van hondenpoep, onderhoud en schoonhouden van straten en het plaatsen van kunst. Ook kan gedacht worden aan extra voorzieningen zoals straatmeubilair en openbare toiletten. Ongeveer de helft van het bedrag wordt gereserveerd voor kinderen en jongeren, bijvoorbeeld het plaatsen van meer spelcontainers waar de jeugd spelmateriaal kan lenen. De projecten worden voorbereid in overleg met de wijk.

Uitvoering: 2000-2003

Voorgesteld budget vóór de meningspeiling: f 7 à 14 miljoen

Dit projectcluster is gebaseerd op ingediende projectvoorstellen **51, 66, 71c, 78c, 79c, 110, 112a, 113, 115c en 126a** hieronder samengevat:

51. Kwaliteitsimpuls aanpassingen per wijk

De gemeente investeert in buurt- en wijkverbetering.

Dit wordt planmatig aangepakt. Zo zijn er voor de zes woonwijken concept-wijkbeschrijvingen gemaakt en wordt er hard gewerkt aan het opstellen van wijkplannen voor Tanthof en Voorhof. De komende twee jaar worden er ook nog wijkplannen gemaakt voor de vier overige wijken. Voor de uitvoering van de wijkplannen zou een extra bedrag van f 7 miljoen uit de EZH gelden gereserveerd kunnen worden. Globaal genomen gaat het per wijk om een investering van ca. f 1 miljoen. Een substantieel (nog te bepalen) deel daarvan zal gebruikt worden voor het realiseren van voorzieningen voor kinderen en jongeren. Dit zal gebeuren in overleg met de jongeren. Het totale project geeft een kwaliteitsimpuls aan de wijken. Gedacht kan worden daarbij aan ondermeer het volgende type projecten:

- verbetering van fietsroutes en het realiseren van fietsenstallingen;
- het duurzaam opknappen van bepaalde groenplekken;
- het investeren in voorzieningen voor kinderen en jongeren;
- kunsttoepassing in wijken en in wijkgebouwen.

Suggesties voor andere projecten zijn uiteraard welkom. Het spreekt voor zich dat deze projecten in goed overleg met de bevolking moeten worden voorbereid.

Voorgesteld bedrag: f 7 miljoen

Fasering: over 4 jaar verspreid: 2000-2003

66. Investeren in de kwaliteit van openbare leefomgeving

De toegankelijkheid van de stad kan vergroot worden, er zouden hiertoe extra voorzieningen geplaatst kunnen worden:

- a) voor dubbele zelfreinigende openbare toiletten *f* 1 miljoen
- b) kwaliteitsimpuls straatmeubilair *f* 4 ton
- c) vier drinkwaterplaatsen bij de vier openbare toiletten *f* 40.000

Voorgesteld bedrag: f 2.24 miljoen

Datum van ingang: 2000/2001

71c. Geluidsoverlast huidig spoor etc.

Laad- en losplaatsen in het Westerkwartier

78c. Divers

De Kuyperwijk bestraten.

79c. Divers

Beter onderhoud van de straten en het schoonhouden van sloten en parken

110. Kwaliteitsimpuls wijken

In aanvulling op de collegeprojecten kwaliteitsimpuls Delftse wijken en uitbreiding ondergrondse afvalcontainers wordt bepleit:

- a) beter/ meer schoonhouden van fietspaden, tunnels, bermen, weteringen, opruimen zwerfvuil;
- b) meer groen en bloeiende struiken, bloemen in deze 'versteende' stad;

112a. Divers

Hogere onderhoudsbudgetten voor de openbare ruimte (m.n. bestratingen en plantsoenen), straatverlichting Tanthof;

113. Meer maatregelen te treffen voor de bestrijding van hondenpoep, zoals hondentoiletten**115c. Ontmoetings-/ opvangmogelijkheden voor jongeren**

het realiseren van Balspelcontainers bijvoorbeeld in Voorhof en Wippolder

- per locatie *f* 1 ton (gekapitaliseerd *f* 1 miljoen)
- jaarlijkse exploitatiekosten *f* 55.000 (gekapitaliseerd *f* 1.1 miljoen)

Voor 2 locaties *f* 2.2. miljoen, waar ook anderen dan de gemeente een bijdrage aan zouden kunnen leveren.

126a. Divers:

In de Händellaan vanwege explosieve groei, de bomen aldaar te rooien en te vervangen.

Investeren in monumenten

(projectnr. 21, in de meningspeiling op de 12e plaats geëindigd)

Door het Gemeentebestuur op 30 mrt 2000 toegekend bedrag: f 5 miljoen

Er is veel geld nodig voor de restauratie van Delftse monumenten. Uit een nieuw fonds kan Delft bijdragen aan het herstel van in elk geval de Oude Kerk, het orgel van de Maria van Jessekerk, de Koorbeurs, de Hippolytuskapel, de Waalse kerk, de Synagoge, de klokken van het stadhuis en de Huybregtstoren.

Uitvoering: 2000-2010

Voorgesteld budget vóór de meningspeiling: f 10 miljoen

Dit projectcluster is gebaseerd op ingediende projectvoorstellen **64, 65, 89, 90, 92c, 93, 94 en 97** hieronder samengevat:

64. Eenmalig extra gelden voor grote Delftse monumenten.

- a) het beschikbare budget voor de jaren 1998/2004 bedraagt *f* 5.5 miljoen.

Er is mede door dalende rijkssubsidies behoefte aan een extra impuls van *f* 5 miljoen voor de belangrijkste monumenten (Oude Kerk, Burgwalkerk, Hippolytuskapel, Waalse kerk, Synagoge, Waltoren DDS)

- b) daarnaast loopt de subsidie voor gemeentelijke monumenten gevaar vanaf 2004. Door eenmalig *f* 8 miljoen in een restauratiefonds te storten, kan de jaarlijks beschikbaar komende rente gebruikt worden voor restauratiesubsidies (vanaf 2001)

Voorgesteld bedrag: f 13 miljoen.

Datum van ingang: 2000 e.v.

65. De ontbrekende gelden voor de restauratie van de Oude Kerk financieren

In aansluiting op voorstel commissie voor geldwerving:

Naar raming van de commissie voor geldwerving voor de Oude Kerk gaat de restauratie voor de oude kerk ca. f 9 miljoen bedragen. Monumentenzorg draagt f 5 miljoen bij, de Hervormde gemeente f 4 miljoen o.m. uit bijdragen van particulieren is f 2.5 miljoen beschikbaar.

De commissie 'zoekt' nog naar een bedrag van f 1.5 miljoen.

Datum van ingang: start in 2000."

89. Restauratie Oude kerk en andere monumenten

Aangedrongen wordt op bestemming deel EZH-gelden voor restauratie van diverse historische monumenten in Delft. Voor de Oude Kerk is op dit moment nog f 1.5 miljoen nodig. (Totale kosten: f 9 miljoen).

90. Restauratie Maarschalkerweerdorgel

Bepleit wordt restauratie van het Maarschalkerweerdorgel van de Maria van Jessekerk te Delft. De jaarlijkse zomerconcertserie geeft een culturele bijdrage aan Delft. Een schoonmaak- en grondige restauratiebeurt is noodzaak. Totaal bedrag f 1 miljoen eventueel als subsidies ontvangen worden weer deels restitueerbaar.

92c. Divers

Een dak op de arme zijbeuk van de Oude Kerk te plaatsen.

93. Bepleit wordt onder de noemer van Delft monumentenstad:

- * Restauratie poorten en hekken (f 0.2 miljoen)
- * Restauratie klokken stadhuis

•

94. Revolving fund voor monumenten

Bepleit wordt in verband met de afbouw van rijkssubsidies een "Delft revolving fund voor monumenten", door een eenmalige storting van f 5 miljoen, en daarna voor 4 jaar achtereen f 1 miljoen. per jaar.

97. Restauratie monumenten

Voorgesteld wordt f 10 miljoen vrij te maken voor restauratie en het groot onderhoud van Delftse monumenten, en dit bedrag over 5 à 10 jaar uit te geven.

143&178. Renovatie van de monumentale 'St. Huybrechtstoren'

De Delftse roeivereniging 'De Delftsche Sport' heeft sinds 1914 de monumentale St. Huybrechtstoren onder beheer. Destijds werd de botenloods aan deze toren vast gebouwd. Deze loods is aan het verzakken. Voor de gevraagde ca. f 1.5 mln kunnen twee zaken gerealiseerd worden. Enerzijds het moderniseren van het pand, anderzijds de restauratieve investering.

156. Financiële steun voor de Open Jongeren Vereniging

De Open Jongeren Vereniging de Koornbeurs stelt voor:

- b) restauratie van de Koornbeurs (rijksmonument, thans in eigendom van de gemeente) kostenraming f 325.000.

Investeren in fietsvoorzieningen

(projectnr.25, in de meningspeiling op de 2e plaats geëindigd)

Door het Gemeentebestuur op 30 mrt 2000 toegekend bedrag: f 7 miljoen

Delft investeert in fietspaden. Extra geld kan worden gebruikt voor het versneld aanleggen van een aantal nieuwe paden en voor het verbeteren van belangrijke fietsroutes. Een onderdeel waarvoor extra geld nodig is, is de aanleg van een fietstunnel onder het spoor, tussen Tanthof en het bedrijventerrein Schie-oever, waarmee een belangrijke schakel in het fietsroutenetwerk kan worden toegevoegd.

Uitvoering: 2000-2003

Voorgesteld budget vóór de meningspeiling: f 7 miljoen

Dit projectcluster is gebaseerd op ingediende projectvoorstellen 101, 102, 103 en 108 hieronder samengevat:

101. Fietspaden

Bepleit wordt het asfalteren van fietspaden. Met een goed wegdek en goede verkeerslichten kan een goede infrastructuur ontstaan.

Speerpunten:

- Verbeteren huidige fietspaden
- Snelfietspad Delft-Den Haag
- Snelfietspad Delft-nieuwe VINEX locaties

Goede fietspaden zijn dan ook een alternatief voor kostbaar openbaar vervoer en voor korte autoritten.

102. Fietsinfrastructuur

Voorgesteld wordt de fietsinfrastructuur te verbeteren; dit houdt onder meer in:

- opnieuw asfalteren van de hoofdroutes;
- het maken van een goed fietsnetwerk, met meerdere noord-/ zuidroutes en oost-/ westroutes die goed op elkaar aansluiten. Dit project kan starten in 2000, verbeterde fietsvoorzieningen zorgen mede voor een betere leefomgeving en een lager energieverbruik.

103. Fiets-/ voetgangerstunnel Tanthof-Oost

Bepleit wordt de realisatie van een fiets- en voetgangerstunnel in Tanthof-Oost.

De beoogde tunnel zal de verbinding vormen tussen de Willem Dreeslaan en de Einsteinweg.

Op deze wijze ontstaat een belangrijke schakel in de fietsroute rond het Abswoudepark zonder de gevaarlijke oversteekpunten van de huidige route.

108. Versnellen fietspadenplan, 30-km zones projecten, en de invoering van vuilcontainers

Investeren in sportzalen en -hallen

(projectnr.28, in de meningspeiling op de 18e plaats geëindigd)

Door het Gemeentebestuur op 30 mrt 2000 toegekend bedrag: f 3 miljoen

Er komen meer mogelijkheden voor sport dicht bij huis door te investeren in meer en betere overdekte sportaccommodaties. Het gaat om nieuwbouw en verbouw van sportzalen in de wijken en sporthallen op sportparken. Renovatie van het sportcentrum TU is in dit verband denkbaar mits sprake is van een breder gebruik van deze sporthal.

Uitvoering: 2000-2002

Voorgesteld budget vóór de meningspeiling: f 6 à 8 miljoen

Dit projectcluster is gebaseerd op ingediende projectvoorstellen **137, 142 en 164b, 175** hieronder samengevat:

137. Nieuwbouw/ verbouw van sportzalen en sporthallen

De gemeente wil de mogelijkheden voor sport-dichtbij-huis flink vergroten door geld uit te trekken voor meer en betere overdekte sportaccommodaties. Er wordt hierbij - in het verlengde van de sportvisie 2000 - gedacht aan nieuwbouw en verbouw van sportzalen in de wijken en sporthallen op sportparken (in samenwerking met sportverenigingen).

Voorgesteld bedrag: f 5 miljoen

Fasering: 2000-2002

142. Sporthallen

Dit ingebrachte project sluit aan bij het project dat het college ingebracht heeft onder de naam: Nieuwbouw/ Verbouw van sportzalen en -hallen.

Voorgesteld bedrag: f 5 miljoen

Datum van ingang: 2000-2002

164b. Investeringsimpuls sportaccommodaties

De SportRaad stelt voor:

oplossing ineens van de sporthallen problematiek

- sporthal op sportpark Tanthof-Zuid;
- sporthal in sportpark Kerkpolder;
- verbeteren/ aanpassingen bestaande sporthallen en gymzalen;
- bij voldoende vervanging, afbreken sporthal Buitenhof.

175. Renovatie sportcentrum TU

Voorgesteld wordt om enkele procenten van de f 115 miljoen te investeren in de uitbreiding van het TU-Delft Sportcentrum, met enkele squashbanen en extra tennisbanen. Met ook een renovatie van de sporthal.

Investeren in (verenigings-)sportaccommodaties

(projectnr.29, in de meningspeiling op de 19e plaats geëindigd)

Door het Gemeentebestuur op 30 mrt 2000 toegekend bedrag: f 1 miljoen

Sportaccommodaties bestaan uit gemeentelijke sportvoorzieningen (zoals sportvelden) en verenigingsaccommodaties (clubgebouwen). Aanleg en onderhoud zijn kostbaar. Voor het up to date houden van deze voor de stad noodzakelijke voorzieningen is een extra budget wenselijk. Daarmee worden sportverenigingen ondersteund en wordt aanleg van moderne velden (kunstgras/wetra) versneld

Uitvoering: vanaf 2000

Voorgesteld budget vóór de meningspeiling: f 2 miljoen

Dit projectcluster is gebaseerd op ingediend projectvoorstel **166** hieronder samengevat:

166. Wetra-velden voor Full Speed

De vereniging Full Speed komt door een exponentiële groei van de jeugdafdeling in problemen. De vereniging ziet als oplossing veld 2 en het huidige oefenveld omzetten in wedstrijd-trainingsvelden.

Toelichting op de bijlagen 6. tot en met 11.

De Rekenkamer heeft getracht antwoorden te vinden op haar vragen, zoals verwoord in paragraaf 2.4. van het rapport. Zij heeft daartoe de beschikbare schriftelijke bronnen geraadpleegd. Indien en voorzover de gezochte informatie in deze bronnen beschikbaar was, is deze vastgelegd in de bijlagen 6. tot en met 11. Voor elke van de zes onderzochte projectclusters is een afzonderlijke bijlage aanwezig. De strekking van de bijlage is hoofdzakelijk dat kan worden nagegaan of de oorspronkelijke projectvoorstellen zijn 'meegenomen' in de desbetreffende projectcluster en of deze vervolgens ook daadwerkelijk zijn gerealiseerd.

Tevens geven deze bijlagen inzicht in de vraag of en zo ja in welke mate onder de desbetreffende cluster, hetzij bij de initiële besluitvorming in de Gemeenteraad, hetzij daarna, aanvankelijk niet naar voren gebrachte projecten later alsnog zijn toegevoegd.

Voorts is getracht de bedragen te volgen die, hetzij aanvankelijk, hetzij naderhand met de desbetreffende projecten waren gemoeid.

Ten slotte is gepoogd in deze bijlagen inzicht te bieden in de voortgang van de projecten.

In de tabellen van deze bijlagen hebben de kolommen de volgende inhoud;

No. bij Raadpleging burgers	= het volgnummer waaronder het desbetreffende project in de verschillende stadia was geregistreerd, onder meer in de projectboeken. Als geen nummer is vermeld, maar in plaats daarvan liggende streepjes zijn opgenomen, was het project niet eerder 'in circulatie', en is het na de toewijzing van de budgetten op 30 maart 2000 toegevoegd. Toevoeging kan hebben plaats gevonden bij de daadwerkelijke votering van het benodigde krediet door de Gemeenteraad, maar ook daarna.
Omschrijving	= een beknopte aanduiding van het desbetreffende project Raadsbesluit = de maand en het jaar waarin de Raad besloten heeft een krediet voor het desbetreffende project te voteren. Liggende streepje duiden er op dat het desbetreffende project niet 'heeft gescoord' en dat der Raad er derhalve geen geld voor heeft uitgetrokken. Als in deze kolom liggende streepjes voorkomen onder het hoofd 'Latere toegevoegde projecten, dán betekenen deze dat een dergelijk later toegevoegd project wel in uitvoering is genomen en dat er geld voor is uitgetrokken, maar dat dit niet is gestoeld op een daartoe strekken expliciet Raadsbesluit.
Geschatte kosten/voorgesteld	= het bedrag dat in de fase van de burgerraadpleging door de betrokken indieners van het project is genoemd of voorgesteld, of het bedrag zoals het college dat (nadien) heeft gecorrigeerd. In deze kolom betekent het woord 'nieuw' dat het project niet voorkwam op de aanvankelijke projectenlijst en dat derhalve ook een eerdere raming of schatting van de kosten ontbreekt.
Geselecteerd?	= 'ja' betekent dat het project in de beschikbaarstelling van het krediet door de Raad is gehonoreerd, 'neen' betekent dat het project bij de (initiële) kredietvotering door de Raad niet is gehonoreerd
Toegewezen/besteed	= het bedrag (in euro's) dat óf krachtens Raadsbesluit voor het desbetreffende project beschikbaar is gesteld, óf het bedrag dat daarvoor langs een ander traject voor is beschikbaar gekomen (bijvoorbeeld uit een reservering, of een overheveling van budget van het ene project naar het andere), of het bedrag dat anderszins voor het desbetreffende project is of kan worden besteed.

N. B. De bronvermelding bij de bijlagen 6. tot en met 11. is bestemd voor intern gebruik door de Rekenkamer.

Bijlage 6. Cluster 3. Scholen voor de toekomst

Bronnen: A 1 en A 2
E 7 t/m E 13

Omschrijvingen

De clusteromschrijvingen van 12/17 januari 2000 en 14 april 2000 zijn identiek. De omschrijving van de cluster in de brochure die in februari 2000 in de stad is verspreid is op de belangrijkste onderdelen tekstueel niet helemaal gelijk maar is dat wel qua strekking. In de brochure komen enkele elementen uit de omschrijvingen van 12/17 januari 2000 en van 14 april 2000 niet voor. Zo ontbreekt daarin de vermelding van de Soundbox en de onderwijsberoepsdag.

De omschrijvingen van de projecten in deze cluster ter onderbouwing van de clusteromschrijvingen d.d. 17 januari 2000 en d.d. medio 14 april 2000 zijn identiek.

Bij Raadsbesluit van 30 maart 2000 is aan deze cluster toegewezen: **€ 4.540.068,00** (f. 10 mln = 100%)

Geselecteerde projecten (Raadsbesluiten van 29 juni 2000 (E7) en 30 november 2000 (E 9))

<u>No. bij Raad- pleging</u>	<u>Omschrijving</u>	<u>Raads- besluit</u>	<u>Geschatte kosten/voor- gesteld</u>	<u>Gese- lec- teerd?</u>	<u>Toegewezen/ besteed</u>
186	Kiezen voor techniek (C)	06-00	f 2 mln	ja	€ 682.939,00
188	ICT in het onderwijs		niet vermeld	neen	--
193	School voor de toekomst		f 10 mln	neen	--
195	De Soundbox (E)	06-00	niet vermeld	ja	€ 63.529,00
196	ICT-impuls prim. onderwijs (A)	06-00	f 3,5 mln	ja	€ 1.588.230,00
197	Stimuleringsfonds voor computers		f 3 mln	neen	--
199	Beroepsonderwijsdag (F)	06-00	0,3 mln	ja	€ 27.226,00
---	DIA 1 voortgezet onderwijs (B)	06-00	nieuw	ja	€ 998.316,00
---	Computeractiviteiten in de verlengde schooldag (D)	06-00	nieuw	ja	€ 272.268,00
---	Reservering voor structurele ICT-kosten (G)	06-00	nieuw	ja	€ 907.560,00
	Totaal				€ 4.450.068,00

Bevindingen:

- De letters A. tot en met G. die zijn geïntroduceerd bij de beschikbaarstelling van het krediet voor deze projectcluster op 29 juni 2000, hebben volgens dit besluit de volgende omschrijving:
 - A = DIA 1 Primair onderwijs
 - B = DIA 1 Voortgezet onderwijs
 - C = Investeren in Techniek
 - D = computeractiviteiten in de verlengde schooldag
 - E = de Soundbox
 - F = de beroepsmanifestatiedag
 - G = reservering
- De projectvoorstellen 188 en 197 zijn in de initiële besluitvorming niet één op één overgenomen. Het oordeel kan luiden dat uiteindelijk ook deze voorstellen 'in de geest' en 'qua strekking' in de totaliteit van de projecten A. tot en met G. een plaats hebben gekregen. Projectvoorstel 193 is te beschouwen als equivalent voor de gehele cluster.
- Het betrekken van het voortgezet onderwijs in deze projectcluster (B), lijkt een noviteit, zij het dat de indieners van projectvoorstel 197 mede het voortgezet onderwijs op het oog kunnen

hebben gehad.

4. De computeractiviteiten verlengde schooldag (D) zijn ingebed in de projectcluster 9. Brede school. Dit project was ook onderdeel van het debat over de brede school aan de hand van de Nota 'De brede-schoolontwikkeling in Delft, Beleid en aanpak tweede fase'. (E 8)
5. Het project C. Kiezen voor/Investeren in techniek stond voor f. 2 mln. in de selectiestukken. Bij Raadsbesluit van 29 juni 2000 is voor dit doel f. 0,5 mln minder uitgetrokken, namelijk f 1,5 mln. (€ 682.939,00)
6. Bij Raadsbesluit van 30 november 2000 (E 9) is ten laste van de voorgenomen reservering voor structurele ICT-kosten (G) een bedrag van f. 2 mln (€ 907.560,00) daadwerkelijk nader bestemd 'om te kunnen voldoen aan de vervangingsvraag in de periode 2004-2007 van de hardware voor de scholen in het primair en het voortgezet onderwijs'. Hiervan is inmiddels 'ca. € 0,6 mln ingezet voor DIA 2 in het primair onderwijs. (Raadsbesluit 24 juni 2004 E 13). Voor het voortgezet onderwijs resteert een bedrag voor het vervangingsvraagstuk van ca € 300.000,00. De Raad zal in 2006 worden gevraagd hiervoor een krediet beschikbaar te stellen.' (A 1, blz. 2). Overigens zou het volledige gereserveerde bedrag ad € 907.560,00 (A1, blz. 1) inmiddels ook zijn besteed. Nu blijkt de vervangingsvraag 2004-2007 uit de EZH-gelden is bekostigd, wordt de vraag opgevoerd hoe men denkt de kosten van volgende vervangingen te dekken.
7. Bij Raadsbesluiten van oktober 2002 (E 10) en 24 april 2003 (E 11) zijn twee voorbereidingskredieten beschikbaar gesteld van elk € 25.000,00 voor een haalbaarheidsonderzoek en het opstarten van een specifieke technische module bij het vmbo en het mbo. Bij Raadsbesluit van 27 mei 2004 (E 12) is een krediet van € 1.049.000,00 uitgetrokken voor het project technieeducatie Delft. Hiervan komt een bedrag van € 630.000,00 ten laste van de EZH-gelden. Aldus is het voor Investeren in techniek uitgetrokken bedrag van € 682.939,00 vrijwel volledig besteed.
8. De projecten A., C. en G. zijn voltooid en afgesloten.
9. Op project B. (DIA Voortgezet onderwijs) is een bedrag van € 152.153,00 nog niet uitgegeven. Twee posten zijn nog niet uitbetaald om min of meer administratieve redenen (A 1). Drie posten (= drie scholen) tot een bedrag van 3 x € 45.378,00 = € 136.134,00 zijn nog niet uitbetaald om redenen die vraagtekens oproepen. Het gaat om: 'het bedrag voor een leerlingenadministratiesysteem (per school € 45.378,00) omdat dit project samenhangt met het beleid voor verzuimregistratie van de leerplicht en de module VSV (Voortijdige schoolverlater) als onderdeel van de Onderwijsmonitor'.
10. Op project D. (Verlengde schooldag) is per 30 augustus 2005 een bedrag van € 95.433,00 onuitgegeven gebleven. Dit wordt toegeschreven aan vertragingen in de projectcluster Brede School. Men verwacht het geld in 2005 en 2006 uit te geven aan het gestelde doel. (A 1).
11. Project E. Soundbox is niet van de grond gekomen. Men overweegt het niet bestede geld te spenderen aan het DIA 2 traject, hetzij aan educatieve projecten, hetzij aan uitbreiding van het aantal scholen, qua locaties en lespunten. (A 1)
12. Project F. (beroepenmanifestatiedag) is tot tevredenheid van alle partijen uitgevoerd en afgerond.

Bijlage 7. Cluster 15. Investeren in wijken

Bronnen: C 1 t/m 8
D 1 en D 2
E 1 t/m 4

Omschrijvingen

De clusteromschrijvingen van 12/17 januari 2000 en 14 april 2000 zijn identiek. De tekst van de clusteromschrijving in de brochure van medio februari 2000 is iets beknopter, maar wijkt op één aspect na, qua strekking niet af. In de brochure is na de volgende woorden *'Investeren betekent onder meer het verbeteren van fietsroutes, het opknappen van groen, het verbeteren van verlichting, het bestrijden van hondenpoep, onderhoud en schoonhouden van straten en het plaatsen van kunst. Ook kan gedacht worden aan extra voorzieningen zoals straatmeubilair en openbare toiletten.'* Deze zin toegevoegd: **'Voor elke wijk komt een plan.'**

De omschrijving van de projecten die tezamen de cluster vormen, is in het projectenboek van 12/17 januari 2000 gelijk aan de omschrijving van 14 april 2000. Wel komt in de omschrijving van 14 april 2000 een project voor dat niet voorkomt in het overzichtlijstje van de geselecteerde projecten in het projectenboek van 12/17 januari 2000, namelijk 71 c laad- en losplaats Westerkwartier.

Bij Raadsbesluit van 30 maart 2000 is aan deze cluster toegewezen: **€ 6.194.099,90** (f13.650.000,00 = 97,5 van de geraamde maximale kosten, respectievelijk 195% van de geraamde minimale kosten).

Geselecteerde projecten (Raadsbesluiten van 25 mei 2000 (E 1), 26 april 2001 (C 1) en 27 februari 2003 (E4))

<u>No. bij Raad- pleging</u>	<u>Omschrijving</u>	<u>Raads- besluit</u>	<u>Geschatte kosten/voor- gesteld</u>	<u>Gese- lec- teerd?</u>	<u>Toegewezen/ besteed</u>
51	Kwaliteitsimpuls: f. 1mln per wijk	04-01	f. 7 mln	ja	zie bevinding 4
66	Verbeteren toegankelijkheid, toiletten, straatmeubilair, drinkwaterplaatsen	04-01	f 2.24 mln	ja	zie bevinding 4
71c	Laad- losplaatsen Westerkwartier	--	niet vermeld	neen	---
78c	De Kuyperwijk bestraten	--	niet vermeld	neen	---
79c	Onderhoud straten, sloten en parken	04-01	niet vermeld	ja	zie bevinding 4
110a	Schoonhouden van fietspaden, tunnels, bermen en weteringen, zwerfvuil weg	04-01	niet vermeld	ja	zie bevinding 4
110b	Meer groen en bloeiende struiken	04-01	f 3 mln	ja	f. 750.000,00
112a	Meer onderhoud bestratingen en plantsoenen en straatverlichting Tanthof	04-01	niet vermeld	ja	zie bevinding 4
113	Meer bestrijding hondenpoep	04-01	niet vermeld	ja	zie bevinding 4
115c	Meer opvang jongeren, balspelcontainers Voorhof en Wippolder (2)	04-01	f 2.2 mln	ja	f. 1.000.000,00
126a	Vervangen bomen Händellaan	--	niet vermeld	neen	---

Bevindingen:

1. In de besluitvorming over de cluster *Investeren in de wijken* hebben de ingediende projectvoorstellen slechts in beperkte mate dienst gedaan als concrete voorstellen. Kennelijk zijn ze vooral gehanteerd als globaal referentiekader voor de toedeling van de middelen. In de lijst van uiteindelijk gekozen en in gang gezette projecten is in veel gevallen geen herkenbare relatie aanwezig met de ingediende projectvoorstellen. Daar waar die relatie wel zichtbaar is, is toch ook niet altijd traceerbaar welke projectvoorstellen als input hebben gediend voor de onderscheiden projecten. In de beschikbare stukken wordt ook geen verantwoording gegeven. Evenmin zijn de criteria voor afweging vermeld.
2. Bij Raadsbesluit van 26 april 2001 (C 1) is het voor *Investeren in wijken* beschikbare bedrag als volgt verdeeld:
 - f 6.200.000,00 voor projecten voor kinderen en jongeren;
 - f 6.200.000,00 voor de verbetering van de leefbaarheid in de 7 Delftse wijken;
 - f. 300.000,00 voor monitoring en communicatie
 - f 12.700.000,00 totaal.

In de beschikbare stukken is geen onderbouwing of verklaring te vinden voor de verdeling van het bedrag van f 12.700.000,00 in twee gelijke delen. Bij 17^e wijziging van de gemeentebegroting voor het jaar 2001 is het volledige bedrag kennelijk beschikbaar gesteld. Het onderwerp van het Raadsbesluit luidt namelijk onder meer: 'Beschikbaar stellen van een krediet van f 12.700.000,00'.
3. Eerder al, namelijk bij Raadsbesluit van 25 mei 2000 (E 1) was een bedrag van f 560.000,00 uitgetrokken voor een 'EZH schoonmaak-/opknappkaravaan'. Het ging om het Delftse equivalent van het Rotterdamse 'opzoomeren'. Bij hetzelfde Raadsbesluit was een bedrag van f 390.000,00 uitgetrokken voor het bekostigen gedurende drie jaar van een projectleider voor het project '*Investeren in de wijken*'. Aldus was het gehele bedrag dat beschikbaar was voor Investeren in de wijken ad f 13.650.000,00 toegewezen.
4. Bij Raadsbesluit van 26 april 2001 zijn de bedragen van 2 x f 6.200.000,00 toegedeeld aan een dertiental projecten. (Blijkbaar is de zaak een aantal keren heen en weer gegaan. Een definitief Raadsbesluit zit niet bij de stukken. Wel een preadvies gedateerd 13 maart 2001 (E2), met een gewijzigde verdeling (zie de kennelijk bij het stuk behorende nota d.d. 7-2-2001[E 3]).
5. Nadien zijn kennelijk opnieuw wijzigingen aangebracht. Volgens een herziene versie van de 'Nota Bestedingsvoorstel EZH-gelden Investeren in de wijken' (E 5) is de verdeling uiteindelijk als volgt geworden.

Toewijzing middelen Investeren in wijken aan de verschillende projecten

Kinderen en jongeren	in guldens	in euro's
1. TOS-project (Thuis op straat)	f 650.000,00	€ 294.957,14
2. Speelbalprojecten	f 1.000.000,00	€ 453.780,21
3. Schoolpleinen	f 450.000,00	€ 204.201,09
4. Speelplekken	f 1.330.000,00	€ 603.527,68
5. Speel- en trapvelden	f 650.000,00	€ 294.957,14
6. Skatebanen	f 700.000,00 8)	€ 317.646,15
7. Activiteiten	f 420.000,00	€ 190.587,69
- Onderhoudsbudget kinderen en jongeren, algemeen	f 1.000.000,00 9)	€ 453.780,21
Totaal	f 6.200.000,00	€ 2.813.437,30
Leefbaarheid		
8. Opzoomeren/opknappkaravaan	f 450.000,00	€ 204.201,09
9. Kleur in het groen in de wijk	f 750.000,00	€ 340.335,16
10. Schonere stad	f 500.000,00	€ 226.890,10

⁸⁾ Uit andere -externe- bronnen was bovendien nog een aanvullend bedrag van f 200.000,00 beschikbaar gesteld.

⁹⁾ Bestemd als fonds om gedurende 20 jaar f 50.000,00 exploitatielasten te dekken. Zie voor een toelichting op de methodiek.

- Onderhoudsbudget schonere stad	f 1.000.000,00	10)€ 453.780,21
11. Kunst in de wijken	f 700.000,00	€ 317.646,15
12. Buurtacademie	f 750.000,00	€ 340.335,16
13. Veiligheid	f 1.050.000,00	€ 476.469,22
- Onderhoudsbudget leefbaarheid, algemeen	f 1.000.000,00	11) € 453.780,21
Totaal	f 6.200.000,00	€2.813.437,10

6. Vorenstaande bedragen corresponderen met de bedragen voor deze projecten in de voortgangsrapportage 2001-II (losse stukken nr. 7), weergevende de stand per november 2001.
7. De projectvoorstellen 51, 66, 79c, 110a, 112a en 113 lijken in meerdere of mindere mate verwerkt te zijn in de projecten 8 tot en met 13 van de subcluster *Leefbaarheid*.
8. Men zou kunnen stellen dat projectvoorstel 110b '**Meer groen en bloeiende struiken, bloemen in deze versteende stad**' model heeft gestaan voor project nr. 9. '*Kleur in het groen in de wijken*'.
9. Projectvoorstel 115c '**Ontmoeting-/ opvangmogelijkheden voor jongeren**'. Het realiseren van **Balspelcontainers bijvoorbeeld in Voorhof en Wippolder** lijkt de grondslag te hebben geleverd voor project nr. 2. '*Speelbalproject*'.
10. De relatie tussen ingediende projectsuggesties en de projecten voor kinderen en jongeren, is (behalve bij project nr. 2, het speelbalproject) minder evident dan met de projecten voor de verbetering en de leefbaarheid.
11. De projectvoorstellen 71c. '**Laad- losplaatsen Westerkwartier**', 78c '**De Kuiperwijk bestraten**' en 126a '**Vervangen bomen Händellaan**' lijken in geen van de projecten van de cluster *Investeren in de wijken* terug te komen.
12. Het bestedingsvoorstel d.d. 7 februari 2001 (E 3) maakt er gewag van dat er veel overleg is (geweest) met verscheidene bewonersgroepen over verschillende onderwerpen. Met jongeren is eveneens uitvoerig gecommuniceerd over hun wensen en behoeften. Onvermeld blijft of en zo ja op welke wijze met de indieners van de voorstellen overleg is geweest over het eindresultaat van hun inbreng ná de algemene terugkoppeling met de projectindieners die medio 2000 heeft plaats gevonden. .
13. Bij Raadsbesluit van 27 februari 2003 (E 4) is besloten van het toen nog resterende bedrag van € 433.780,00 een bedrag van € 193.780,00 te besteden aan gebleken noodzakelijk toezicht op een skatebaan aan de provinciale weg. Voor het project speelbal bleef het resterende bedrag van € 240.000,00 beschikbaar.
14. Er is derhalve een verschil tussen het oorspronkelijk beschikbare bedrag van € 453.780,21 en het hiervoor vermelde, blijkbaar op 27 februari 2003 nog resterende, bedrag van € 433.780,00, zijnde € 20.000,21. Volgens informatie moet dit bedrag zijn besteed 'in de eerste fase van De Speelbal', zonder dat exact bekend is, wanneer, hoe en waaraan.
15. Zowel voor De Speelbal als voor het toezicht op de skatebaan waren in het Raadsbesluit van 27 februari 2004 de exploitatiekosten voor vijf jaar gedekt. De vraag is gewettigd of dit strookt met de algemene eis dat eventuele exploitatiekosten van investeringen die bekostigd werden uit de EZH-gelden voor een periode van twintig jaar dienden te worden gedekt.
16. De Nota Speelbal Poptahof van 2 mei 2005 (C 6) stelt aan het college van burgemeester en wethouders voor een bedrag van € 202.691,00 uit het project speelbal uit te trekken voor de overgang van de Speelbal Poptahof naar de BWD. Er was volgens het financiële overzicht C 3 in 2003 voor Speelbal Poptahof overigens € 36,30 uitgegeven en in 2005 € 30.143,59. Mitsdien zou nog € 240.000,00 minus (€ 36,20 + € 30.143,59 + € 202.691,00) = € 7129,21 moeten resteren op deze post. Volgens overzicht C 3 is het saldo van project 2 Speelbal

¹⁰⁾ Idem

¹¹⁾ Idem

echter € 0,00. Op grond daarvan moet geconcludeerd worden dat het 'startbedrag' voor het project Speelbal niet € 240.000,00 was, maar € 232.871,00. Dát is het bedrag dat bij dit project in overzicht C 3 in de vierde kolom met als hoofd 'd.d. 6 sept.' ¹²⁾ wordt vermeld als het voor dit project beschikbare bedrag.

17. Een volgende conclusie moet derhalve luiden dat de bedragen genoemd in overzicht C 3 in de kolom 'd.d. 6 sept.' de bedragen zijn die blijkbaar op enig moment voor de verschillende projecten beschikbaar waren, en waar sindsdien mee verder is gewerkt. Mogelijk is er een (Raads-)besluit van na 26 april 2001, waarin de aanvankelijke verdeling van 26 april 2001 is gewijzigd.
18. Volgens het overzicht 'd.d. 6 sept.' (C 3) zijn er verschillen met de bedragen die hiervoor in de tabel bij bevinding 5. zijn vermeld op verscheidene posten. De verschillen variëren van zeer kleine, (kennelijke afrondings-)verschillen, tot verschillen die duiden op inhoudelijke en programmatische wijzigingen ten opzichte van de besluitvorming d.d. 26 april 2001.
19. Hierna is het overzicht 'd.d. 6 sept.' (C 3) geconfronteerd met de bedragen volgens het Raadsbesluit van 26 april 2001 (C 1). De bedragen volgens het laatstgenoemde document zijn gelijk aan de bedragen die vermeld zijn in de voortgangsrapportage 2001-II (losse stukken 7)

EZH Investerings in de wijken ¹³⁾

	Bedrag 'd.d. 6 sept.'	Bedrag Rb 26 april 01	Vershil
1. TOS.-project	€ 366.655,00 ¹⁴⁾	€ 294.957,14	€ - 71.697,86 (a)
2. Speelbalproject	€ 232.871,00	€ 453.780,21	€ + 220.909,21 (b)
3. Schoolpleinen	€ 204.202,00	€ 204.201,09	€ - 0,91
4. Speelplekken	€ 639.124,16	€ 603.527,68	€ - 35.596,48 (c)
5. Speel- en trapvelden	€ 261.482,00	€ 294.957,14	€ + 33.475,14 (d)
6. Skatebanen ¹⁵⁾	€ 317.646,15	€ + 317.646,16	(e)
7. Activiteiten	€ 190.588,00	€ 190.587,69	€ - 0,31
Totaal Kinderen en jongeren	€ 1.894.922,16	€ 2.359.656,95	€ + 514.739,07
8. Fleur Delft Op/opknapper.v.	€ 176.550,00	€ 204.201,09	€ + 27.651,09 (f)
9. Kleur in het groen in de wijk	€ 315.038,00	€ 340.335,16	€ + 25.297,16 (g)
10. Schonere stad	€ 205.826,00	€ 226.890,10	€ + 21.064,10 (h)
11. Kunst in de Wijken	€ 317.646,00	€ 317.646,15	€ + 0,05
12. Buurtacademie	€ 340.335,00	€ 340.335,16	€ + 0,16
13. Veiligheid	€ 465.443,00	€ 476.469,22	€ + 11.026,22 (i)
Totaal Leefbaarheid	€ 1.820.838,00	€ 1.905.876,80	€ + 85.038,88
14. Communicatie Monitoring	€ 121.618,00	€ 136.134,06	€ + 14.516,80 (j)
EZH-gelden wijken	€ 431.091,20	€ 0,00	€ - 431.091,20 (k)
Opknapperavaan + projectleid.	€ 0,00	€ 431.091,00	€ + 431.091,00
Totaal generaal	€ 4.268.469,93	€ 4.832.758,81	€ + 564.290,98

Verklaring van de verschillen van de nummers (a) tot en met (k)

- a. TOS-project: het verschil wordt veroorzaakt door drie door de provincie verleende subsidies (2001, 2002, 2003), in totaal: € 71.796,00.
- b. Speelbalproject: het verschil ad € 220.909,00 wordt veroorzaakt doordat de Raad bij een tweetal begrotingswijzigingen de toewijzing heeft gewijzigd:
 - de eerste ten gevolge van het raadsbesluit van 27 februari 2003 betreffende realisatie van toezicht skatebaan Provinciale weg/begrotingswijziging EZH investeren in de Wijken,

¹²⁾ Betreft de datum van samenstelling van het overzicht, 6 september 2005.

¹³⁾ Overzicht is exclusief de drie reserveringen voor exploitatiekosten ad 3 x € 453.780,21

¹⁴⁾ Uit andere, extern bronnen is € 71.796,00 ontvangen. Dát verklaart het verschil op deze post.

¹⁵⁾ Post komt in overzicht C 3 niet voor.

- deelproject speelbal (13^e begrotingswijziging 2003) ad € 193.780,00;
 - en ten tweede een BCF-uitname en vervolgens correctie daarop (92^e begrotingswijziging 2003 en 25^e begrotingswijziging 2004). Totaal bedrag: € 27.129,00
- c. Speelplekken: dit betreft een kredietoverschrijding, dekking heeft plaats gevonden uit rentevoorziening EZH. Bedrag € 35.596,00.
 - d. Speel- en trapvelden: uitname BTW Compensatiefonds ad: € 33.475,00.
 - e. Skatebanen: in het raadsbesluit betreffende het bestedingsvoorstel EZH gelden – investeren in de wijken van 26 april 2001 (17^e begrotingswijziging 2001) is besloten tot het bestemmen van 700.000 gulden (= € 317.646,15) uit de EZH-gelden ‘Investeren in de Wijken’ voor de aanleg van skatebanen. Aanvullend zijn daar ook nog andere gelden voor beschikbaar gesteld (in totaal nog eens 200.000 gulden). Omdat dit project al was afgerond komt het niet meer in staatje 2005 terug. Een echt verschil is er dus niet.
 - f. Fleur Delft Op/opknapkaravaan: uitname BTW Compensatiefonds ad: € 27.651,00.
 - g. Kleur in het groen in de wijken: uitname BTW Compensatiefonds ad: € 25.297,00.
 - h. Schonere stad: uitname BTW Compensatiefonds ad: € 21.064,00
 - i. Veiligheid: uitname BTW Compensatiefonds ad: € 11.026,00
 - j. Communicatie Monitoring: uitname BTW Compensatiefonds ad: € 14.516,00.
 - k. Bij raadsbesluit van 26 mei 2000 (34^e begrotingswijziging 2000) is 950.000 gulden (= € 431.091,00) beschikbaar gesteld voor de EZH-schoonmaak/opknapkaravaan en het aanstellen voor drie jaar van een EZH projectleider “Investeren in de Wijken”. In 2000 en 2001 zijn de kosten van de opknapkaravaan geboekt op dit budget. In het raadsbesluit betreffende het Bestedingsvoorstel EZH-gelden Investeren in de wijken van 26 april 2001 (17^e begrotingswijziging 2001) is besloten 450.000 gulden (= € 204.201,09) te bestemmen voor Delft Fleur Op/opknapkaravaan (post 8). Vanaf 2002 zijn ten laste van het budget ‘EZH-gelden in de Wijken’ uitsluitend de kosten van de projectleiding geboekt. De kosten m.b.t. Fleur Delft Op acties (de opvolger van de Opknapkaravaan) zijn vanaf 2002 geboekt ten laste van het budget Fleur Delft Op/Opknapkaravaan. Het (restant van het) aanvankelijk voor opknapkaravaan én projectleiding bestemde bedrag van € 431.091,00 kwam door het raadsbesluit van 26 april 2001 volledig beschikbaar voor projectleiding.

In stuk D1 wordt gesproken over het project skatebanen, als te zijn afgerond, maar dit project komt niet voor in het overzicht C3. Post 6. ontbreekt daarin. De verklaring blijkt te zijn dat dit een gevolg is van het feit dat het project is afgerond. Echter ook de projecten 1. TOS, 4. Speelplekken en 5. Speel- en trapvelden zijn afgerond, maar komen niettemin nog in het financiële overzicht C 3 voor.

- 20. Van de cluster 15. Investeren in de wijken zijn er enkele afgerond en afgesloten: 4. Speelplekken en 5. Speel- en trapvelden. Het project nr. 1 TOS. is tussentijds gestopt en op een andere wijze voortgezet. Op deze drie genoemde projecten resteren geen saldi. Op twee pos-ten resteren saldi van minder dan € 10.000,00, namelijk op 9. Kleur en in het groen in de wij-ken en 10. Schonere stad. Op zes andere projecten + Communicatie en Monitoring en EZH-gelden in de wijken resteert per 6 september 2005 nog ongeveer € 760.000,00 van het in to-taal voor deze doelen volgens het overzicht per 6 september 2005 beschikbare bedrag van € 4.268.469,93. In vier jaar is derhalve meer dan 80% van het beschikbare geld uitgegeven.
- 21. Eén van de oorspronkelijk gekozen projecten namelijk 1. TOS, waar aanvankelijk € 294.957,14 voor was uitgetrokken is volgens der rapportage D 1 tussentijds beëindigd. (2003?) Het toen resterende bedrag is toegevoegd aan de middelen voor een soortgelijk pro-ject, buiten de sfeer van de EZH-bestedingen, namelijk sport, spel en cultuur. De commissie leefbaarheid is hiervan op 14 oktober 2004 in kennis gesteld. Niet bekend is welk bedrag met de overheveling gemoeid was.
- 22. Verscheidene projecten lopen nog zeer lang door. Zo zal het resterende bedrag ad € 202.691,00 voor project 2. De Speelbal in de periode 2006 t/m 2013 tot besteding komen.
- 23. Op project 3. Schoolpleinen zijn 14 brede-schoolpleinen gerealiseerd voor in totaal € 127.950,00. Het resterende bedrag van € 76.251,00 wordt toegevoegd aan de ‘voorziening buitenkant schoolgebouwen’ voor onderhoud en toekomstige vervangingen van toestellen en voor de opvang van onvoorziene situaties in relatie tot de brede schoolpleinen. Niet bekend is of en zo ja op welke wijze daarover zich de besluitvorming heeft voltrokken en welk bedrag

met de overheveling gemoeid was.

24. Aanvankelijk viel onder het project 7. Activiteiten het bestaande project Sports on the streets. Dat is later uitgebreid met culturele activiteiten tot het project 'Sport en cultuur op straat'. Het per 6 september 2005 resterende restant van de post 7. Activiteiten ad € 25.551,00 is te weinig om het project voor te zetten. Daarom wordt het restant in het kader van het Samenhangend jaarprogramma sport, spel en cultuur in 2006 besteed aan het BOS-project, deelplan Vrijenban. Nog niet kon worden vastgesteld of en zo ja op welke wijze daarover zich de besluitvorming heeft voltrokken.
25. Het project Opknappkaravaan dat reeds in mei 2000 een vliegende start maakte, bleek in de loop van 2001 minder goed te bevallen. Daarom is in maart 2001 de opknappkaravaan getransformeerd in het project Fleur Delft op. Dit project loopt tot en met 2007. Nog niet kon worden vastgesteld of en zo ja op welke wijze daarover zich de besluitvorming heeft voltrokken en welk bedrag met de overheveling gemoeid was.
26. Het geld dat beschikbaar was voor het project Schonere Stad is vrijwel volledig besteed. Hoewel toezicht en handhaving onderdeel waren van de projectaanpak, kon met een vorm van toezicht pas medio 2004 worden gestart en met handhavende acties vanaf het voorjaar van 2005.
27. Het voor project 11. Kunst in de wijken uitgetrokken bedrag is volledig opgenomen in het krediet Cultuurstad 2002 Wijken. Bestedingen en stand van zaken ten laste van deze middelen blijken voor zo ver kon worden vastgesteld, niet uit de beschikbare stukken. Uit de naamgeving van de verschillende deelprojecten valt af te leiden dat het (in overgrote meerderheid) niet lijkt te gaan om beeldende kunst, maar om 'podium'-kunsten.
28. Het project 12. Buurtacademie was aanvankelijk qua concept gedacht als een soort Brede School. Het zou moeten gaan om het aanbieden van activiteiten die de zelfredzaamheid en het volwaardig deelnemen aan de Delftse samenleving van de bewoners zou vergroten. In het najaar van 2003 bleek echter dat de opzet te ambitieus was en het beschikbare budget van € 340.000,00 te laag. Men heeft het project toen omgebogen naar sociaal cultureel werk dat een antwoord moest geven op de veranderende vraag naar activiteiten en naar vrijetijdsbesteding in het algemeen. Het college van burgemeester en wethouders heeft bij besluit van 27 november 2003 ¹⁶⁾ ingestemd met de gewijzigde inzet van het budget voor het buurtacademieproject. In concreto ging het daarna om twee deelprojecten: Herinneringen uit de wijk en Wijktheater. Overigens blijkt voor dit doel eerder al € 20.000,00 beschikbaar gesteld. Uit het restantbudget werd aanvullend € 210.335,00 bestemd voor Herinneringen uit de wijk en € 80.000,00 voor het deelproject Wijktheater. In hoeverre dit laatste zich onderscheidt van of verwant is met project 11. Kunst in de wijken blijkt niet uit de stukken. Evenmin blijkt wat Herinneringen uit de wijk precies inhoudt. Het is een vertelproject voor ouderen en jongeren, met het doel de verschillend soorten bewoners van de wijken dichterbij elkaar te brengen. Voordat bleek dat het project Buurtacademie te ambitieus was, had men in 2002 en 2003 al € 28.855,00 besteed aan een 'programmamakelaar'.
29. Voor Project 13. Veiligheid resteerde op 5 september 2005 nog een bedrag van € 102.883,00. Vanaf 2001 is € 363.000,00 besteed aan verbetering van de sociale veiligheid bij een tweetal sportvelden, is bijgedragen in de kosten van een portokabin voor de reddingsbrigade in de Delftse Hout, is verlichting aangebracht bij een skatebaan, zijn fietsklemmen geplaatst bij een trapveld, zijn legale graffiti-muren gerealiseerd, is een kunstgraffiti-project verwezenlijkt, is het tiener- en jongenwerk uitgebreid, is de aanstelling van een bouwplanadviseur bij de gemeente voor het politiekeurmerk veilig wonen bekostigd, zijn enge plekken aangepakt en zijn twee projecten met als uitgangspunt intergenerationeel werken gestart. De resterende € 102.883,00 zal besteed worden aan initiatieven en maatregelen opgenomen in de nota 'Naar een veiliger Delft 2003-2006'.
30. Voor communicatie en monitoring is bij Raadsbesluit van 26 april 2001 een bedrag van € 136.134,06 uitgetrokken. In het verslag van Monique Peltenburg (D 1) wordt onder het hoofd

¹⁶⁾ Stuk niet beschikbaar.

'Algemene kosten, communicatie en monitoring' gemeld dat de kosten 'gemoeid met de ondersteuning bij de uitwerking en het in gang zetten van de uitvoering van de projecten en deelprojecten zijn gedekt uit **dit** budget. Dit betreft o.a. de kosten van de projectleider en de kosten voor activiteiten in het kader van de communicatie en monitoring van deze projecten'. Niet duidelijk is naar welke budget het vetgedrukte aanwijzend voornaamwoord 'dit' verwijst. Is dat naar het budget van €136.134,06 (€ 121.618,00)? Of verwijst dit 'dit' ook naar het budget van € 431.091,00 'EZH-gelden wijken'?. De indruk wordt gevestigd (in het overzicht van '6 sept.') dat het bedrag van € 431.091,00 met als omschrijving 'EZH-gelden wijken' (ook) voor deze doeleinden en 'algemene kosten' is en wordt aangewend. Niet juist kan zijn dat het bedrag dat Monique Peltenburg in D 1 voorziet van het label 'Opknappkaravaan en de projectleiding' mede voor de opknappkaravaan beschikbaar was en is gebleven, omdat de opknappkaravaan in 2002 blijikbaar al niet meer in gebruik was. (zie bevinding 21).

31. In de verzoeken om informatie ten behoeve van het onderzoek van de Rekenkamer is gevraagd ook inzicht te geven in de momentele onderhoudstoestand van de reeds bezochte wijken. In de rapportage van Monique Peltenburg (D1) wordt hierop gereageerd en gezegd dat deze vraag minder opportuun is. Gevraagd zou moeten worden naar de opbrengst van de investeringen op het gebied van leefbaarheid en veiligheid. Mogelijk duidt dit op een misverstand dat een grote omvang zou kunnen hebben dan zelfs uit de gestelde vraag en de reactie daarop blijkt. De projectvoorstellen die tezamen uiteindelijk hebben geleid tot de cluster 'Investeren in de wijken' hebben vrijwel alle tot onderwerp één of meer aspecten van de fysieke onderhoudstoestand van de wijken. Blijkbaar bestond bij menigeen een beeld dat investeren in wijken vooral met de fysieke onderhoudstoestand zou te maken hebben. Bezieet met het scala van projecten en deelprojecten dat uiteindelijk in het kader van Investeren in de wijken tot is of wordt uitgevoerd dan slaan deze slechts in beperkte mate op deze fysieke onderhoudstoestand, althans in directe zin.
32. Aan de opvatting dat vooral aan de fysieke infrastructuur werd gedacht dragen ook de woorden van de omschrijving van cluster 15. bij. Dat wordt in de omschrijving van de brochure die onder de bevolking medio februari 2000 nog onderstreept door de toevoeging van de woorden: 'Voor elke wijk komt een plan.'
33. Volgens de mondelinge toelichting van de zijde van de gemeente moet het merendeel van de projecten die zijn gestart in de cluster Investeren in de wijken vooral op hun waarde geschat worden als sociale investeringen. In de Nota evaluatie van de wijkbudgetten is een andere aanpak aangekondigd, gebaseerd op de ervaringen in de jaren 1998 - 2000. Er is inmiddels een verschuiving doorgevoerd van fysieke naar sociale investeringen. De opbrengst daarvan is terug te vinden in de wijkverslagen.

Bijlage 8. Cluster 21. Investeren in Monumenten

Bronnen: A 6 t/m A 33
B 16 t/m B 17
E 18

Omschrijvingen

De clusteromschrijvingen van 12/17 januari 2000 en 14 april 2000 zijn identiek. De omschrijvingen van de projecten ter onderbouwing van de clusteromschrijvingen van 17 januari 200 en van medio februari 2000 zijn identiek.

Bij Raadsbesluit van 30 maart 2000 is aan deze cluster toegewezen: **€ 2.268.901,00** (f 5.000.000,00, 50%)

Geselecteerde projecten (Raadsbesluiten van 21 december 2000 en 20 december 2001)

<u>No. bij Raad- pleging</u>	<u>Projecten Omschrijving</u>	<u>Raads- besluit</u>	<u>Geschatte kosten/voor- gesteld</u>	<u>Gese- lec- teerd?</u>	<u>Toegewezen/ Besteed</u>
64, 65, 89, 92 c	Oude Kerk	12-00	f 1,5 mln	ja	€ 544.536,00
64, 90	Orgel Burgwalkerk	12-00	f 1 mln	ja	€ 272.268,00
64	Hippolytuskapel	12-00	niet vermeld	ja	€ 228.705,00
64	Waalse Kerk	12-00	niet vermeld	ja	€ 196.033,00
64	Synagoge	12-00	niet vermeld	ja	€ 145.210,00
64, 143, 178,	Waltoren DDS	12-00	f 1,5 mln	ja	€ 363.024,00
	Sub-totaal		f 5 mln		€ 1.477.508,00
64	Restauratiefonds --		f 8 mln	neen	---
93	(7) poorten en hekken	12-01	f 0,2 mln	ja	€ 130.410,00
93	Klokken stadhuis	12-01	niet vermeld	ja	€ 56.892,00
94	Revolving fund	--	f 9 mln	neen	---
156	Koornbeurs	12-00	f 0,325	ja	€ 145.210,00
	Sub-totaal				€ 2.082.289,00
--	Reservering voor activiteiten die verband houden met restauraties en voor eventueel noodzakelijk toekomstig onderhoud	12-01	nieuw		€ 186.613,00
	Totaal				€ 2.268.901,00

Later toegevoegde projecten, gedekt uit Reservering

--	Gedenkpanelen Hofje van Gratie	--	nieuw	neen	€ 3.646,00
--	Boekje kerkraam Nieuwe Kerk	--	nieuw	neen	€ 21.993,00
--	Beschrijving gem. monumenten	--	nieuw	neen	€ 76.008,00
--	BTW-compensatiefonds	--	nieuw	neen	€ 43.756,00
	Sub-totaal				€ 145.403,00
	Stand reservefonds na Raadsbesluit 12-01				€ 186.613,00
	Sub-totaal				€ 41.210,00
	Overschot orgel Waalse kerk(A10)				€ 4.909,00
	De stand fonds (per datum overzichten A 9/A10) zal dus zijn:				€ 46.119,00

Bevindingen:

1. Aan de redenen de voorstellen voor een restauratiefonds en het revolving fund niet te honoreren worden geen beschouwingen gewijd.
2. Het preadvies bij het Raadsbesluit van 20 december 2000 maakt er gewag van dat 'het verdelingsvoorstel (is) besproken met betrokkenen en/of belanghebbenden bij het project. Hierbij is over en weer toelichting gegeven en zijn vragen beantwoord.' Onbekend is of er na een grote bijeenkomst voor alle projectindieners medio 2000, nog afzonderlijke contacten zijn geweest met indieners en supporters van projectvoorstellen die niet zijn gehonoreerd. (E 18)
3. De Raad heeft op 21 december 2001 onder meer besloten tot het instellen van een restauratiefonds monumenten. Het vakteam Bouwtoezicht en monumenten zal een principebesluit tot het doen van uitgaven ten laste van het fonds voorleggen aan de voor monumenten verantwoordelijke wethouder alvorens tot bestedingen over te gaan. (A 24)
4. Volgens het Raadsbesluit van 21 december 2001 tot instelling monumentenfonds: jaarlijks brengen wij (B&W) u (Raad) verslag uit van de uitgaven. (A 24)
5. Besluit B&W d.d. 17 maart 2003 voor herdenkplaten Hofje van Gratie voor € 3646,00,00 (A 31)
6. Besluit B&W d.d. 18 augustus 2003 voor boekje glas-in-lood ramen Nieuwe Kerk voor ca. € 15.000,00. Overschrijding 46,6%. (A 32)
7. Besluit B&W d.d. 31 maart 2004 voor het uitbesteden van de beschrijvingen van de toekomstige gemeentelijke monumenten in de binnenstad omdat het vakteam 'momenteel' onvoldoende capaciteit heeft voor € 76.007,68. (A 33). Volgens ambtelijke toelichting was deze uitbesteding noodzakelijk in verband met haalbaarheidsonderzoeken voor monumentenaanwijzing. Als de kosten niet ten laste van het fonds zouden hebben kunnen worden gebracht, had men elders dekking moeten zoeken.
8. Per datum overzichten A9 en A10 zijn door uiteenlopende oorzaken nog niet afgewikkeld:
 - a. Maarchalkerweerdorgel = orgel Burgwalkerk
 - b. Waltoren DDS
 - c. KoornbeursOp deze projecten zijn voorschotten van 80% betaald.

Bijlage 9. Cluster. 25 Investeren in fietsvoorzieningen

Bronnen: E 6
H 1 en H 2

Omschrijvingen

De clusteromschrijvingen van 12/17 januari 2000 en 14 april 2000 zijn identiek. De tekst van de clusteromschrijving in de brochure van medio februari 2000 is iets beknopter, maar wijkt qua strekking niet af. De omschrijving van de projecten die tezamen de cluster vormen, zijn in het projectenboek van 12/17 januari 2000 gelijk aan de omschrijving van 14 april 2000.

Bij Raadsbesluit van 30 maart 2000 is aan deze cluster toegewezen: **€ 3.180.000,00** (f 7.000.000,00, 100%)

Geselecteerde projecten (Raadsbesluit 21 februari 20002, zie ook besluit college d.d. 5 februari 2002 (E 6))

<u>Nr bij Raad- pleging</u>	<u>Projecten Omschrijving</u>	<u>Raads- besluit</u>	<u>Geschatte kosten/voor- gesteld</u>	<u>Gese- lec- teerd?</u>	<u>Toegewezen/ besteed</u>
101, 102	asfalteren en aanleg fietspaden:				
	- asfalteren huidige fietspaden	02-02	niet vermeld	ja	€ 850.000,00
	- snelfietspad Delft-Den Haag	--	niet vermeld	neen	--
	- snelfietspad Delft-Vinexlocats	--	niet vermeld	neen	--
102	maken fietsnetwerk	--	niet vermeld	neen	--
103	fiets-/voettunnel Tanthof Oost	02-03	niet vermeld	ja	€ 330.000,00
108	versnellen fietspadenplan	02-03	niet vermeld	ja	€ 2.000.000,00
	Totaal				€ 3.180.000,00

Opmerkingen:

1. Aan kwaliteitsverbetering fietspaden is tot ultimo 2004 een bedrag van € 617.392,00 uitgegeven. Er resteert nog € 195.504,00 (excl. BTW). (H 2)
2. De snelfietspaden Delft - Den Haag liggen alle vrijwel volledig op het grondgebied van andere gemeenten en komen volgens het bestedingsvoorstel (E 6) derhalve niet in aanmerking voor verbetering ten laste van de (Delftse) EZH-gelden. Voor zover een deel van één van de snelfietspaden wél op Delfts grondgebied ligt, wordt een verbetering van de situatie vanwege de fysieke omstandigheden niet mogelijk geacht. (E 6)
3. De aanleg van snelfietspaden van Delft naar Vinexlocaties is óf een verantwoordelijkheid van andere gemeentebesturen dan het Delftse of is zo kostbaar (Delfgauw Emerald) dat het niet verantwoord wordt geacht hiervoor een bijdrage uit de EZH-gelden beschikbaar te stellen.
4. Voor een haalbaarheidsstudie m.b.t. de fiets-voettunnel Tanthof Oost is € 30.000,00 uitgetrokken. Voorts is voor de eerste kosten van realisatie van de tunnel € 300.000,00 uitgetrokken. In 2004 is hierop € 5.400,00 (excl. BTW) besteed. De studie zal in 2006 plaats vinden. De totale kosten zullen in de orde van grootte van € 7.000.000,00 liggen. De realisatie wordt voorzien uiterlijk in 2009. (H 1) De vraag kan gesteld worden of een bijdrage van € 330.000,00 aan de voorbereidingskosten van een tunnel als deze een Investering in fietsvoorzieningen genoemd kan worden. En als de vraag bevestigend wordt beantwoord is de vraag vervolgens of een bedrag van € 330.000,-- ten opzichte van het totale investeringsbedrag een zinvolle aanwending van EZH-geld betekent.

5. Blijkbaar is het aanleggen van een rotonde op het kruispunt Delfgauwseweg/Nassaulaan en het fietspad Pauwmolen onderdeel van het fietspadenplan. In de nota EZH bestedingsvoorstellen fiets, openbaar vervoer en auto wordt dit project (als enige) aangewezen als project in het kader van projectvoorstel 108 versnellen van de uitvoering van het fietspadenplan. Tot ultimo 2004 was hierop besteed € 1.318.819,00 (excl. BTW). Er resteert nog € 411.925,00 excl. BTW (H 2). Voor deze rotonde wordt subsidie van ongeveer € 1.000.000,00 verwacht. Als dit bedrag binnenkomt wordt het toegevoegd aan de reservering voor de fiets-/voettunnel Tanthof Oost.
6. De indieners van de fietsprojecten zijn op 4 februari 2002 uitgenodigd voor overleg met de betrokken portefeuillehouder over hun voorstellen en de voorgenomen honorering, vertaling of niet-honorering van voorstellen. Niet alle initiatiefnemers zijn verschenen. In het (summiere) verslag van de bijeenkomst klinkt bij enkelen minimaal teleurstelling door over het niet of anders dan bedoeld, honoreren van voorstellen.

Bijlage 10. Cluster 28. Investeren in sportzalen en -hallen

Bronnen: A 5
E 14 en E 15)

Omschrijvingen

De clusteromschrijvingen van 12/17 januari 2000 en 14 april 2000 zijn niet identiek. In het projectenboek d.d. 12/17 januari 2005 luidt de omschrijving als volgt: 'Er komen meer mogelijkheden voor sport dicht bij huis door te investeren in meer en betere overdekte sportaccommodaties. Het gaat om nieuwbouw en verbouw van sportzalen in de wijken en sporthallen op sportparken. *Renovatie van het sportcentrum TU is in dit verband denkbaar mits sprake is van een breder gebruik van deze sporthal.* Uitvoering: 2000-2002.'

In de Beschrijving van de EZH-projecten d.d. 14 april 2000 zijn de cursief gedrukte woorden weggelaten.

De omschrijvingen van één van de projecten verschilt ook. Project 175 wordt in het projectenboek d.d. 12/17 januari 2000 als volgt omschreven: 175. Renovatie sportcentrum TU
Voorgesteld wordt om enkele procenten van de f 115 mln te investeren in de uitbreiding van het TU-Delft Sportcentrum, met enkele squashbanen en extra tennisbanen. *Met ook een renovatie van de sporthal. (De TU verhoogt voor de dekking van de kosten de kaartprijzen met 25%). Enkele miljoenen*'. In de omschrijving van de projecten d.d. 14 april 2000 zijn de cursief gedrukt woorden weggelaten.

Bij Raadsbesluit van 30 maart 2000 is aan deze cluster toegewezen: **€ 1.361.340,00** (f 3.000.000,00, 50%)

Geselecteerde projecten (Raadsbesluit van 21 december 2000)

<u>Nr bij Raad- pleging</u>	<u>Projecten Omschrijving</u>	<u>Raads- besluit</u>	<u>Geschatte kosten/voor- gesteld</u>	<u>Gese- lec- teerd?</u>	<u>Toegewezen/ besteed</u>
137, 142	Nieuwbouw/verbouw sportzalen en sporthallen	---	f. 5 mln	neen	---
164	Sporthal Tanthof Zuid	12-00	niet vermeld	ja	€ 453.780,00
164	Sporthal Kerkpolder	12-00	niet vermeld	ja	€ 453.780,00
164	Verbeteren/aanpassen van bestaande hallen en zalen	---	niet vermeld	neen	---
164	Eventueel slopen Buitenhof	---	niet vermeld	neen	---
175	Renovatie sportcentrum TU	---	enkele %%	neen	---
---	Sporthal Wippolder	12-00	nieuw	ja	€ 453.780,00
	Totaal				€ 1.361.340,00

Bevindingen:

1. In de projectenboeken die bij de burgerraadpleging en de besluitvorming in de Raad over de verdeling van de f. 115 mln als onderbouwing golden, speelde de renovatie van de sportaccommodaties van de TU nog een rol. Hoewel pas in het Raadsbesluit d.d. 21 december 2000 de afweging plaats vindt, die leidt tot de conclusie de TU-sportaccommodaties buiten beschouwing te laten, anticipeert het projectoverzicht d.d. 14 april 2000 hierop reeds.
2. In het preadvies dat leidt tot het Raadsbesluit van 21 december 2000 (E 14 en E15) wordt gemotiveerd waarom de renovatie van de sportvoorzieningen van de TU buiten de boot valt en waarom een sporthal voor sportvereniging Wippolder wordt toegevoegd. Ook wordt uiteengezet op welke wijze wordt voorzien in het niet door de gemeente gedekte deel van de investeringen. De onderbouwing van het bedrag dat voor de cluster is uitgetrokken en de uiteindelijke toewijzing aan drie projecten verschillen ogenschijnlijk niet veel van elkaar. Wat opvalt is dat de aanvankelijk-

ke onderbouwing (zie ook de projecten 137 en 142) veel verder lijkt te gaan dan slechts de nieuwbouw van twee, en later drie sporthallen.

3. Volgens het overzicht A 4 zijn de hallen in Kerkpolder en Wippolder gereed en afgerekend. Uiterlijk 1 januari 2006 moet gestart zijn met de bouw van de hal in Tanthof.

Bijlage 11. Cluster 29. Investeren in (verenigings-)sportaccommodaties

Bronnen: A 5
E 16 t/m E 17

Omschrijvingen

De clusteromschrijvingen van 12/17 januari 2000 en 14 april 2000 tekstueel niet gelijk maar wel qua strekking. De omschrijvingen van het enige project in deze cluster ter onderbouwing van de clusteromschrijvingen d.d. 17 januari 2000 en d.d. medio februari 2000 zijn identiek.

Bij Raadsbesluit van 30 maart 2000 is aan deze cluster toegewezen: **€ 453.780,00** (1.000.000,00, 50%)

Geselecteerde projecten (Raadsbesluit van 28 september 2000, E 17)

<u>No. bij Raad- pleging</u>	<u>Projecten Omschrijving</u>	<u>Raads- besluit</u>	<u>Geschatte kosten/voor- gesteld</u>	<u>Gese- lec- teerd?</u>	<u>Toegewezen/ besteed</u>
166	Wetra-velden voor Full Speed	--	niet vermeld	neen	---
--	Rubber kunstgrasveld voor DVC	09-00	--	ja	€ 317.646,00
--	Accommodatie jeux des boules	09-00	--	ja	€ 124.789,00
--	DHC-stadion	09-00	--	ja	€ 11.345,00
	Totaal				€ 453.780,00

Opmerkingen:

1. In de onderbouwing van cluster 29 is uitsluitend verwezen naar de omschrijving van project 166; de Wetra-velden voor Full Speed. Curieus is echter dat het enige projectvoorstel dat de onderbouwing van deze cluster vormde niet is gehonoreerd, althans niet in het kader van de besteding van de EZH-gelden. Van de zijde van ambtelijke medewerkers is toegelicht dat de keuze voor andere projecten veel beter paste in het gemeentelijk beleid.
2. Volgens overzicht A 5 hebben de kosten van het project rubber ingestrooid kunstgrasveld voor DVC ruimschoots het bedrag van de beschikbaar gestelde EZH-middelen overschreden. Uit andere gemeentelijke bronnen is in totaal € 76.207,00 aanvullend beschikbaar gesteld.
3. De omschrijving van de cluster laat ruimte meer projecten in deze cluster een plaats te geven dan alleen het Wetra-project. In het Raadsbesluit van 28 september 2005 is dit ook geschied. Aan de boulesvereniging MIDI is € 124.789,00 toegekend voor onder meer het overkappen van haar accommodaties en aan DHC is € 11.345,00 toegekend om haar stadion meer geschikt te maken voor multifunctionele doeleinden.
4. In ieder geval waren twee projecten die bij Raadsbesluit van 28 september 2000 aanvullend werden gehonoreerd, evenals het project dat in de burgerraadpleging met zoveel woorden wel was genoemd (de Wetra-velden), onderdeel van een groep van zeven projecten, die kennelijk eerder in de overwegingen en plannen waren genoemd en betrokken. Alleen het Wetra-project werd in eerste instantie toegelaten tot de 'competitie' en werd vermeld in de burgerraadpleging. De overige zes, waaronder dus ook de twee die de Raad op 28 september 2000 alsnog honoreerde, werden eerder afgewezen omdat deze 'van te weinig algemeen belang zijn'. (E 17).
5. Alle projecten zijn voltooid en afgesloten.

Bijlage 12. Brief aan organisaties e.d.

Delft, 1-12-1999

Aan geadresseerde

Delftenaren hebben deze maand de unieke gelegenheid om suggesties aan te dragen voor het besteden van f 115 miljoen, geld dat de gemeente krijgt door de verkoop van de aandelen in het Elektriciteitsbedrijf Zuid-Holland (EZH). Wij maken u graag attent op de mogelijkheden die deze aanpak ook uw organisatie biedt.

Hebt u een idee voor een nieuw project, dan kunt u een voorstel indienen bij het gemeentebestuur. In uw voorstel beschrijft u wat het project is, wanneer het uitgevoerd zou kunnen worden en wat de kosten zijn. Vermeld ook duidelijk uw naam, adres en telefoonnummer. Beperk uw omschrijving tot maximaal 2 pagina's A4. Stuur uw voorstel aan het college van burgemeester en wethouders, postbus 78, 2600 ME Delft. Mailen kan ook, naar bduijl@delft.nl. Of lever uw voorstel in bij het gemeentelijk informatiecentrum, Phoenixstraat 16. Uw voorstel moet uiterlijk op 22 december binnen zijn.

Uitgebreide informatie over de procedure en de criteria waaraan voorstellen worden getoetst, vindt u deze week in de Stadskrant. U kunt de informatie ook Raadplegen via het internet: www.delft.nl/stadhuis

Het is ook mogelijk om een afspraak te maken voor een mondelinge toelichting. U kunt deze afspraak maken met de afdeling communicatie van de gemeente, tel. (015) 260 25 00.

Wilt u uw voorstel toelichten of wilt u meer informatie voordat u een voorstel indient, dan kunt u deelnemen aan een aantal bijeenkomsten die het gemeentebestuur in december belegt. Hiervoor moet u zich wel vooraf aanmelden, in verband met de beperkte ruimte. De bijeenkomsten zijn op:

- woensdag 8 december in Die Buytenweye, Sasboutstraat 2 (19.30 uur)
- maandag 13 december in de BuurtRaad '75, Chopinlaan 9, (19.30 uur)
- woensdag 21 december in het stadhuis, Markt 87, (19.30 uur)

Aanmelden kan tot een werkdag voor de bijeenkomst tijdens kantooruren bij het gemeentelijk informatiecentrum, tel. (015) 260 24 94.

Ons college maakt een eerste selectie uit alle suggesties, op basis van enkele 'technische' criteria. De Gemeenteraad maakt vervolgens een definitieve keuze, waarna de lijst van projecten in februari wordt voorgelegd aan de bevolking. Elke Delftenaar van 12 jaar en ouder krijgt dan een overzicht van alle projecten in de bus. Op een antwoordformulier kan men door het plakken van 'duiten' aangeven aan welke projecten uit die lijst men de voorkeur geeft. Op basis van de uitkomst van deze peiling maakt het gemeentebestuur in maart de definitieve keuze.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Delft.

,burgemeester.

,secretaris.

Bijlage 13. Brief aan projectindieners

Delft, 11-02-2000

Aan geadresseerde

U heeft met veel andere Delftenaren suggesties gedaan voor het investeren van de EZH-gelden (f 115 miljoen). Onlangs heeft u bericht ontvangen dat ook uw suggestie, geheel of gedeeltelijk, is verwerkt in een projectvoorstel. De Gemeenteraad heeft hiermee inmiddels ingestemd, en een aantal wijzigingen aangebracht. De definitieve projectenlijst vindt u bijgaand.

Zoals bekend wordt deze lijst eind februari voorgelegd aan de Delftse bevolking. Ik nodig u van harte uit om de startbijeenkomst van deze fase van het proces bij te wonen.

De bijeenkomst vindt plaats op **dinsdag 22 februari** vanaf 16.00 uur in de Burgerzaal van het stadhuis aan de Markt. Tijdens deze bijeenkomst wordt de brochure gepresenteerd die die week bij alle Delftenaren in de bus valt. Aansluitend is er tot circa 18.00 uur gelegenheid om onder het genot van een drankje informeel verder te spreken over de projecten.

De campagne bestaat, in grote lijnen, uit de volgende onderdelen:

- Een beschrijving van de procedure en de projecten verschijnt in een bijlage van de Stadskrant van donderdag 17 februari.
- Dezelfde informatie is ook te vinden op internet: www.delft.nl
- Informatie is vanaf 22 februari ook te zien in het gemeentelijk informatiecentrum. Hier wordt een tentoonstelling ingericht die een overzicht geeft van alle projecten.
- Op woensdag 23 februari ontvangt elke Delftenaar van 12 jaar en ouder per post een brochure. Hierin staat een beknopte omschrijving van alle projecten. Achterin deze brochure zit een antwoordkaart. Hierop kan men de projecten aankruisen die men zelf het belangrijkste vindt. Iedere Delftenaar moet een keuze maken, en mag daarom niet meer (wel minder) dan 10 projecten kiezen. De kaart moet uiterlijk op dinsdag 7 maart worden teruggestuurd of ingeleverd (bij het gemeentelijk informatiecentrum).
- Om Delftenaren te wijzen op de campagne worden eind februari en begin maart advertenties geplaatst in de lokale media (Delftse Post, Delft op Zondag, Stadskrant, InfoThuis), een commerciaal uitgezonden op de lokale radio (Stad FM 106.3) en reclame vertoond in de Delftse bioscopen. Daarnaast worden op meerdere plaatsen in de stad posters geplaatst.

Meerdere indieners van projectvoorstellen maken al gebruik van mogelijkheden om extra aandacht te vestigen op bepaalde projecten, bijvoorbeeld door eigen publicaties. Als u nog overweegt publiciteit te vragen voor projecten, dan kunt u gebruik maken van het logo en de slogan die voor deze campagne zijn gemaakt. Deze zijn in elk geval verwerkt in alle uitingen die de gemeente maakt.

Als afsluiting van de campagne wordt op donderdag 16 maart een slotbijeenkomst georganiseerd, opnieuw vanaf 16.00 uur. Die bijeenkomst wordt gehouden in de foyer van theater De Veste. U ontvangt hiervoor te zijner tijd nog een uitnodiging.

Tot slot wijs ik u erop dat het gemeentebestuur de uitkomst van de meningspeiling in maart/april bespreekt. Op basis van de uitkomst zal het college van burgemeester en wethouders een voorstel voorleggen aan de Gemeenteraad. De Raad bepaalt uiteindelijk hoe het budget precies wordt verdeeld. Daarna worden de geselecteerde projecten verder uitgewerkt. Dit gebeurt in samenspraak met indieners en andere betrokkenen.

Barry Raymakers,

Communicatieadviseur

Bijlage 14. Overzicht geraadpleegde documenten

Datum stuk)	No.	Inhoud	**)	Steller/ondertekenaar	Aard van het stuk
Losse stukken					
28-7-2005	0	Informatiebehoefte onderzoek EZH-gelden	a	B. den Uijl	brief met bijlagen
12/17-1-00	1	projectenboek januari 2000 (zie F 1 t/m 5)	a	B. den Uijl	overzicht + omschr. alle projecten
1-1-1900	2	Einduitslag meningspeiling	a	anoniem I. de	uitslag enquête
16-3-2000	3a	Uitslag EZH-campagne verrassend	a	Greef	Memo voor de pers over uitslag
21-3-2000	3b	Bestemming gelden uit de EZH-reserve, projecten	a	B&W	Raadsvoorstel met Rb. en bijlagen
30-3-2000	4	Handelingen Gemeenteraad	a	Raad	behandeling 3b.
13-6-2000	5	Nadere uitwerking EZH-projecten	a	B&W	Raadsvoorstel met Rb. en bijlagen, o.m. over aansturing
30-11-2000	6	evaluatierapport EZH-campagne	a	Raad	Raadsbesluit met evaluatierapport
1-11-2001	7	Voortgangsbericht, stand van zaken	a	B. den Uijl	rapportage 2001-II
1-1-1900	8	kredietoverzicht alle projecten (zie E 19)	a	anoniem	t/m 31-12-2004
1-1-1900	9	Wat zou u doen met 115 miljoen?	a	anoniem	Brochure t.b.v. bevolkingsraadpleging
1-6-2005	10	Burgerjaarverslag 2004	a	burgemeester	brochure
Map A					
1-3-2004	1	Eindrapportage DIA project periode 2000 - 2004	o	N. Hendriks	verslag
30-8-2005	2	EZH Middelen Scholen voor de toekomst	o	R.Toussain R. de Groot	verslag
28-7-2005	3	Informatiebehoefte onderzoek EZH-gelden	a	B. den Uijl	brief, zie ook Losse stukken, nr. 0
1-1-1900	4	5 Investeren in sportzalen en sporthallen	s	anoniem	overzichtje
1-1-1900	5	6 Investeren in sportzalen en sporthallen	s	anoniem	overzichtje
17-11-2000	6	verdeling f. 5 mln. Monumenten	m	T. Kronshorst	besluitformulier
5-12-2000	7	bestedingsvoorstel monumenten	m	B&W	Raadsvoorstel, Rb., bijlagen
5-12-2000	8	idem	m	B&W	als 7, zonder bijlagen
1-1-1900	9	EZH -project Investeren in monumenten	m	anoniem	financieel overzicht 7 projecten
1-1-1900	10	uitgaven uit EZH-monumentenfonds	m	anoniem	financieel overzicht 12 projecten
5-8-2003	11	besluit toekenning restauratie Maars.orgel	m	J.P.Smolders	brief met beschikking

11-11-2002	12	brief uitbetaling restant Hipp. Kapel	m	G.J. van Leeuwen	brief
8-11-2002	13	uitbetaling restant Hipp. Kapel	m	G.J. van Leeuwen	beschikking
3-7-2001	14	uitbetaling voorschot Hipp. Kapel	m	G.J. van Leeuwen	beschikking
11-11-2002	15	brief vaststelling en uitbetaling Oude Kerk	m	G.J. van Leeuwen	brief met beschikking
8-5-2001	16	brief toekenning Oude Kerk	m	G.J. van Leeuwen	brief met beschikking
13-12-2004	17	toekenning en voorschot DDS gebouw	m	J.P. Smolders	brief met beschikkingen
13-2-2001	18	toekenning en voorschot orgel Waalse kerk	m	G.J. van Leeuwen	brief met beschikking
3-7-2001	19	vaststelling en uitbetaling Orgel Waalse kerk	m	G.J. van Leeuwen	brief met beschikking
8-5-2001	20	Toekenning en voorschot synagoge	m	G.J. van Leeuwen	brief met beschikking
15-4-2001	21	vaststelling en uitbetaling synagoge	m	G.J. van Leeuwen	brief met beschikking
19-9-2003	22	definitieve toekenning en voorschot Koornbeurs	m	J.P. Smolders	brief met beschikking
26-11-2002	23	instelling monumentenfonds	m	T. Kronshorst	besluitformulier en nota voor B&W
4-12-2001	24	instelling monumentenfonds	m	B&W	Raadsvoorstel, Rb.
29-10-2004	25	vaststelling en uitbetaling uurwerk stadhuis	m	J.P. Smolders	brief aan gemeente met beschikking
29-10-2004	26	vaststelling en uitbetaling grenspaal Schieweg	m	J.P. Smolders	brief aan gemeente met beschikking
27-10-2004	27	idem	m	idem	idem, als 27
29-10-2004	28	vaststelling en uitbetaling Maria Gouweloospoort vaststelling en uitbetaling Oosteinde 152 en Oud	m	J.P. Smolders	brief en beschikking
5-12-2003	29	D.65	m	J.P. Smolders	brief en beschikking
25-3-2003	30	toekenning gedenkpanelen Hofje van Gratie	m	C. Prins	brief en beschikking
17-3-2003	31	Principebesluit gedenkpanelen	m	T. Kronshorst	memo aan B&W?
18-8-2003	32	Principebesluit glas-in-loodramen Nieuwe Kerk	m	T. Kronshorst	memo aan B&W?
31-3-2004	33	Uitbesteden beschrijvingen aanwijzen monumenten	m	A. Gut	memo aan B&W?

Map B

13-12-2004	16	toekenning en voorschot Oostplantsoen 140	m	J.P. Smolders	brief met beschikking
13-12-2004	17	toekenning en voorschot Oostplantsoen 140	m	J.P. Smolders	identiek aan 16

Map C

14-4-2001	1	bestedingsvoorstel no. 15, investeren in wijken	w	B&W	Raadvoorstel, met Rb. en nota investeren in wijken
15-3-2005	2	evaluatie werking wijkbudgetten	w	B&W	Raadvoorstel, met Rb. en nota evaluatie wijkbudgetten 2005
1-1-1900	3	Investerings in de wijken	w	anoniem	financieel overzicht 2000-2005
24-4-1900	4	Programma Thuis op straat	w	R. Griep	nota voor B&W Raadsvoorstel met Rb.
11-2-2003	5	realisatie toezicht skatebaan provinciale weg	w	B&W	
2-5-2005	6	speelbal Poptahof	w	A.P. Hoogendam	voorstel aan B&W

27-5-2003	7	aanpak hondenpoep	w	O. van Kalles, M. Dat	begeleidingsformulier cie. leefbaarheid en voorstel aan B&W
1-1-1900	8	Nota inzet budget Buurtacademie	w	J.A.Marck	nota voor B&W?

Map D

12-9-2005	1	EZH-Investeren in de wijken	w	Monique Peltenburg	verantwoording t.b.v. Rekenkameronderzoek
5-9-2005	2	EZH Investeren in de wijken	w	?	financieel overzicht per 5-9-2005, bijlage nr. 3 bij D1

Map E

12-1-2001	1	Bestedingsvoorstel nr. 1, investeren in wijken	w	B&W	Raadsvoorstel schoonmaak/opknappakaraan
13-3-2001	2	Bestedingsvoorstel nr. 1, investeren in wijken	w	B&W	Raadsvoorstel kinderen en jongeren, zeven wijken en monitoring en communicatie
7-2-2001	3	Nota investeren in wijken	w	A. van Berkel	nota voor college, bijlage bij E2
11-2-2003	4	realisatie skatebaan provinciale weg	w	B&W	Raadsvoorstel in kader van speelbal
10-4-2001	5	Bestedingsvoorstel EZH-gelden invest. In wijken	w	A. van Berkel	nota voor college, herziening verdeling
28-1-2002	6	bestedingsvoorstellen fiets, o.v. en auto	f	Jeroen Hutten	nota voor college, incl. besluitformulier
13-6-2000	7	verdelingsvoorstel EZH proj. Scholen v.d. toekomst	o	B&W	Raadsvoorstel, met Rb, en nota ICT-beleid primair ond.
1-1-1990	8	Nota brede schoolontwikkeling, Dia, Venster	o	anoniem	incl. PvA, beoordelingscriteria en verslag conferentie
14-11-2000	9	bested. Voorstel nr. 3 scholen v.d. toekomst	o	B&W	ict en vervangingsvraag onderwijs
15-2-2002	10	krediet haalbaarheidsonderz. Techniekeducatielab.	o	B&W	onderzoekkosten
8-4-2003	11	krediet module machatronica vmbo en mbo	o	B&W	incl. Rb. En overeenkomst
11-4-2004	12	krediet proj. Techniekeducatie	o	B&W	incl. Rb. En project-plan
8-6-2004	13	krediet hoofdlijnennota DIA 2 prim. Ond.	o	B&W	incl. hoofdlijnennota DIA 2
5-12-2000	14	bested. Voorstel nr. 28 sporthallen en -zalen	s	B&W	bijdragen in stichtingskosten nieuwe hallen
10-11-2000	15	Nota bested. voorstel sporthallen en -zalen	s	Rob van den Berg	nota voor college,
12-9-2000	16	bested.voorstel nr. 19 invest. In sportaccomm	s	B&W	steun voor diverse accommodaties
13-7-2000	17	nota. Bested voorstel nr. 19	s	Rob van den Berg	nota voor college
5-12-2000	18	verdelingsvoorstel EZH investeren in monument	m	B&W	incl. Rb.
1-1-1900	19	financieel overzicht div. projecten	a	anoniem	t/m 31-12-2004

Map F

12-1-2000	1	EZH-projectenboek: alle projecten op een rij	a	B. den Uijl	stuk nr. D99521, opsomming van 213 projecten
1-1-1900	2	geselecteerde projecten en beoordeling projecten	a	anoniem	stuk nr. D 00001 selectie en beoordelingslijst
17-1-2000	3	als F 1	a	B. den Uijl	stuk nr. D99521, opsomming van 213 projecten, identiek aan F 1?
1-1-1990	4	als F 2	a	B. den Uijl	stuk nr. D00001, selectie en beoordelingslijst, identiek aan F 2?

17-1-2000	3	als F 3	a	B. den Uijl	stuk nr. D99521, opsomm. van 213 projecten, gelijk a F 1 en F 3?
-----------	---	---------	---	-------------	--

Map G

19-2-2002	4	Bested.voorstel 24, verbet. Openbaar vervoer	?	B&W	voorstel college, met Rb.
-----------	---	--	---	-----	---------------------------

Map H

1-11-2005	1	overzicht projecten fietsvoorzieningen	f	B. den Uijl	mail inzake stand van zaken
1-1-1900	2	fin. Overz. bestedingen fietsvoorz. 2000-2004	f	anoniem	spreadsheet stand kredieten

Map I

19-2-2002	1	bestedingsvoorstel 24 fietsvoorzieningen	f	B&W	Raadsvoorstel + concept Rb
-----------	---	--	---	-----	----------------------------

*) 1-1-1900 = stuk niet gedateerd

**) Heeft betrekking op project:
a = alle projecten
f = fietsvoorzieningen
m = monumenten
o = onderwijs/scholen
s = sport- en verenigingsaccommodaties
w = wijken

Losse stukken en mappen A, B en C waren beschikbaar per 30 september 2005 (zie overzicht per 2 oktober 2005)

Los stuk nr. 1 ontvangen op 5 oktober 2005 (zie map E)

Los stuk nr. 8 ontvangen op 7 oktober 2005 (zie map F)

D is ontvangen via de mail op 3 oktober 2005

E is ontvangen per post op 5 oktober 2005

F is ontvangen per post op 7 oktober 2005

G is ontvangen per post op 18 oktober 2005

H is ontvangen per mail op 1 november 2005

I is ontvangen per mail op 28 november 2005

051219GG

